

MATERYALİZMİN SONU

HARUN YAHYA

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

**MATER YALIZMIN
SONU**

HARUN YAHYA

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ: BÜYÜDEN KURTULABİLMEK	1
5 SORUDA EVRİM TEORİSİ	4
DİNLERİN EVRİMİ MASALININ ÇÖKÜŞÜ	34
AKLA DAVET	44
MADDENİN ARDINDAKİ SIR	65

GİRİŞ: BÜYÜDEN KURTULABİLMEK

Tesadüflerin karmaşa ve düzensizlikten başka birşey oluşturmadığını gözleriyle gördükleri halde, evrendeki ve canlılıktaki düzenin tesadüfen ortaya çıktığını savunan bilimadamları vardır. Bu gerçekten de çok ilginç ve bir o kadar da çelişkili bir tutumdur.

Örneğin bir biyolog, bir protein molekülünün yapısının çok karmaşık olduğunu gözleriyle görür. Bu karmaşıklığın içinde inanılmaz bir düzen olduğunu ve bu düzenin tesadüflerle kendi kendine oluşma ihtimalinin olmadığını gayet iyi bilir. Ama buna rağmen, canlılığın yapıtaşı olan proteinin, milyarlarca yıl önce ilkel dünya şartlarında rastlantılar sonucunda oluştuğunu iddia eder. Bu akılalmaz bir iddiadır. Bununla da kalmaz, bir de-ğil, milyonlarca proteinin tesadüflerle oluşup, sonra inanılmaz bir plan ve düzen içinde biraraya gelerek ilk canlı hücreyi oluşturduklarını da çekinmeden bu iddiasına ekler. Hatta bu iddiasını gözü kapalı bir inatçılıkla da savunur. Bahsettiğimiz "evrimci" bir bilimadamıdır.

Oysa aynı bilimadamı, boş bir arazide yürürken üstüste dizilmiş üç tuğla görse, bunların tesadüfen meydana gelip sonra yine tesdüfen üstüste dizildiklerine hiçbir ihtimal vermez. Hatta böyle bir inanca sahip bir kimsenin aklından zoru olduğunu düşünür. Peki, sıradan olayları normal değerlendirebilen bu insanlar, nasıl olup da konu kendilerinin ve etraflarındaki varlığını araştırmaya gelince bu derece akılsızca hatta delice bir tutum sergileyebilmektedirlerdir?

Bu davranışın "bilimsellik" adına olduğunu söylemek mümkün değildir! Çünkü bilim, ihtimalleri eşit olan bir olayda bile her iki ihtimal üzerinde düşünmeyi, her ikisinden de şüphe etmeyi gerektirir. Oysa değil canlı bir hücrenin, onun milyonlarca proteininden tek bir tanesinin bile doğal şartlarda rastlantılarla oluşmasına imkan ve ihtimal yoktur. İlerleyen bölümlerimizde de örneklerini vereceğimiz gibi, olasılık hesapları bu gerçeği defalarca ortaya koymuştur.

Bu durumda geriye tek bir ihtimal kalmaktadır. Canlılık tesadüfen oluşmamışsa bilinçli bir biçimde varedilmiştir. Diğer bir deyimle "yaratılmış"tır. Yani, tüm canlı varlıklar, üstün, güçlü ve ilim sahibi bir yaratıcının dilemesiyle var olmuşlardır. Buraya kadar anlaşılacağı gibi, bu gerçek yalnızca bir inanç biçimi değil, akıl, mantık ve bilimin vardığı ortak bir sonuçtur.

Bu durumda yazının başından beri sözettiğimiz "evrimci" bilimadamının bu iddiasından bütünüyle vazgeçmesi, açık ve ispatlanmış gerçeğe teslim olması gereklidir. Fakat o böyle yapmadığı gibi gerçeklerle yüzleştiği her durumda, öfkesi, inadı ve ön yargıları bir kat daha artar.

Onun bu tutumu tek bir kelimeyle açıklanabilir: "inanç". Zira, gerçeklerle gözgöze geldiği halde, bunlara gözünü kapayıp, hayalinde kurduğu bir senayoya ömrü boyu bağlanmanın başka bir tarifi olamaz.

Fakat bu inanç, akıl, mantık ve bilimle köklü bir biçimde çatıştığı için ancak "batalı inançlar" kategorisinde incelenebilir.

Türkiye'nin önde gelen evrimci biyologlarından birisinin yazdığı bazı satırlar, bu körü körüne inancın doğrulduğu yargı ve muhakeme bozukluğunun etkisini görmemiz için çok ideal bir örnek oluşturur. Sözkonusu bilimadamı, canlı organizmalarda bulunması zorunlu olan proteinlerden biri olan Sitokrom-C'nin tesadüfen oluşabilmesi konusunda şunları söylemektedir:

"Bir Sitokrom-C'nin dizilimini oluşturmak için olasılık sıfır denilecek kadar azdır. Yani canlılık eğer belirli bir dizilimi gerektiriyorsa, bu evrende bir defa oluşacak kadar az olasılığa sahiptir, denebilir. Ya da oluşumunda bizim tanımlayamayacağımız doğaüstü güçler görev yapmıştır. Bu sonuncusunu kabul etmek bilimsel amaca uygun değildir. O halde birinci varsayımı irdelemek gerekiyor."¹

Görüldüğü gibi, "sıfır denecek kadar az" olan bir olasılığı kabul etmek, sözkonusu bilimadamına yaratılışı kabul etmekten daha "bilimsel" gelmektedir. Oysa bilimin kurallarına göre, ortada iki alternatif açıklama varsa ve bunların biri pratikte "sıfır" anlamına geliyorsa, o halde diğer ihtimali kabul etmelidir. Oysa sözkonusu dogmatik yaklaşım, yukarıda alıntı yaptığımız evrimci yazarı ve aynı yaklaşıma sahip pek çok bilimadamını ne yazık ki akla ve sağduyuya tamamen aykırı bir kabule götürmektedir.

Bilim dünyasındaki önde gelen isimlerin önemli bir bölümünün ateist ya da "agnostik" (Allah'ın varlığından kuşku duyan) olmalarının nedeni işte bu bahsettiğimiz tek taraflı dogmatik bakış açısıdır. Bu büyüünün etkisinden kendilerini kurtaran ve açık bir muhakeme ile düşünenler ise, Allah'ın açık varlığını kabul etmekte hiç tereddüt etmezler. Bunlardan biri olan ve son yıllarda giderek yayılan "intelligent design" (bilinçli dizayn) teorisinin en önde gelen isimlerinden Amerikalı mikrobiyolog Dr. Michael J. Behe, canlılardaki "dizaynı", yani yaratılışın varlığını kabul etmekte direnen bilimadamlarını şöyle anlatır:

"Son kırk yıl içinde, modern biyokimya hücrenin sırlarının önemli bir bölümünü ortaya çıkardı. Bunun için harcanan emek ise gerçekten çok büyüktü. Onbinlerce insan, bu sırları bulmak için yaşamlarını laboratuvarlardaki uzun çalışmalarına adanmışlar... Hücreyi araştırmak için gerçekleştirilen tüm bu çabalar, çok açık bir biçimde, başı- başına, tek bir sonucu veriyordu: "Dizayn!" Bu sonuç o denli belirgindi ki, bilimin tarihindeki en önemli buluşlardan biri olarak görülmeliydi... Bu zafer, onbinlerce insanın "Evreka" çığlıklarıyla bu büyük buluşu kutlamalarına yol açmalıydı... Ama hiçbir kutlama yaşanmadı, hiçbir sevinç ifade edilmedi. Aksine, hücrede keşfedilen kompleks yapı karşısında, utangaç bir sessizlik hakim oldu. Konu halka açık bir ortamda gündeme getirildiğinde, çoğu bilimadamı bundan rahatsız oluyorlar. Kişisel diyaloglarda ise biraz daha rahatlar; çoğu keşfettikleri açık gerçeği kabul ediyor, ama sonra yere bakıp başlarını sallıyorlar ve hiçbir şey olmamış gibi davranmaya devam ediyorlar.

Peki neden? Neden bilim dünyası, keşfettiği büyük gerçeğe sahip çıkmıyor? Neden

ortaya çıkan açık dizayn entellektüel eldivenlerle kenarından tutuluyor? Çünkü, bilinçli bir dizaynı kabul etmek, ister istemez Allah'ın varlığını kabul ettirmeyi çağırıyor onlara."²

İşte dergilerde, televizyonlarda gördüğünüz, belki kitaplarını okuduğunuz ateist evrimci bilimadamlarının durumu budur. Bu insanların yaptıkları tüm bilimsel araştırmalar, kendilerine bir Yaratıcı'nın varlığını göstermektedir. Ancak onlar aldıkları materyalist eğitim ve paylaştıkları bilimsellik psikolojisi ile o denli körleşmiş ve duyarsızlaşmışlardır ki, her şeye rağmen inkarlarını sürdürürler.

Allah'ın açık delillerini sürekli görmezden gelen bu kişiler tümüyle duyarsızlaşmışlar. Dahası, bu duyarsızlıklarından kaynaklanan cahilce bir kendine güven duygusuna kapılırlar. Hatta, "eğer bir Meryem Ana heykelinin sizlere el salladığını görseyiz dahi, bir mucize ile karşı karşıya olduğunuzu sanmayın... çok küçük bir olasılıktır, ama belki de heykelin sağ kolundaki atomların hepsi, tesadüfen, bir anda aynı yönde hareket etme eğilimi içine girmiş olabilirler" diyen ünlü evrimci Richard Dawkins gibi, saçmalamanın bir erdem olduğunu sanmaya başlarlar.³

Kuran, insanlık tarihi boyunca inkarcıların sahip oldukları bu ortak psikolojiyi çok güzel tarif etmektedir:

Onların üzerlerine gökyüzünden bir kapı açsak, ordan yukarı yükselseler de, mutlaka: "Gözlerimiz döndürüldü, belki biz büyülenmiş bir topluluğuz" diyeceklerdir. (Hicr, 14-15)

Kuran'ın bu ayetinden de anlaşılacağı gibi evrimcilerin sahip olduğu bu zihniyet öyle kendilerine özgü, orjinal bir tutum değildir. Bunlar kendilerinden önce inkar eden atalarının taşıdıkları aynı kafayı, aynı zihniyeti, aynı yaklaşımı ve aynı psikolojiyi bire bir taşıymaktadırlar.

Bu bilimadamlarını gören sıradan insanlar ise, Allah'ın varlığının gerçekten de kuşku bir konu olduğunu, bilimin aksini gösterdiğini, evrim teorisini desteklediğini düşünmektedirler. Bu kişilerin kitaplarını okuyarak, onların gözlerini kör eden bilimsellik büyü-sünü paylaşmakta, aynı duyarsız psikolojiye girmektedirler.

Oysa insan kendisini bu büyüden kurtarır ve açık, ön yargısız, taassupsuz bir biçimde düşünürse, apaçık olan gerçeği görür. Modern bilimin de her yönden gözler önüne serdiği bu kaçınılmaz gerçek, canlıların tesadüfen değil, bilinçli bir yaratılış sonucunda ortaya çıktıklarıdır. İnsanoğlu sadece kendisinin nasıl varolduğunu, bir damla sudan nasıl oluştuğunu düşünse ya da herhangi bir canlının mükemmel özelliklerini incelese bile, bu yaratılış gerçeğini kolaylıkla görebilir.

Bu kitabın ilerleyen bölümlerinde modern bilimin evrimci inancı çökerten bulgularını inceleyecek ve Allah'ın varlığının açık delillerini gözler önüne sereceğiz. Okuyucudan beklenen, insanların muhakemesini kapatan, akıllarını kör eden o büyüden silkinip burada anlatılanları samimi olarak düşünmesidir.

5 SORUDA EVRİM TEORİSİ

1 Evrim Teorisi Nedir ve Nasıl Ortaya Çıkmıştır?

Evrim teorisi, canlıların varlığını ve kökenini tesadüflerle açıklayabilmek amacıyla çeşitli gerçek dışı tahminler ve varsayımlar, hayal mahsulü senaryolar üreten bir felsefe ve dünya görüşüdür. Bu felsefenin kökeni eski çağlara, antik Yunan'a dek uzanır.

Yaratılışı inkar eden gelmiş geçmiş tüm ateist felsefeler mutlaka, dolaylı veya dolaysız bir biçimde evrim düşüncesini kabul eder ve savunurlar. Aynı durum bugün de bütün din karşıtı ideoloji ve sistemler için süregitmektedir.

Evrimci düşünce, mantıksal olarak yüzyıllar önce iflas etmiş olmasına rağmen son bir buçuk asırdır, geçerlilik kazanmak için bilimsel bir kılığa bürünmüştür. 19. yüzyılın ortalarında sözde bilimsel bir teori olarak öne sürülmüş ancak, bağlularının tüm gayretlerine rağmen, bugüne kadar hiçbir bilimsel bulgu veya deney tarafından doğrulanamamıştır. Sonuçta, teorinin kendisine büyük umutlar bağladığı "bilim" her geçen gün teoriyi kaçınılmaz sonuna bir adım daha yaklaştırmıştır.

Teorinin iddialarını doğrulamak için başvuru olan tüm bilimsel yöntemler her seferinde, tam tersine böyle bir teorinin hiçbir gerçekliğinin olamayacağını kanıtlamıştır: Laboratuvar deneyleri ve olasılık hesapları, canlılığın yapıtaşı olan proteinlerden tek bir tanesinin bile tesadüflerle oluşamayacağını kesin bir biçimde ortaya koymuştur. En küçük canlı birimi olan hücre ise, —evrimcilerin iddia ettiği gibi— ilkel ve kontrolsüz dünya koşullarında rastlantılar sonucu oluşmak şöyle dursun, 20. yüzyılın milyonlarca dolarlık, teknoloji harikası laboratuvarlarında bile sentezlenememiştir. Yıllar süren arkeolojik çalışmalarda bulunan fosiller arasında, evrimin öne sürdüğü gibi, canlıların, ilkel türlerden gelişmiş türlere, kademe kademe evrimleştiğini göstermesi gereken ara-geçiş formlarına hiçbir yerde rastlanamamıştır.

Sonuçta evrimciler, büyük bir gayretle evrime delil toplamaya çalışırken, bizzat kendi elleriyle evrim diye birşeyin olamayacağını ispatlamışlardır. Ancak, sokaktaki insan bugün bile bu teoriyi, aynen yerçekimi kanunu ya da suyun kaldırma gücü gibi ispat edilmiş bir gerçek sanır. Çünkü başta da belirttiğimiz gibi, evrimin halka yansıtılan yüzü gerçek yüzünden çok farklıdır. Pekçok kimse, son gayretlerle ayakta tutulmaya çalışılan bu teorinin ne kadar çürük temellere dayandığını, bilim tarafından nasıl her aşamada yalanlandığını, desteksiz varsayımlar, taraflı, gerçekdışı yorumlar,

çarpıtmalar, aldatmacalar, hayali çizimler, psikolojik telkin yöntemleri ve sayısız sahtekarlık ve göz boyama tekniklerinden başka bir dayanağı olmadığını bilmez.

Bugünkü savunulduğu şekliyle evrim düşüncesini ilk ortaya atan kişi, amatör bir İngiliz biyolog olan Charles Darwin'dir. Darwin evrimci tezlerini 1859'da yayınladığı, kısa adıyla "Türlerin Kökeni" (The Origin of Species) isimli kitabında ortaya attı. Darwin bu kitabında, canlıların evrimini "doğal seleksiyon" adını verdiği tezle açıklamıştı. Ona göre, yaşayan tüm canlılar ortak bir kökene sahipti ve doğal seleksiyon yoluyla birbirlerinden türemişlerdi. Ortama en iyi şekilde uyum sağlayanlar özelliklerini gelecek nesillere aktarıyor, böylece bu yararlı değişimler zamanla birikerek bireyi atalarından tamamen farklı bir canlıya dönüştürüyordu. İnsan ise, doğal seleksiyon mekanizmasının en gelişmiş ürünüydü. Darwin, "türlerin kökeni"ni bulduğunu düşünüyordu: Bir türün kökeni başka bir türdü.

Darwin'in ileri sürdüğü fanteziler ilk bakışta pek çok kimseye makul ve çekici geldi. Kitabı, özellikle belli siyasi ve ideolojik görüşlere sahip çevrelerde büyük rağbet gördü. Teori oldukça popüler olmuştu. Çünkü o devirdeki mevcut bilgi düzeyi Darwin'in hayali senaryolarının gerçek dışı olduğunu göstermeye henüz yeterli değildi. Öyle ki Darwin'in, varsayımlarını öne sürdüğü dönemde "genetik", "mikrobiyoloji", "biyomatematik" gibi bilim dallarının daha hiçbiri ortada yoktu.

O dönemde genetik kanunları ve kromozomların yapısı biliniyor olsaydı, Darwin, teorisinin belkemiğini oluşturan, 'edinilen fiziksel özelliklerin sonraki nesillere aktarılması' iddiasına asla kalkışmayacaktı.

Yine o dönemde bilim dünyası, hücrenin yapısı ve fonksiyonları hakkında son derece yüzeysel ve kaba taslak bir anlayışa sahipti. Eğer Darwin elektron mikroskopu gibi bir teknolojiye sahip olsaydı, hücredeki ve hücrenin organellerindeki akıl almaz karmaşıklığa bizzat şahit olacaktı. İççe geçmiş böyle muhteşem bir sistemin küçük küçük değişimlerle meydana gelemeyeceğini kendi gözleriyle görecekti. Eğer biyomatematik gibi bir bilim dalından haberi olsaydı, değil hücrenin, tek bir protein molekülünün bile rastlantı ve tesadüflerle oluşamayacağını anlayacaktı.

Kısaca, sözünü ettiğimiz bu bilimler Darwin'in tezlerinden daha önce keşfedil-

miş olsaydı, Darwin, teorisinin tamamen bilim dışı olduğunu görecek ve böyle anlamsız bir iddiaya kalkışmayacaktı. Zira türleri belirleyen bilgiler genlerde mevcuttu ve doğal seleksiyonun genlerde değişiklikler meydana getirerek yeni türler türetmesi mümkün değildi.

Darwin'in kitabının yol açtığı yankılar sürerken Avusturyalı botanikçi Mendel 1865 yılında kalıtım kanunlarını keşfetti. Mendel'in yüzyılın sonuna kadar pek duyulmayan keşifleri 1900'lü yılların başında genetik biliminin ortaya çıkmasıyla önem kazandı. Yine aynı yıllarda genler ve kromozomların yapısı keşfedildi. 1950'li yıllarda genetik bilgiyi saklayan DNA molekülünün keşfi ise teoriyi büyük bir krize soktu. Bu tür bilimsel gelişmelerin yanısıra, yıllarca süren kazılarda, ilkel türlerin kademe kademe gelişerek evrimleştiklerini göstermesi gereken ara-geçiş formları da bir türlü bulunamamıştı. Yalnızca bu açmaz bile evrim denilen olayın hiçbir zaman gerçekleşmiş olamayacağını ortaya koymaktaydı.

Bütün bu gelişmelerin, bilim dışı olduğu ortaya çıkan Darwin'in teorisini tarihin tozlu raflarına kaldırması gerekirdi. Ancak belli çevreler ısrarla teoriyi revizyona sokmaya, yenilemeye ve her ne şekilde olursa olsun bilimsel platforma oturtmaya çalıştılar. Bütün bu çabalar, teorisinin ardında bilimsel kaygılardan ziyade ideolojik bir takım hedeflerin olduğunu göstermesi açısından oldukça anlamlıydı.

Bu gelişmeler üzerine, gittikçe açmaza giren teorisinin her ne pahasına olursa olsun ayakta tutulması gerektiğine inanan bazı çevreler vakit kaybetmeden yeni bir model uydurdular, "sıçramalı evrim". Hiçbir bilimsel ve mantıksal dayanağı olmayan bu model canlıların birdenbire, hiçbir ara geçiş formu olmadan bir başka türe dönüştüğünü savunuyordu. Örneğin tarihteki ilk kuşun—nasıl olduğu açıklanamaz bir biçimde—bir sürüngen yumurtasından ortaya çıkmış olabileceği söyleniyordu. Aynı teoriye göre, etobur kara hayvanları, geçirdikleri ani ve kapsamlı bir değişiklikle birdenbire dev balinalara dönüşmüş olabilirlerdi.

Sıçramalı evrim teorisi, ilk bakışta da anlaşıldığı gibi, geniş bir hayal gücünün ürünüydü. Ama bu açık gerçeğe rağmen, evrim savunucuları bu teoriye itibar etmek-

Darwin'in varsayımlarını öne sürdüğü dönemde "genetik", "mikrobiyoloji", "biyomatematik" gibi bilim dallarının daha hiçbiri ortada yoktu. Sözünü ettiğimiz bilimler eğer Darwin'in bu tezinden daha önce keşfedilmiş olsaydı, Darwin, teorisinin tamamen bilim dışı olduğunu görecek ve böyle anlamsız bir iddiaya kalkışmayacaktı.

EVİRİMİN İKİ HAYALİ MEKANİZMASI

EVİRİMİN İDDİASI

Türler doğal seleksiyon ve mutasyon adı verilen iki mekanizma ile oluşmuşlardır.

GERÇEK 1

Doğal seleksiyon, sadece mevcut türlerin zayıf bireylerini ayıklar, güçlülerin nesillerini sürdürmelerini sağlar. Bu yolla bir türden başka yeni bir tür üremesi ya da bir türün daha gelişmiş bir yapıya ulaşması imkansızdır.

GERÇEK 2

Mutasyonlar, bir canlının mevcut genetik yapısında meydana gelen hasarlardır. Mutasyonların %99'u zararlı, %1'i ise etkisizdir. Dolayısıyla mutasyonların bir canlıya faydalı bir yeni özellik eklemesi ya da yeni bir tür üretmesi mümkün değildir.

SONUÇ...

Evrimcilerin, türlerin evrimini sağladığını öne sürdükleri iki mekanizma da tümüyle geçersizdir. Dolayısıyla canlıların hiçbiri evrimle meydana gelmemişlerdir.

ten çekinmediler. Çünkü Darwin'in öngördüğü evrim modelinin, fosil bulguları ile bir türlü ispatlanamaması onları buna zorluyordu. Darwin, türlerin yavaş yavaş değiştiklerini öne sürmüştü. Bu ise, tarihte yarı kuş-yarı sürüngen, yarı balık-yarı sürüngen gibi ucube varlıkların yaşamış olmasını gerektiriyordu. Ancak evrimcilerin tüm araştırmalarına ve bulunan yüzbinlerce fosile rağmen, bu tür bir "ara-geçiş formu"nun tek bir tanesine bile rastlanmadı.

Evrimciler, sıçramalı evrim modeline, bu büyük fosil fiyaskosunu örtbas edebilmek umuduyla el attılar. Ancak başta da vurguladığımız gibi bunun bir fantazi olduğu son derece açıktı ve çok kısa sürede kendisini tüketti. Bunun üzerine, neo-Darwinist öneriye geri döndü. Sıçramalı evrim modeli ise, hiçbir zaman tutarlı bir model olarak öne sürülmedi, ama kademeli evrim modeline uymadığı açıkça belli olan durumlarda bir kaçış yolu olarak kullanıldı. Günümüzde evrimciler, canlılardaki hemen hepsi karmaşık yapıları sahip olan—göz, kanat, akciğer, beyin, vs. gibi—organların kademeli evrim modelini çok açık biçimde yalanladığını gördüklerinden, bu noktalarda sıç-

ramalı evrim modelinin fantastik izahlarına sığınmak zorunda kalırlar.

Sonuçta evrim teorisinin sözkonusu gelişiminin vardığı nokta, yine neo-Darwinizm'dir. Neo-Darwinist ya da diğer adıyla "sentetik" teori, Darwin'in ortaya attığı "doğal seleksiyon" teorisinin "mutasyon teorisi" ile yamanmış halinden başka bir şey değildir. Bugün dünyanın dört bir yanında toplumlara evrim teorisi olarak empoze edilen öğreti de budur. Ama, bilimsel gerçekler tarafından ısrarla yalanlanan bir öğretiler bu.

MUTASYONLAR YENİ ORGANLAR VE CANLILAR DOĞURMAZ

Mutasyonlar, canlılardaki genetik bilgide meydana gelen kopmalar ve yer değiştirmeler olarak tanımlanabilir. Bunlar hücrelerin çekirdeğinde bulunan genlerin yapısını etkilerler ve buna zarar verirler. Mutasyon meydana getiren faktörlere "mutajenik faktör" denir. Mutajenik faktör, genellikle kimyasal etkiler (hardal gazı, nitrik asit, vs.) veya radyasyon (X-ışınları, radyoaktif ışınlar) şeklindedir. Işın mutasyonu, radyoaktif bir elementten yayılan parçacıkların, genleri oluşturan DNA dizilimi üzerinde yaptıkları hasardır. Yüksek enerji taşıyan kararsız parçacıklar, DNA nükleotidlerine çarptıkları zaman bunların yapısını değiştirirler ve çoğu zaman hücrenin tamir edemeyeceği boyutlarda birtakım hasar ve değişikliklere sebep olurlar.

Dolayısıyla evrimcilerin arkasına sığındıkları mutasyon hiç de sanıldığı gibi canlıları daha gelişmiş ve mükemmel götüren tılsımlı bir değnek değildir. Mutasyonlar %99 oranında zararlı, %1 oranında ise etkisizdirler. Mutasyonların sebep olacağı değişiklikler ancak Hiroşima, Nagazaki veya Çernobil'deki insanların uğradığı türden değişiklikler olabilir: Yani ölümler, sakatlar ve hilkat garibeleri... Evrimi kanıtlamak uğruna laboratuvarlarda radyasyona maruz bırakılan deneklerde ulaşılan sonuç, bacakları kafalarından çıkan sineklerden öteye gidememiştir.

DNA'nın yapısı ve özellikleri incelendiğinde oluşan herhangi rasgele bir etkinin, böyle hasas bir mekanizmaya ancak zarar vereceği görülür. Bu sebeple mutasyonların bir canlıyı evrimleştirerek ileriyi götürme gücü yoktur. B. G. Ranganathan bu konuda şöyle der:

Mutasyonlar küçük, rasgele ve zararlıdır. Çok ender olarak meydana gelirler ve en iyi ihtimalle etkisizdirler. Mutasyonların bütün bu dört özelliği, mutasyonların evrimsel bir gelişme meydana getiremeyeceğini gösterir. Zaten yüksek derecede özelleşmiş bir organizmada meydana gelebilecek raslantısal bir değişim, ya etkisiz olacaktır ya da zararlı. Bir kol saatinde meydana gelecek rasgele bir değişim kol saatini geliştirmeyecektir. Ona büyük ihtimalle zarar verecek, veya en iyi ihtimalle etkisiz olacaktır. Bir deprem bir şehri geliştirmez, ona yıkım getirir. (B. G. Ranganathan, *Origins? Pennsylvania: The Banner of Truht Trust, 1988*)

Evrim teorisi, bir türün bir başka türe dönüşmesinin milyonlarca yıllık uzun bir zaman dilimi içerisinde yavaş ve aşamalı olduğunu söyler. Buna göre, ilkel canlıdan karmaşık olana geçiş uzun bir zamanı kapsar ve kademe kademe ilerler. Bu iddianın doğal mantıksal sonucu ise, bu geçiş dönemi sırasında "ara-geçiş formu" adı verilen ucube canlıların yaşamış olmasını gerektirir. Evrimciler, tüm canlıların kademeli olarak birbirlerinden türediklerini iddia ettikleri için de, bu ara-geçiş formlarının türlerinin ve sayılarının milyonlarca olması gerekir.

Eğer gerçekten bu tür canlılar yaşamışlarsa, fosil kayıtlarında bunların kalıntılarında rastlanması gerekir. Çünkü bu teze göre, ara geçiş formlarının sayısının, bugün bildiğimiz hayvan türlerinden bile fazla olması ve dünyanın dört bir yanının fosilleşmiş ara-geçiş formu kalıntılarıyla dolu olması lazımdır. Dahası, evrimciler 19. yüzyılın ortasından bu yana dünyanın dört bir yanında hummalı fosil araştırmaları yaparak bu ara geçiş formlarını aramaktadırlar. Oysa, 150 yıla yakın bir süredir, büyük bir hırs- la aranan bu ara geçiş formlarından eser yoktur.

Aslında Darwin de bu ara geçiş formlarının yokluğunun farkındaydı. Fakat yine de en büyük beklentisi aranan ara geçiş formları gelecekte bulunmasıydı. Ancak bu ümitli bekleyişine rağmen, teorisinin en büyük açmazının bu konu olduğunu görüyordu. Bu yüzden, şöyle yazmıştı:

Eğer gerçekten türler öbür türlerden yavaş gelişmelerle türemişse, neden sayısız ara geçiş formuna rastlamıyoruz? Neden bütün doğa bir karmaşa halinde değil de, tam olarak tanımlanmış ve yerli yerinde? Sayısız ara geçiş formu olmalı, fakat niçin yeryüzünün sayılamayacak kadar çok katmanında gömülü olarak bulamıyoruz... Niçin her jeolojik yapı ve her tabaka böyle bağlantılarla dolu değil? Jeoloji iyi derecelendirilmiş bir süreç ortaya çıkarmamaktadır ve belki de bu benim teorime karşı ileri sürülecek en büyük itiraz olacaktır.⁴

Darwin, türlerin yavaş yavaş değiştiklerini öne sürmüştü. Böyle bir iddia ise, tarihte yarı kuş-yarı sürün-gen, yarı balık-yarı sürün-gen gibi ucube varlıkların yaşamış olmasını gerektiriyordu. Ancak evrimcilerin tüm araştırmalarına ve bulunan yüzbinlerce fosile rağmen, bu tür bir "ara-geçiş formu" nun tek bir tanesine bile rastlanamadı.

Darwin'den bu yana yoğun bir şekilde hep bu fosiller arandı, fakat evrimciler için sonuç acı verici bir hayal kırıklığıydı. Bu dünyada hiçbir yerde -ne bir kıtada, ne de bir okyanusun derinliklerinde- tek hücreli organizmalarla kompleks omurgasızlar arasındaki herhangi bir ara geçiş formuna rastlanmadı.

- Yeryüzündeki Hayat Aniden ve Çok Çeşitli Biçimlerde Ortaya Çıkmıştır

Yeryüzü tabakaları ve fosil kayıtları incelendiğinde, yeryüzündeki canlı hayatının birdenbire ortaya çıktığı görülür. Canlı yaratıkların fosillerine rastlanılan en derin yeryüzü tabakası, 500 milyon yıl yaşında olduğu söylenen "kambriyen" tabakadır.

Kambriyen devrine ait tabakalarda bulunan canlılar ise, hiçbir ataları olmaksızın birdenbire fosil kayıtlarında belirirler. Kambriyen kayalıklarında bulunan fosiller, deniztarakları, salyangozlar, trilobitler, süngerler, brachiopodlar, solucanlar, denizanaları, deniz kirpileri, deniz hıyarları, yüzücü kabuklular, deniz zambakları, ve diğer kompleks omurgasızlara aittir. Kompleks yaratıklardan meydana gelen bu geniş canlı mozaığı şaşırtıcı bir biçimde aniden ortaya çıkmıştır, ki bu yüzden jeolojik literatürde bu mucizevi olay, "Kambriyen Patlaması" olarak anılır.

Bu tabakadaki canlıların çoğunda da, göz gibi son derece gelişmiş organlar ya da solungaç sistemi, kan dolaşımı gibi yüksek organizasyona sahip organizmalarda görülen sistemler bulunur. Fosil kayıtlarında bu canlıların atalarının olduğuna dair herhangi bir işaret rastlanılmaz. *Earth Sciences* dergisinin editörü Richard Monestarsky, canlı yaratıkların birdenbire ortaya çıkışlarını şöyle anlatır:

Bugün görmekte olduğumuz oldukça kompleks hayvan formları aniden ortaya çıkmışlardır. Bu an, Kambriyen Devrin tam başına rastlar ki denizlerin ve yeryüzünün ilk kompleks yaratıklarla dolması bu evrimsel patlamayla başlamıştır. Günümüzde dünyanın her yanına yayılmış olan hayvan filumları (takımları) erken Kambriyen Devir'de zaten vardılar ve yine bugün olduğu gibi birbirlerinden çok farklıdılar.⁵

Canlılığın nasıl olup da böyle birdenbire binlerce hayvan çeşidiyle dolup taşıdığı ve hiçbir ortak ataya sahip ol-

320 milyon yıllık hamam böceği fosili. (National Geographic, Ocak 1981)

mayan ayrı türlerdeki canlıların nasıl ortaya çıktığı, evrimcilerin asla cevaplayamadıkları bir sorudur. Bu sebeple evrimci kaynaklar, Kambriyen Devri'nin öncesine, içinde hayatın başlangıcının oluştuğu ve "bilinmeyenin gerçekleştiği" 20 milyon yıllık hayali bir dönem koyarlar. Bu dönem "evrimsel boşluk" olarak adlandırılır. Ancak bugüne kadar hiç kimse, bu evrimsel boşluğun ne olduğunu açıklayamamıştır.

İngiliz bir biyolog ve inatçı bir evrimci olan Richard Dawkins bu konuda şunları söylemektedir:

"... 600 milyon yıllık Kambriyen katmanları (evrimciler bugün Kambriyen'in başlangıcını 530 milyon yıl önce si olarak kabul ediyorlar), başlıca omurgasız gruplarını bulduğumuz eski katmanlardır. Bunlar, ilk olarak ortaya çıktıkları halleriyle, oldukça evrimleşmiş bir şekildedir. Sanki hiçbir evrim tarihine sahip olmadan, o halde, orada meydana gelmiş gibiler. Tabii ki, bu ani ortaya çıkış, yaradılışçıları oldukça memnun ediyor."⁶

1984 yılında, Çin'in Yunnan bölgesinin güney bölümündeki Cheng jiang'da, büyük miktarlarda kompleks omurgasız keşfedildi. Bunların arasında bulunan ve şu an soylarının tükendiği bilinen trilobitler en azından bugünkü varolan omurgasızlar kadar kompleks yapıydılar.

İşveli evrimci paleontolojist Stefan Bengtson, bu durumu şöyle açıklıyor:

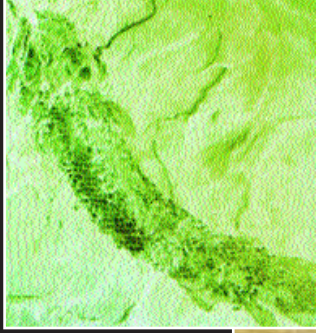
"Eğer canlılık tarihinde herhangi bir olay, insanın yaratılışı mitine benzetilecekse, o da çok hücreli organizmaların ekolojide ve evrimde baş aktör haline geldikleri okyanus yaşamındaki ani farklılaşma dönemidir. Darwin'i şaşırtan—ve utandıran—bu olay bizi de hala şaşırtmaktadır."⁷

Evet, gerçekten de bu kompleks canlıların hiçbir ataya veya geçiş formuna sahip olmadan aniden ortaya çıkışları bugün de evrimciler için oldukça şaşırtıcı ve can sıkıcıdır, tıpkı 135 yıl önce Darwin'e olduğu gibi. Çünkü evrimciler Darwin'den 135

Bir Trilobit fosili. Trilobit, diğer birçok canlı gibi Kambriyen Devri'nin başlangıcında ortaya çıkmıştır. Günümüz böceklerindeki petek gözlerle sahiptir. Yalnızca Trilobit'in değil, Kambriyen Devri'nde ortaya çıkan ve bugün de yaşamını sürdüren hayvanların atası sayılabilecek herhangi bir forma hiçbir zaman rastlanmamıştır.

EVİRİMİN EN GÖZDE DELİLLERİ GEÇERSİZ ÇIKTI...

350-400 milyon yıllık Coelacanth balığı fosili. Evrimciler bu balığın sudan karaya geçişi ispatlayan bir ara form olduğunu öne sürdüler. Ancak son 50 yıl içinde, çeşitli denizlerde 40'dan fazla örneği ele geçirilen bu canlının halen yaşayan kusursuz bir balık olduğu ortaya çıktı ve evrimin iddiaları bir kere daha çürümüş oldu.

Evrinciler tarafından dinzorlardan evrimleştiği ve kuşların atası olduğu öne sürülen 135 milyon yıllık Archaeopteryx fosili. Fosil üzerinde yapılan araştırmalar, bunun soyu tükenmiş uçucu bir kuş olduğunu ortaya çıkardı. Bu canlıdan çok daha eski kuş fosillerinin bulunmasıyla kuşların dinzorlardan evrimleştiği senaryosu bütünüyle çökmüş oldu.

yıl sonra bile bu esrara bir çözüm bulabilmek konusunda Darwin'den daha öteye gidebilmiş değillerdir.

Görüldüğü gibi fosil kayıtları, canlıların evrimin iddia ettiği gibi ilkelden gelişmişe doğru bir süreç izlediğini değil, bir anda ve en mükemmel halde ortaya çıktıklarını göstermektedir. Bir başka deyişle, canlılar evrimle oluşmamış, yaratılmışlardır.

Evrinciler Teorilerini Ayakta Tutabilmek İçin Ne Tür Sahtekarlıklara Başvururlar?

Çizimlerdeki aldatmacalar

Evrin teorisine delil arayanların en çok başvurdukları kaynak fosil kayıtlarıdır. Fosil kayıtları, geçmişte yaşamış insanların kalıntılarını barındırırlar. Dikkatli ve tarafsız olarak incelendiğinde bu fosil kayıtlarının, evrincilerin iddialarının aksine evrim teorisini destekledikleri değil, çürüttükleri görülür. Ancak fosillerin genel olarak evrimciler tarafından çarpıtılarak yorumlanmaları ve kamuoyuna da taraflı bir şekilde yansıtılmaları sebebiyle birçok kişi fosil kayıtlarının gerçekten evrim teorisini desteklediğini düşünmektedir.

Fosil kayıtlarındaki bazı bulguların her türlü yoruma açık olması evrincilerin en çok işlerine gelen noktadır. Bulunan fosiller çoğu zaman sağlıklı bir teşhiste bulunabilmek için yetersizdir. Bunlar eksik ve dağılmış kemik parçalarından oluşur. Bu sebeple, eldeki verileri çarpıtmak ve bunları istenilen doğrultuda malzeme yapmak çok kolaydır. Nitekim evrinciler tarafından fosil kalıntılarına dayanılarak yapılan rekonstrüksiyonlar (çizim ya da maketler) tamamen spekülatif olarak evrimsel tezleri doğrulayacak biçimde yapılır. İnsanlar görsel yoldan daha kolay etkilendikleri için amaç onları, hayalgücüsüyle rekonstrüksiyonu yapılmış yaratıkların geçmişte gerçekten yaşadığına inandırabilmektir.

Evrinci araştırmacılar, çoğu kez yalnızca bir diş veya bir çene kemiği parçası ya da ufak bir kol kemiğinden yola çıkarak insan benzeri hayali yaratıklar çizer ve bunu sansasyonel bir biçimde insan evriminin bir halkası olarak kamuoyuna sunarlar. Bu çizimler çoğu insanın zihninde varolan "ilkel insanlar" imajının oluşmasında büyük rol oynamıştır.

Kemik kalıntılarına dayanılarak yapılan bu çalışmalarla sadece eldeki objenin çok genel özellikleri ortaya çıkarılabilir. Oysa asıl belirleyici ayrıntılar zaman içinde kolayca yokolan yumuşak dokulardır. Bu sebeple yumuşak dokuların spekülatif olarak yorumlanmasıyla, rekonstrüksiyonu yapan kişinin hayal gücünün sınırları içinde herşey mümkündür. Harvard Üniversitesi'nden Earnst A. Hooten bu durumu şöyle açıklar:

Yumuşak kısımların tekrar inşası çok riskli bir girişimdir. Dudaklar, gözler, kulaklar ve burun gibi organların altlarındaki kemikle hiçbir bağlantıları yoktur. Örneğin bir Neanderthal kafatasını aynı yorumla bir maymuna veya bir filozo-

SAHTE ÇİZİMLER

Evrinciler, resim ve rekonstrüksiyonlarında, burun ve dudakların yapısı, saçların şekli, kaş biçimi ve kollar gibi fosil izi bırakmayan özellikleri kasıtlı olarak evrimi destekleyici nitelikte şekillendirirler. Bu sahte varlıkların sadece vücut şekillerini vermekle de kalmazlar. Bunları aileleriyle yürürken, avlanırken veya

günlük hayatın başka bir kesitinde gösteren ayrıntılı resimler hazırlarlar. Ustaca çizilmiş bu yarı insan-yarı maymun varlıklarla kitaplarda ve yayın organlarında sürekli karşılaşılan kamuoyu, insanın, maymun benzeri bir varlığın evrimleşmesiyle varolduğuna ikna olabilmektedir. Oysa bu çizim ve resimler tamamen birer sahtekarlık ürünüdür.

fa benzetebilirsiniz. Eski insanların kalıntlarına dayanarak yapılan canlandırmalar hemen hemen hiçbir bilimsel değere sahip değildir ve toplumu yönlendirmek amacıyla kullanılırlar... Bu sebeple rekonstrüksiyonlara fazla güvenilmemelidir.⁸

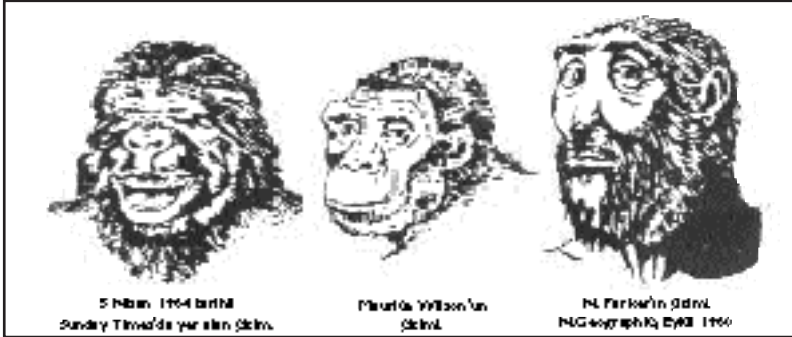
Nitekim evrimciler bu konuda o denli rahat davranmaktadırlar ki, aynı kafatasına birbirinden çok farklı yüzler yakıştırabilmektedirler. Örneğin *Australopithecus robustus* (*Zinjanthropus*) adlı fosil için çizilen birbirinden tamamen farklı üç ayrı rekonstrüksiyon, bunun ünlü bir örneğidir. Aynı fosil, *National Geographic* dergisinin Eylül 1960 sayısında ve *Sunday Times*'in 5 Nisan 1964 sayısında birbirinden çok farklı resmedilmiştir. Aynı fosilin evrimci Maurice Wilson tarafından yapılan çizimleri ise bunlardan tamamen farklıdır.

Fosillerin taraflı yorumlanması ya da hayali rekonstrüksiyonlar yapılması, evrimcilerin aldatmacaya ne denli yoğun biçimde başvurduklarını gösteren deliller arasında sayılabilirler. Ancak bunlar, evrim teorisinin tarihinde rastlanan bazı somut sahtekarlıklarla karşılaştırıldıklarında çok masum kalırlar.

Sahtekarlık olduğu defalarca ortaya çıkmasına rağmen bugün bile evrim taraftarı pekçok kitapta yeralan embriyo çizimlerinin sahibi Haeckel'in itirafı, en az yapılan bu sahtekarlıklar kadar çarpıcıdır. Haeckel şöyle der:

Bu yaptığım sahtekarlık itirafından sonra kendimi ayıplanmış ve kınanmış olarak görmem gerekir. Fakat benim avuntum şudur ki; suçlu durumda yanyana bulunduğumuz yüzlerce arkadaş, birçok güvenilir gözlemci ve ünlü biyolog vardır

AYNI KAFATASINDAN YOLA ÇIKILARAK YAPILAN ÜÇ AYRI ÇİZİM

ki, onların çıkardıkları en iyi biyoloji kitaplarında, tezlerinde ve dergilerinde benim derecemde yapılmış sahtekarlıklar, kesin olmayan bilgiler, az çok tahrif edilmiş şematize edilip yeniden düzenlenmiş şekiller bulunuyor.⁹

Sahte fosil üretme çalışmaları

Evrim teorisine fosil kayıtlarında hiçbir geçerli delil bulamayan bazı evrimciler, sonunda kendi delillerini kendileri üretme yoluna gittiler. Evrim sahtekarlıkları adı altında ansiklopedilere bile geçen bu çalışmalar, evrim teorisinin zorla ayakta tutulmaya çalışılan bir ideoloji ve hayat felsefesi olduğunun en güzel kanıtıdır. Bu sahtekarlıkların en ünlüleri şunlardır:

- Pilt-down Adamı

Amatör bir paleontolog olan Charles Dawson, 1912 yılında, İngiltere'de Pilt-down yakınlarındaki bir çukurda, bir çene kemiği ve bir kafatası parçası bulduğu iddiasıyla ortaya çıktı. Çene kemiği maymun çenesine benzemesine rağmen, dişler ve kafatası insaninkilere benziyordu. Bu örneklerle "Pilt-down adamı" adı verildi, 500 bin yıllık bir tarih biçildi ve çeşitli müzelerde insan evrimine kesin bir delil olarak sergilen-di. 40 yılı aşkın bir süre, üzerine birçok bilimsel makaleler yazıldı, yorumlar ve çizimler yapıldı, insanın evrimine önemli bir delil olarak sunuldu.

Ancak 1949 yılında fosili bir kez daha inceleyen uzmanlar, bunun yapay bir fosil olduğunu, insan kafatasına bir orangutan çenesi monte edilmesiyile üretildiğini buldular.

Flor metoduna dayanılarak yapılan araştırmalar, kafatasının ancak birkaç bin yıllık olduğunu ortaya çıkardı. Orangutana ait çene kemiğindeki dişlerin ise suni olarak aşındırıldığı, fosillerin yanında bulunan ilkel araçların, çelik aletlerle yontulmuş adı birer taklit olduğu anlaşıldı.¹⁰ Weiner'in yaptıkları detaylı analizlerle bu sahtekarlık 1953 yılında kesin olarak ortaya çıkarıldı. Kafatası 500 yıl yaşında bir insana, çene kemiği de yeni ölmüş bir maymuna aitti. Dişler, insana ait olduğu izlenimini vermek için sonradan özel olarak

Sahte fosil: Pilt-down Adamı

eklenmiş ve sıralanmış, eklem yerleri de törpülenmişti. Daha sonra da bütün parçalar, eski görünmeleri için potasyumdikromat ile lekelenmişti. Bu lekeler, kemikler aside batırıldığında kayboluyordu. Sahtekarlığı ortaya çıkaran ekipten Le Gros Clark bu durum karşısında şaşkınlığını gizleyemiyordu:

Dişler üzerinde yıpranma izlenimini vermek için, yapay olarak oynanmış olduğu o kadar açık ki, nasıl olur da bu izler dikkatten kaçmış olabilir?!¹¹

- Nebraska Adamı

1922'de, Amerikan Doğa Tarih Müzesi müdürü Henry Fairfield Osborn, Batı Nebraska'daki Yılan Deresi yakınlarında, Plieocen Dönemi'ne ait bir azı dişi fosili bulunduğunu açıkladı. Bu diş, iddiaya göre, insan ve maymunların ortak özelliklerini taşımaktaydı. Çok derin bilimsel tartışmalar başlatılmıştı, bazıları bu dişi Pithecanthropus erectus olarak yorumluyorlar, bazıları ise bunun insana daha yakın olduğunu söylüyorlardı. Büyük tartışmalar yaratan bu fosile "Nebraska adamı" adı verildi. "Bilimsel" latince ismi de hemen takıldı: "Hesperopithecus Haroldcock II".

Birçok otorite Osborn'u destekledi. Bu tek diş dayanılarak Nebraska adamının kafatası ve vücudunun rekonstrüksiyon resimleri çizildi. Hatta daha da ileri gidilerek Nebraska adamının eşinin, çocuklarının ve tümünün birlikte doğal ortamda ailece resimleri yayınlandı.

Ancak 1927'de iskeletin öbür parçaları da bulundu. Bulunan yeni parçalara göre bu diş ne maymuna ne de insana aitti. Dişin, Prosthennops isimli yabancı Amerikan domuzunun soyu tükenmiş bir cinsine ait olduğu anlaşıldı.

Üstteki resim tek bir diş parçasına dayanılarak yapılmıştı. Ancak bu dişin maymun benzeri bir yaratığa veya bir insana değil de, soyu tükenmiş bir domuza ait olduğunun anlaşılması, evrimcileri büyük hayal kırıklığına uğrattı.

Evrim teorisinin iddiasına göre insanlar ve günümüz maymunları ortak atalara sahiptirler. Bu ilkel yaratıklar zamanla evrimleşerek bir kısmı günümüz maymunlarını, evrimin diğer bir kolunu izleyen bir başka grup da günümüz insanlarını oluşturmuştur.

Maymunlarla insanların - sözde - ilk ortak atalarına evrimciler, "Güney Afrika maymunu" anlamına gelen "Australopithecus" ismini verirler. Gerçekte soyu tükenmiş eski bir maymun türünden başka birşey olmayan Australopithecusların çeşitli türleri bulunur. Bunların bazıları iri yapılı, bazıları daha küçük, daha narin yapılı canlılardır.

İnsan evriminin bir sonraki safhasını da evrimciler, "homo" yani insan olarak sınıflandırır. İddiaya göre homo serisindeki canlılar, Australopithecuslardan daha gelişmiş, günümüz insanından çok fazla farkı olmayan canlılardır. Bu türün evriminin en son aşamasında ise, homo sapiens sapiens, yani günümüz modern insanının oluştuğu öne sürülür.

İşin aslında, evrimcilerin ortaya attıkları bu hayali senaryoda Australopithecus ismini verdikleri canlılar soyları tükenmiş gerçek maymunlar, homo serisindeki canlılar ise eski tarihlerde yaşamış bugün ise nesli tükenmiş ırklara mensup insanlardır. Evrimciler bir "insan evrimi" şeması oluşturabilmek için çeşitli maymun ve insan fosillerini büyüklüklerine göre ard arda dizmişlerdir. Oysa bilimsel gerçekler, bu fosillerin kesinlikle bir evrim sürecini göstermediğini ve insanın ataları olarak gösterilen bu canlıların bir kısmının gerçek maymunlar, bir kısmının da gerçek insanlar olduklarını göstermiştir.

Şimdi hayali insan evrimi şemasının ilk basamağını oluşturan Australopithecusları inceleyelim.

- Australopithecuslar: Nesli Tükenmiş Maymunlar

Evrimcilerin iddiası, Australopithecusların günümüz insanların en ilkel atası olduklarıdır. Bunlar yüz ve kafa yapıları bugünkü maymunlara benzeyen, beyin hacimleri ise günümüz maymunlarınkinden daha küçük eski bir türdür. Ancak evrimcilerin iddialarına göre bu yaratıkların insanların atası olmasını sağlayan çok önemli bir özellikleri bulunur: iki ayaklı olmaları.

Maymunlarla insanların hareket şekli tamamen farklıdır. İnsanlar, gerçek anlam-

da iki ayaklarıyla hareket eden yegane canlılardır. Diğer bazı hayvanlar ise iki ayaklı olarak sınırlı bir hareket kabiliyetine sahiptirler. Örneğin, ayı ve maymun gibi hayvanlar ender olarak, örneğin bir yiyeceğe ulaşmak istediklerinde, iki ayakları üzerinde hareket ederler.

Evrimcilere göre, Australopithecus isimli bu canlılar, iki ayakları üzerinde insanlar gibi dik olarak yürüyemeseler de eğik yürüme yeteneğine sahiptiler. İşte bu sınırlı iki ayaklı yürüyüş hareketi bile evrimcileri bu canlıların insanın atası oldukları yönünde cesaretlendirmeye yetmişti.

Oysa evrimcilerin, Australopithecusların iki ayaklı olduklarına dair iddialarını çürüten ilk delil, yine evrim araştırmacılarının kendilerinden geldi. Australopithecus'ların fosilleri üzerinde yapılan detaylı inceleme, evrimciler tarafından bile, bunların "fazla" maymuna benzediğinin kabulüne yol açmıştı. 1970'li yılların ortalarında Australopithecus fosilleri üzerinde detaylı anatomik araştırmalar yapan evrimci Charles E. Oxnard, Australopithecusların iskelet yapılarını günümüz orangutanlarına benzetiyordu:

Australopithecinesler'in omuz, pelvis, bilek, ayak, dirsek ve eller gibi anatomik bölgeleri üzerinde yapılmış birçok karşılaştırmalı anatomik araştırma mevcuttur. Bütün bunlar şunu söylüyor: Bu fosillerin modern insana olan yakınlığı gerçek olmayabilir. Bütün fosil parçaları hem insandan hem de şempanze ve gorillerden farklıdır. Australopithecines'ler grup olarak incelendiğinde kendilerine has bir tür orangutana benzerlik gösterirler.¹²

Ancak evrimciler için esas utanç kaynağı, Australopithecusların iddia edildiği gibi iki ayaklı ve eğik olarak yürüyemeyeceklerinin anlaşılmış olması oldu. İki ayaklı ancak eğik olarak yürüdüğü iddia edilen Australopithecus'un böyle bir yapıya sahip olması fiziksel olarak son derece verimsiz olacaktı ve orantısız olarak yüksek bir enerji gerektirmekteydi. Nitekim, 1996 yılında bilgisayar uzmanı Robin Crompton, yaptığı araştırmalarda bu çeşit bir "karma" yürüyüşün imkansız olduğunu gösterdi. Crompton'un vardığı sonuç şuydu: Bir canlı ya tam dik, ya da tam dört ayağı üzerinde yürüyebilmektedir. Bu ikisinin arası bir yürüyüş biçimi, enerji kullanımının aşırı derecede artması nedeniyle mümkün olmamaktaydı. Böylece Australopithecusların iddia edildiği gibi eğik ve iki ayaklı yürüyemeyeceği ortaya çıkmış oldu.

Australopithecusların iki ayaklı olmadıklarına dair belki de en önemli çalışmayı ise 1994 yılında fosilleşmiş canlılar üzerinde iki ayaklılık araştırmaları yapan İngiltere Liverpool Üniversitesi, 'İnsan Anatomisi ve Hücre Biyolojisi Bölümü'nde görevli araş-

tırmacı anatomist Fred Spoor ve ekibi yaptılar. Kulak salyangozundaki bilinçsiz denge mekanizmasından yola çıkarak araştırmalar yapan bilim adamları Australopithecusların kesinlikle iki ayaklı olmadıklarını buldular. Böylece Australopithecusların insan benzeri olduklarına dair iddianın sonu gelmiş oldu.

- Homo Serisi: Gerçek İnsan Irkları

Hayali insan evriminin bir sonraki basamağı ise "homo" yani insan serisidir. Bu serideki canlılar günümüz insanından çok farklı olmayan sadece ırksal bazı farklılıkları bulunan insanlardır. Evrimciler bu farklılıkları abartmaya çalışarak sözkonusu insanları günümüz insanının bir "ırkı" olarak değil, ayrı bir "tür"ü olarak yorumlamışlardır. Oysa birazdan da göreceğimiz gibi homo serisindeki insanların tümü aslında normal birer insan ırkından başka birşey değildir.

Evrimcilerin hayali şemasına göre homo türünün kendi içindeki hayali evrimi şöyledir: önce homo erectus, sonra arkaik homo sapiens ve neandertal insanı, sonra da cro-magnon adamı ve günümüz insanı oluşur.

Homo serisindeki yukarıda saymış olduğumuz "tür"lerin hepsi, her ne kadar evrimciler aksini iddia etseler de aslında az önce de vurguladığımız gibi gerçek insanlardan başka birşey değildirler. Öncelikle evrimcilerin en ilkel tür saydıkları homo erectus'u inceleyelim.

Homo erectus'un "ilkel" bir tür olmadığını gösteren en etkileyici delil, en eski homo erectus kalıntılarında olan "Turkana Çocuğu" fosilidir. Turkana çocuğu fosilinin sahibinin 12 yaşında bir çocuk olduğu ve büyüdüğü zaman 1.83 boyunda olacağı tahmin edilmektedir. Bu fosilin sahibinin dik iskelet yapısı günümüz insanından farklıdır! Uzun ve ince olan iskelet yapısı, günümüzde tropik bölgelerde yaşamakta olan insanların iskelet yapısıyla tamamen uyumaktadır. Bu fosil, homo erectus'un günümüz insanının bir ırkı olduğunun en önemli delillerindedir. Evrimci paleantropolog Richard Leakey homo erectus ve günümüz insanını şöyle karşılaştırır:

Herhangi bir kişi farklılıkları farkedebilir: Kafatasının biçimi, yüzün açısı, kaş çıkıntısının kabalığı vs. Ancak bu farklılıklar bugün değişik coğrafyalarda yaşamakta olan insan ırklarının birbirleri arasındaki farklılıklardan daha fazla değildir. Böyle bir varyasyon topluluklar birbirlerinden uzun zaman aralıklarında ayrı tu-
tuldukları zaman ortaya çıkar.¹³

Yani Leakey şunu söylemektedir ki homo erectus ve bizim aramızdaki fark, örneğin zencilerle eskimolar arasındaki farklılıklardan fazla değildir. Homo erectus'un

bu kafatası özellikleri, beslenme biçimi, genetik göç, diğer insan ırklarıyla belli bir süre kaynaşmama gibi olayların sonucunda ortaya çıkmıştır.

Homo erectus'un "ilkel" bir tür olmadığını bir başka en güzel kanıt bunların 27.000 yıllık ve hatta 13.000 yıllık fosillerinin bulunmuş olmasıdır. Bilim dünyasında büyük yankılar uyandıran ve -bilimsel bir dergi olmayan- *Time*'de bile yayınlanan bir makaleye göre Java adasında yaşının 27.000 yıllık olduğu belirlenen homo erectus fosilleri bulunmuştur. Avusturalya'da Kow Bataklığı'nda ise 13.000 yıllık homo sapiens-homo erectus özellikleri taşıyan bazı fosiller bulunmuştur. Bütün bu fosiller, homo erectus'un günümüze oldukça yakın tarihlere kadar yaşamını sürdürmüş olduğunu ve bunların bildiğimiz insanın tarihe gömülmüş bir ırkından başka birşey olmadıklarını göstermektedir.

- Arkaik Homo Sapiens ve Neandertal Adamı

Arkaik homo sapiens, hayali evrim şemasının günümüz insanından bir önceki basamağını oluşturur. Aslında bu insanlar hakkında evrimciler açısından söylenecek birşey yoktur, zira bunlar günümüz insanından ancak çok küçük farklılıklarla ayrılırlar. Hatta bazı araştırmacılar, bu türün temsilcilerinin günümüzde hala yaşamakta olduklarını söyleyerek Avusturalyalı Aborijin yerlilerini örnek gösterirler. Aborijin yerlileri de aynı bu tür gibi kalın kaş çıkıntlarına, içeri doğru eğik bir çene yapısına ve biraz daha küçük bir beyin hacmine sahiptirler. Ayrıca çok yakın bir geçmişte Macaristan'da ve İtalya'nın bazı köylerinde bu insanların yaşamış olduklarına dair ciddi bulgular ele geçirilmiştir.

Evrimciler arkaik homo sapiense en önemli örnek olarak Hollanda'nın Neander vadisinde bulunan ve Neandertal adamı adı verilen insan fosillerini gösterirler. Zaten günümüzde birçok araştırmacı, Neandertal insanını günümüz insanının bir alt-türü olarak tanımlayarak "homo sapiens neandertalensis" demektedir. Bu ırkın günümüz insanıyla beraber, aynı anda ve aynı coğrafya'da yaşadığı kesindir. Bulgular, Neandertallerin ölülerini gömdüklerini, çeşitli müzik aletleri yaptıklarını ve aynı dönemde yaşamış homo sapiens sapienslerle beraber gelişmiş bir kültürü paylaştıklarını açıkça göstermektedir. Neandertal fosillerinin tamamen modern olan kafatasları ve iskelet yapıları da herhangi bir spekülasyona açık değildir. Bu konuda ciddi bir otorite sayılan New Mexico Üniversitesi'nden Erik Trinkaus şöyle yazar:

Neandertal kalıntıları ve modern insan kemikleri arasında yapılan ayrıntılı karşılaştırmalar, şunu göstermektedir ki Neandertallerin anatomisinde, ya da ha-

reket, alet kullanımı, zeka seviyesi veya konuşma kabiliyeti gibi özelliklerinde modern insanlardan aşağı sayılabilecek hiçbirşey yoktur.¹⁴

Bunlara ek olarak Neandertallerin günümüz insanına göre bazı üstünlükleri bulunmaktadır. Neandertallerin beyin hacimleri günümüz insaninkinden daha büyüktür ve bunlar vücut olarak daha sağlam yapılı ve kas gücü olarak bizlerden çok daha güçlüdürler. Yine Trinkaus şöyle der:

Neandertallerin kendine özgü yapısı, gövde ve uzuv kemiklerinin genel olarak abartılı biçimde yapılı olmasıdır. Bütün iyi korunmuş kemikler, modern insanlar tarafından ender olarak sahip olunabilecek bir güce işaret ediyor. Dahası bu özellik sadece yetişkin erkeklerde değil, yetişkin kadınlarda, yaşlılarda ve hatta çocuklarda bile görülebiliyor.¹⁵

Kıscacası Neandertaller, sadece zamanla asimile olmuş özgün bir insan ırkıdır.

5

Evrimin Öne Sürdüğü Gibi, Canlılık Tesadüflerle Oluşabilir mi?

Evrim teorisi canlılığın, ilkel dünya koşullarında rastlantılar sonucu meydana gelen bir hücreyle başladığını ileri sürer. Ancak 21. yüzyıla girerken bile pekçok yönden esrarını koruyan hücrenin varlığını doğa şartlarına ve tesadüflere bağlamanın nasıl bir akılsızlık olduğunu göstermek için hücrenin yapısını basit benzetmelerle tarif etmeye çalışalım:

Bir canlı hücresi, bütün çalışma sistemleri, haberleşmesi, ulaşımı ve yönetimiyle büyük bir şehirle benzer bir karmaşıklık derecesine sahiptir: Hücrenin sarfettiği enerjiyi üreten santraller; yaşam için zorunlu olan enzim ve hormonları üreten fabrikalar; üretilecek bütün ürünlerle ilgili bilgilerin kayıtlı bulunduğu bir bilgi bankası; bir bölgeden diğerine hammaddeleri ve ürünleri nakleden kompleks taşıma sistemleri, boru hatları; dışardan gelen hammaddeleri işe yarayacak parçalara ayırıştıran gelişmiş laboratuvar ve rafineriler; hücrenin içine alınacak veya dışına gönderilecek malzemelerin giriş-çıkış kontrollerini yapan uzmanlaşmış hücre zarı proteinleri bu karmaşık yapının yalnızca bir bölümünü oluştururlar.

İşte yapısı ve içerdiği mekanizmalarla bu derece kompleks bir varlık olan hücrenin değil ilkel dünya şartlarında oluşması, günümüzün en ileri teknolojiye sahip laboratuvarlarında bile yapay olarak sentezlenmesi mümkün olmamıştır. Hücrenin yapıtaşları olan aminoasitlerden ve bunların oluşturduğu proteinlerden yola çıkarak değil

hücre, mitokondri, ribozom, vs. gibi hücrenin tek bir organeli bile oluşturulamaz. Dolayısıyla evrimin tesadüfen oluştuğunu iddia ettiği ilk hücre yalnızca bir hayalgücü ve fantezi ürünü olarak kalmıştır.

Proteinler Tesadüfe Meydan Okuyor

Hücreyi şimdilik bir kenara bırakalım. Çünkü değil hücrenin, hücreyi oluşturan binlerce çeşit karmaşık protein moleküllerinden bir tanesinin bile doğal şartlarda oluşması ihtimal dışıdır.

Proteinler, belli sayıda ve çeşitteki aminoasitlerin özel bir sırayla dizilmelerinden oluşan dev moleküllerdir. Bu moleküller canlı hücrelerinin yapıtaşlarını oluştururlar. En basitleri yaklaşık 50 aminoasitten oluşan proteinlerin binlerce aminoasitten oluşan çeşitleri de vardır. Canlı hücrelerinde bulunan ve herbirinin özel bir görevi olan proteinlerin yapılarındaki tek bir aminoasitin bile eksilmesi veya yerinin değişmesi ya da zincire fazladan bir aminoasit eklenmesi o proteini işe yaramaz bir molekül yığına haline getirir. Daha aminoasitlerin "tesadüfen oluştukları" iddiasına bile geçerli bir kanıt ya da açıklama getirmekten aciz olan moleküler evrim teorisi, proteinlerin oluşumu noktasında tamamen açmazda girmektedir.

Proteinlerin fonksiyonel yapısının hiçbir şekilde tesadüfen meydana gelemeyeceği, herkesin anlayabileceği basit olasılık hesaplarıyla bile rahatlıkla görülebilir.

Örneğin, bileşiminde 288 amino asit bulunan ve 12 farklı amino asit türünden oluşan ortalama büyüklükteki bir protein molekülünün içerdiği amino asitler 10^{300} farklı biçimde dizilebilir. Ancak bu dizilimlerden yalnızca "1" tanesi bu sözkonusu proteini oluşturur. Geriye kalan tüm dizilimler hiçbir işe yaramayan, hatta kimi zaman canlılar için zararlı bile olabilecek anlamsız amino asit zincirleridir. Diğer bir deyimle yukarıda örnek verdiğimiz protein molekülünden yalnızca bir tekinin tesadüfen meydana gelme ihtimali " 10^{300} 'de 1" ihtimaldir. Bu, 1'in yanına 300 adet sıfırın gelmesiyle oluşan "astronomik" sayıda "1" ihtimal ise pratikte gerçekleşmesi imkansız bir ihtimaldir. Dahası, 288 amino asitlik bir protein, canlıların yapısında bulunan diğer 1000'lerce amino asitlik dev proteinlerle kıyaslandığında oldukça mütevazı bir yapı sayılabilir. Aynı ihtimal hesaplarını bu dev moleküllere uyguladığımızda ise bu "imkansız" kelimesinin bile yetersiz kaldığını görürüz.

Canlılığın gelişiminde bir basamak daha ilerlediğimizde, yalnız başına tek bir proteinin de hiçbir şey ifade etmediğini görürüz. Şimdiye kadar bilinen en küçük bakterilerden biri olan "Mycoplasma Hominis H 39"un bile 600 çeşit proteine sahip ol-

duğu görülmüştür. Bu durumda, tek bir protein için yaptığımız üstteki ihtimal hesaplarını 600 çeşit protein üzerinden yapmamız gerekecektir. Sonuçta karşılaşacağımız rakamlar ise imkansız kavramının çok ötesindedir.

Bir tanesinin bile tesadüfen oluşması imkansız olan bu proteinlerden ortalama bir milyon tanesinin tesadüfen uygun bir şekilde biraraya gelip eksiksiz bir insan hücresini meydana getirmesi ise, milyarlarca kez daha imkansızdır. Kaldı ki bir hücre hiç bir zaman için bir protein yığınının ibaret değildir. Hücrenin içinde, proteinlerin yanısıra nükleik asitler, karbonhidratlar, lipitler, vitaminler, elektrolitler gibi başka birçok kimyasal madde gerek yapı gerekse işlev bakımından belli bir oran, uyum ve tasarımı çerçevesinde yer alırlar. Herbiri de birçok farklı organelin içinde yapıtaş veya yardımcı molekül olarak görev yaparlar.

Görüldüğü gibi evrim, yegane "açıklaması" olan tesadüf teorisiyle, değil hücre, hücredeki milyonlarca proteinden tek birinin oluşumunu bile izah etmekten acizdir.

Türkiye'de, evrimci düşüncenin önde gelen otoritelerinden olan Prof. Dr. Ali Demirsoy da, *Kalıtım ve Evrim* isimli kitabında, canlılık için en gerekli enzimlerden birisi olan Sitokrom-C'nin tesadüfen oluşma olasılığını şöyle ifade etmektedir:

Özünde bir Sitokrom-C'nin dizilişini oluşturmak için olasılık sıfır denecek kadar azdır. Yani canlılık eğer belli bir dizilimi gerektiriyorsa, bu tüm evrende bir defa oluşacak kadar az bir olasılığa sahiptir denilebilir. Ya da oluşumunda bizim tanımlayamayacağımız doğaüstü güçler görev yapmıştır. Bu sonuncusunu kabul etmek bilimsel amaca uygun değildir. O zaman birinci varsayımı irdelemek gerekir.¹⁶

Demirsoy, bu kitapçığın girişinde de aktardığımız üstteki satırlarının ardından, "bilimsel amaca daha uygun" olduğu için kabul ettiği bu olasılığın ne denli gerçek dışı olduğunu şöyle itiraf eder:

... Sitokrom-C'nin belirli aminoasit dizilimini sağlamak, bir maymunun daktiloda hiç yanlış yapmadan insanlık tarihini yazma olasılığı kadar azdır —maymunun rastgele tuşlara bastığını kabul ederek—.¹⁷

Canlılarda bulunan bir protein molekülünün meydana gelmesi için yalnızca uygun amino asitlerin uygun sırada dizilmeleri yeterli değildir. Bunun yanısıra, proteinlerin yapısında bulunan 20 çeşit aminoasitten herbirinin de yalnızca sol-elli olması gereklidir. Bilindiği gibi, kimyasal olarak aynı aminoasitin hem sağ-elli hem de sol-elli olmak üzere iki farklı türü vardır. Bunların aralarındaki fark üç boyutlu yapılarının birbirine zıt yönlü olmasından kaynaklanır. Aynı insanın, sağ ve sol elleri arasındaki fark-

lılık gibi... Her iki gruptan aminoasit de birbirleriyle rahatlıkla bağlanabilir. Ancak yapılan araştırmalar çok ilginç bir gerçeği ortaya çıkarmıştır: canlıların yapısında bulunan proteinler yalnızca sol-elli aminoasitlerden oluşmaktadır ve proteinin yapısına katılacak tek bir sağ-elli aminoasit bile o proteini işe yaramaz hale getirmektedir.

Bir an için evrimcilerin dediği gibi canlılığın tesadüflerle oluştuğunu varsayalım! Bu durumda yine tesadüflerle oluşmuş olması gereken amino asitlerden doğada sağ ve sol-elli olmak üzere eşit miktarlarda bulunacaktı. Proteinlerin nasıl olup da bunların içinden yalnızca sol-ellilerini ayıkladıkları ve nasıl aralarına hiçbir sağ-elli amino asitin karışmadığı evrimcilerin hiçbir açıklama getiremedikleri konulardan birisi olarak kaldı. Bu durum evrimin gözü kapalı bir savunucusu olan Britannica Bilim Ansiklopedisi'nde şöyle ifade edilir:

Yeryüzündeki tüm canlı organizmalardaki aminoasitlerin tümü, proteinler gibi karmaşık polimerlerin yapı blokları, aynı asimetri tipindedir. Adeta tamamen sol-ellidirler. Bu, bir bakıma, milyonlarca kez havaya atılan bir paranın hep tuza gelmesine, hiç yazı gelmemesine benzer. Moleküllerin nasıl sol-elli ya da sağ-elli olduğu tamamen kavranılamaz. Bu seçim anlaşılmasız bir biçimde, yeryüzü üzerindeki yaşamın kaynağına bağlıdır.¹⁸

Bir proteinin meydana gelebilmesi için, gerekli aminoasit çeşitlerinin, gereken sayı ve sıralamada ve gereken üç boyutlu yapıda dizilmeleri yetmez. Bunun için aynı zamanda, birden fazla kola sahip aminoasit moleküllerinin yalnızca belirli kollarıyla birbirlerine bağlanmaları gerekmektedir. Bu şekilde yapılan bir bağa, "peptid bağı" adı verilir. Proteinler, yalnızca ve yalnızca "peptid" bağlarıyla bağlanmış aminoasitlerden meydana gelirler.

Matematikte 10⁵⁰'nin ötesindeki bir sayı istatistiksel olarak gerçekleşme ihtimali "0" olan bir sayıdır.

Yapılan araştırmalar aminoasitlerin kendi aralarındaki rastgele birleşmelerinin en fazla % 50'sinin peptid bağı ile olduğunu, geri kalanının ise proteinlerde bulunmayan farklı bağlarla bağlandıklarını ortaya koymuştur. Dolayısıyla aynen bir proteini oluşturacak aminoasitlerin yalnızca sol-elliler arasından seçilmelerinin zorunluluğu gibi, her aminoasitin de kendinden önceki ve sonraki ile yalnızca ve yalnızca peptid bağı ile bağlanmış olması gerekliliğini de ayrıca hesaba katmak şarttır. Çünkü, doğal şartlarda sağ-elli amino asitleri özel olarak bir kenara ayıracak ve her aminoasitin bir diğeriyle peptid bağı yapması için başında duracak bir kontrol mekanizması elbette ki yoktur.

boyutlara varırken, isterseniz zihninizi imkansızlığın daha ileri boyutlarıyla biraz daha zorlayalım: hayati bir protein olan "Hemoglobin" molekülünde yukardaki örnek proteinden daha fazla, 574 aminoasit bulunur. Şimdi sıkı durun! Vücudunuzdaki milyarlarca kırmızı kan hücrelerinden yalnızca bir tanesinde ise, tam "280. 000. 000" (280 milyon) Hemoglobin molekülü bulunur.

Oysa bırakın bir kırmızı kan hücresini, onun tek bir proteininin dahi deneme-yanılma yöntemiyle meydana gelebilmesi için dünyanın varsayılan ömrü yetmemektedir. Bütün bunlardan ortaya çıkan sonuç, evrimin daha tek bir protein aşamasında korkunç bir imkansızlığa gömüldüğüdür.

Canlılığın Ortaya Çıkışına Evrimci Cevap Arayışları

Tüm bu gerçekler karşısında taraflı ve kasıtlı bir kayıtsızlık gösteren evrimciler olaya mantıklı bir açıklama getiremeyeceklerini bildiklerinden, her zaman olduğu gibi gözboyama yöntemlerini sürdürmeye ve geliştirmeye koyuldular.

Canlılığın nasıl olup da cansız maddelerden oluşabildiği soruna sözde evrimci bir açıklama getirmiş olabilmek amacıyla bir takım laboratuvar deneyleri yaptılar. Bunların arasında evrimcilerin en çok itibar ettikleri deney, 1953 yılında Amerikalı araştırmacı Stanley Miller tarafından yapılan ve Miller Deneyi ya da Urey-Miller Deneyi olarak adlandırılan deneydir.

Stanley Miller, hocası Harold Urey ile birlikte, kendince canlıların en küçük yapıtaşları olan aminoasitlerin "tesadüfen" oluşabileceklerini ispatlayacak bir deney yapmaya karar verdi.

Miller bu amaçla, ilkel dünyanın oluşumunda var olduğunu tahmin ettiği —ancak daha sonraları gerçekçi olmadığı anlaşılacak olan— bir atmosfer ortamını laboratuvarında kurdu ve çalışmalarına başladı. Deneyinde ilkel atmosfer olarak kullandığı karışım amonyak, metan, hidrojen ve su buharından oluşuyordu.

Miller, metan, amonyak, su buharı ve hidrojenin doğal şartlar altında birbirleriyle reaksiyona giremeyeceklerini biliyordu. Bunları birbirleriyle reaksiyona sokmak için dışardan enerji takviyesi yapmak gerektiğinin de farkındaydı. Bu nedenle bu enerjinin ilkel atmosfer ortamında yıldırımlardan kaynaklanmış olabileceğini öne sürdü. Bu varsayımına dayanarak da, yaptığı deneylerinde yapay bir elektrik deşarj kaynağı kullandı.

Miller bu gaz karışımını bir hafta boyunca 100 °C ısıda kaynatmış, öte yandan da bu sıcak ortama elektrik akımı verdi. Haftanın sonunda Miller, kavanozun dibinde bu-

lunan karışımdaki kimyasalları ölçtü ve proteinlerin yapıtaşlarını oluşturan 20 çeşit aminoasitten üçünün sentezlendiğini gözledi.

Deney, evrimciler arasında büyük de bir sevinç yarattı ve çok büyük bir başarıymış gibi lanse edildi. Bu deneyin kendi teorilerini kesinlikle doğruladığına inanan evrimciler, bundan aldıkları cesaretle hemen senaryo üretme işine giriştiler. Miller sözde, aminoasitlerin kendi kendilerine oluşabileceklerini ispatlamıştı. Buna dayanarak, sonraki aşamalar da hemen kurgulandı. Çizilen senaryoya göre, ilkel atmosferde meydana gelen aminoasitler, daha sonra rastlantılar sonucu uygun dizilimlerde birleşmiş ve proteinleri oluşturmuşlardı. Tesadüf eseri meydana gelen bu proteinlerin bazıları da, kendilerini, "her nasılsa" bir şekilde oluşmuş hücre zarı benzeri yapıların içine yerleştirerek ilkel hücreyi meydana getirmişlerdi. Hücreler de zamanla yanyana gelip birleşerek canlı organizmaları oluşturmuşlardı. Senaryonun en büyük dayanağı ise Miller'in deneyiydi.

Oysa Miller deneyi geçersizliği pek çok noktadan kanıtlanmış bir göz boyamadan başka birşey değildi.

Miller'in Deneyi Yalnızca Gözboyamadan İbaretti

Neredeyse elli yaşına giren bu deney, birçok yönden geçersizliği kanıtlandığı halde, bugün hala canlılığın sözde kendiliğinden oluşumu hakkındaki en büyük kanıt olarak evrimci literatürdeki yerini korur. Oysa Miller deneyi önyargılı ve tek taraflı evrimci mantığıyla değil de gerçekçi bir gözle değerlendirildiğinde, durumun evrimciler açısından hiç de o kadar umutlandırıcı olmadığı görülür. Çünkü hedefini, ilkel dünya koşullarında aminoasitlerin kendi kendilerine oluşabileceklerini kanıtlamak olarak gösteren deney, birçok yönden bu hedefle tutarsızlık göstermektedir. Bunları şunlardır:

- Miller deneyinde, "soğuk tuzak" (cold trap) isimli bir mekanizma kullanarak aminoasitleri oluştukları anda ortamdan izole etmişti. Çünkü aksi takdirde, aminoasitleri oluşturan ortamın koşulları, bu molekülleri oluşmalarından hemen sonra imha ederdi.

Halbuki ultraviyole, yıldırımlar, çeşitli kimyasallar, yüksek oksijen miktarı vs. gibi unsurları içeren ilkel dünya koşullarında, bu çeşit bilinçli düzeneklerin var olduğunu düşünmek bile anlamsızdır. Bu mekanizma olmadan, herhangi bir çeşit aminoasit elde edilse bile bu moleküller aynı ortamda hemen parçalanacaklardır. Kimyager Richard Bliss bu çelişkiyi şöyle izah ediyor:

Miller'in aletlerinin can alıcı kısmı olan "soğuk tuzak", kimyasal tepkimelerden biçimlenmiş ürünleri toplama ödevi görüyordu. Gerçekten bu soğuk tuzak olmadan, kimyasal ürünler elektrik kaynağı tarafından tahrip edilmiş olacaktı.¹⁹

Nitekim Miller, aynı malzemeleri kullandığı halde soğuk tuzak yerleştirmeden yaptığı daha önceki deneylerde tek bir aminoasit bile elde edememişti.

• Miller'in deneyinde canlandırmaya çalıştığı ilkel atmosfer ortamı gerçekçi değildi. Bu gerçeği, 1980'li yılların ortalarına doğru konuyla ilgilenen bazı jeologlar ortaya çıkardılar. Buna göre, Miller yapay ortamında olması gereken azot ve karbondioksidi göz ardı ediyor, bunların yerine metan ve amonyak kullanmayı tercih ediyordu.

Peki evrimciler neden ilkel atmosferde ağırlıklı olarak metan (CH₄), amonyak (NH₃) ve su buharının (H₂O) bulunduğu konusunda ısrar etmişlerdi? Cevap basitti: Amonyak olmadan, bir amino asidin sentezlenmesi imkansızdı. Kevin M. Kean, *Discover* dergisinde yayınladığı makalede bu durumu şöyle anlatıyor:

Miller ve Urey dünyanın eski atmosferini metan ve amonyak karıştırarak kopya ettiler. Onlara göre dünya, metal, kaya ve buzun homojen bir karışımıydı. Oysa son çalışmalarda o zamanlar dünyanın çok sıcak olduğu ve ergimiş nikel ile demirin karışımından meydana geldiği anlaşılmıştır. Böylece o dönemdeki kimyevi atmosferin daha çok azot (N₂), karbondioksit (CO₂) ve su buharından (H₂O) oluşması gerekir. Oysa bunlar organik moleküllerin oluşması için amonyak ve metan kadar uygun değildirlir.²⁰

Sonuç olarak, ilkel dünya atmosferinin Miller'in tahmin ettiği kadar çok daha farklı gazlardan meydana geldiği ortaya çıkmıştı. Amerikalı bilimadamları J. P. Ferris ve C. T. Chen'in araştırmaları bu soruya gerekli yanıtı verdi. Ferris ve Chen karbondioksit, hidrojen, azot ve su buharından oluşan bir atmosfer ortamında Stanley Miller'in deneyini tekrarladılar. Ve bu gaz karışımıyla bir tek molekül aminoasit bile elde edemediler.²¹

Uzun süren bir sessizlikten sonra Miller'in kendisi de kullandığı atmosfer ortamının gerçekçi olmadığını itiraf etti.²²

• Miller'in deneyini geçersiz kılan bir diğer önemli nokta da, aminoasitlerin oluştuğu öne sürülen dönemde, atmosferde aminoasitlerin tümünü parçalayacak yoğunlukta oksijen bulunmasıydı. Bu miktardaki oksijen ise aminoasitlerin oluşmasına kesin olarak engel olacaktı.²³ Bu durum, oksijen dikkate alınmadan yapılmış olan Miller deneyini tamamen geçersiz kılmaktaydı. Eğer deneyde oksijen kullanılsaydı, metan, karbondioksit ve suya, amonyak ise azot ve suya dönüşecekti.

Diğer taraftan, —henüz ozon tabakası varolmadığından— çok yoğun miktarlardaki ultraviyole ışınlarına karşı korumasız olan dünya üzerinde herhangi bir organik molekülün yaşayamayacağı da açıktır.

• Miller deneyinin sonucunda sadece canlılık için gerekli olan aminoasitler elde edilmemiş, bunlardan çok daha fazla miktarda canlıların yapı ve fonksiyonlarını bozucu özelliklere sahip organik asitler de oluşmuştu. Aminoasitlerin, izole edilmeyip de bu kimyasal maddelerle aynı ortamda bırakılmaları halinde ise, bunlarla kimyasal reaksiyona girip parçalanmaları ve farklı bileşiklere dönüşmeleri kaçınılmazdı. Ayrıca deney sonucunda ortaya bol miktarda sağ-elli aminoasit çıkmıştı. Sadece bu aminoasitlerin varlığı, evrimi kendi mantığı içinde bile çürütüyordu. Çünkü sağ-elli aminoasitler canlı yapısında kullanılamayan ve proteinlerin yapısına karıştıklarında onları kullanılmaz hale getiren aminoasitlerdi.

Sonuç olarak Miller'ın deneyindeki aminoasitlerin olduğu ortam canlılık için elverişli değil, aksine ortaya çıkacak işe yarar molekülleri parçalayıcı, yakıcı bir asit karışımı niteliğindedir.

Tüm bunların gösterdiği tek bir somut gerçek vardır: Miller deneyinin, canlılığın ilkel dünya şartlarında tesadüfen meydana gelebileceğini kanıtlamak gibi bir iddiası olamaz. Olay, aminoasit sentezlemeye yönelik bilinçli ve kontrollü bir laboratuvar deneyinden başka birşey değildir. Kullanılan gazların cinsleri ve karışım oranları aminoasitlerin oluşabilmesi için en ideal ölçülerde belirlenmiştir. Ortama verilen enerji miktarı, ne eksik ne fazla, tamamen istenen reaksiyonların gerçekleşmesini sağlayacak biçimde titizlikle ayarlanmıştır. Deney aygıtı, ilkel dünya koşullarında mevcut olabilecek hiçbir zararlı, tahrip edici ya da aminoasit oluşumunu engelleyici unsuru barındırmayacak ve içeri sızmasını önleyecek biçimde izole edilmiştir. Aminoasitlerin yapısında bulunan üç-beş elementten başka ilkel dünyada mevcut olan ve reaksiyonların seyrini değiştirecek hiçbir element, mineral ya da bileşik deney tüpüne konulmamıştır. Oksidasyon sebebiyle aminoasitlerin varlığına imkan vermeyecek oksijen bunlardan yalnızca birisidir. Kaldı ki hazırlanan ideal laboratuvar koşullarında bile, oluşan aminoasitlerin aynı ortamda parçalanmadan varlıklarını sürdürebilmeleri mümkün değildir. Ancak deney sırasında bu sorun da, aminoasitleri oluştukları anda ortamdaki ayırarak bir başka yapıya düzenle (cold trap) halledilmiştir.

Aslında bu deney evrimciler, bir anlamda evrimi kendi elleriyle çürütmüşlerdir. Çünkü deney, aminoasitlerin tesadüfen değil, ancak bütün koşulları özel olarak ayarlanmış kontrollü bir laboratuvar ortamında, bilinçli müdahaleler sonucunda elde edilebileceğini gözler önüne sermiştir.

Yani canlılığı ortaya çıkaran güç, bilinçsiz tesadüfler değil, ancak yaratılış olabilir. Bu nedenle de canlılığın her aşaması, bizlere Allah'ın varlığını ve gücünü kanıtlayan bir delil niteliğindedir.

Mucize Molekül DNA

Moleküler düzeyde buraya kadar incelediklerimizin gösterdiği gibi, aminoasitlerin oluşumu evrimciler tarafından hiçbir şekilde aydınlatılamamıştır. Proteinlerin oluşumu ise başlı başına bir muammadır. Üstelik, sorun yalnızca aminoasit ve proteinlerle sınırlı kalmaz: Bunlar sadece bir başlangıçtır. Bunların da ötesinde asıl olarak, hücre denen mükemmel varlık evrimciler açısından dev bir çıkmaz oluşturur. Çünkü hücre yalnızca amino asit yapılı proteinlerden oluşmuş bir yığın değildir. Yüzlerce gelişmiş sistemi bulunan, insanoğlunun halen tüm sırlarını çözemediği karmaşıklıkta bir canlı bütündür. Oysa az önce dediğimiz gibi, evrimciler, değil bu sistemlerin, hücrenin yapıtaşlarının bile nasıl meydana geldiklerini açıklayamamaktadırlar.

Canlılığın kökenini rastlantılarla açıklama gayretindeki evrim teorisi hücrenin yapısının en temelindeki bu moleküllerin varlığına bile tutarlı bir izah getirememişken genetik bilimindeki ilerlemeler ve nükleik asitlerin, yani DNA ve RNA keşfi, teori için yepyeni çıkmazlar oluşturdu.

1955 yılında James Watson ve Francis Crick adlarındaki iki bilimadamının DNA hakkında yaptıkları çalışmalar, biyolojide yepyeni bir çığır açtı. Birçok bilimadamı, genetik konusuna yöneldi. Yıllar süren araştırmalar sonucunda bugün, DNA'nın yapısı büyük ölçüde aydınlandı.

Burada DNA'nın yapısı ve işlevi hakkında çok temel birkaç bilgi vermek yerinde olur:

Vücuttaki 100 trilyon hücrenin herbirinin çekirdeğinde bulunan DNA adlı molekül, insan vücudunun eksiksiz bir yapı planını içerir. Bir insana ait bütün özelliklerin bilgisi, dış görünümünden iç organlarının yapılarına kadar DNA'nın içinde özel bir şifre sistemiyle kayıtlıdır. DNA'daki bilgi, bu molekülü oluşturan dört özel molekülün dizi- liş sırası ile kodlanmıştır. Nükleotid (veya baz) adı verilen bu moleküller, isimlerinin baş harfleri olan A, T, G, C ile ifade edilirler. İnsanlar arasındaki tüm yapısal farklar, bu harflerin diziliş sıralamaları arasındaki farktan doğar. Bir DNA molekülünde yaklaşık olarak 3.5 milyar nükleotid, yani 3.5 milyar harf bulunur.

Bir organa ya da bir proteine ait olan DNA üzerindeki bilgiler, gen adı verilen özel bölümlerde yer alır. Örneğin göze ait bilgiler bir dizi özel gende, kalbe ait bilgiler bir dizi başka gende bulunur. Hücredeki protein üretimi de bu genlerdeki bilgiler kullanılarak yapılır. Proteinlerin yapısını oluşturan aminoasitler, DNA'da yer alan üç nükleotidin arka arkaya sıralanmasıyla ifade edilmiştir.

Burada dikkat edilmesi gereken bir nokta vardır. Bir geni oluşturan nükleotidlerde meydana gelecek bir sıralama hatası, o geni tamamen işe yaramaz hale getirecektir. İnsan vücudunda 200 bin gen bulunduğu düşünülürse, bu genleri oluşturan milyonlarca nükleotidin doğru sıralamada tesadüfen oluşabilmelerinin imkansızlığı daha iyi anlaşılır. Evrimci bir biyolog olan Salisbury bu imkansızlıkla ilgili olarak şunları söyler:

Orta büyüklükteki bir protein molekülü, yaklaşık 300 amino asit içerir. Bunu kontrol eden DNA zincirinde ise, yaklaşık 1000 nükleotid bulunacaktır. Bir DNA zincirinde dört çeşit nükleotid bulunduğu hatırlanırsa, 1000 nükleotidlik bir dizi, 4^{1000} farklı şekilde olabilecektir. Küçük bir logaritma hesabıyla bulunan bu rakam ise, aklın kavrama sınırının çok ötesindedir.²⁴

4^{1000} 'de bir, "küçük bir logaritma hesabı" sonucunda, 10^{620} 'de bir anlamına gelir. Bu sayı 1'in yanına 620 sıfır eklenmesiyle elde edilir. 1'in yanında 12 tane sıfır 1 trilyonu ifade ederken, 620 tane sıfırlı bir rakam gerçekten de kavranması mümkün olmayan bir sayıdır.

Prof. Dr. Ali Demirsoy da bu konuda şu itirafı yapmak zorunda kalır:

Esasında bir proteinin ve çekirdek asidinin (DNA-RNA) oluşma şansı tahminlerin çok ötesinde bir olasılıktır. Hatta belirli bir protein zincirinin ortaya çıkma şansı astronomik denecek kadar azdır.²⁵

Bütün bu imkansızlıkların yanısıra, DNA çok zor reaksiyona giren bir yapıya sahiptir. Çünkü DNA, çift zincirden oluşmuş sıkı bir helezon şeklindedir. Bu bakımdan da canlılığın temeli olması düşünülemez.

Dahası, DNA, yalnız protein yapısındaki bir takım enzimlerin yardımı ile eşlenebilirken, bu enzimlerin sentezi de ancak DNA'daki bilgiler doğrultusunda gerçekleşir. Her ikisi de birbirine bağımlı olduğundan, eşlemenin meydana gelebilmesi için ikisinin de aynı anda mevcut olmaları gerekir. Ya da ikisinden birinin daha önce "yaratılmış" olması zorunludur. Amerikalı mikrobiyolog Homer Jacobson, bu konuda şöyle der:

İlk canlının ortaya çıktığı zaman, üreme planlarının, çevreden madde ve enerji sağlamanın, büyüme sırasının ve bilgileri büyümeye çevirecek mekanizmaların

tamamına ait emirlerin o anda birarada bulunmaları gerekmektedir. Bunların hepsinin kombinasyonu ise tesadüfen gerçekleşemez.²⁶

Yukarıdaki ifadeler 1955 yılında, yani James Watson ve Francis Crick tarafından DNA'nın yapısının aydınlatılmasından iki yıl sonra yazılmıştı. Ancak bilimdeki tüm gelişmelere rağmen, bu sorun evrimciler için çözümsüz kalmaya devam etmektedir. Özetle, üremede DNA'ya duyulan ihtiyaç, bu üreme için bazı proteinlerin mevcut olma zorunluluğu ve bu proteinlerin de DNA'daki bilgilere göre yapılma mecburiyeti, evrimci tezleri çok somut bir biçimde çürütmektedirler.

Örneğin Alman bilimadamları Junker ve Scherer de kimyasal evrim için gerekli olan moleküllerin hepsinin sentezinin ayrı ayrı koşullar gerektirdiği ve kuramsal olarak bile elde edilme yöntemi birbirinden farklı birçok maddenin biraraya gelme şansının hiç olmadığını şöyle açıklar:

Şimdiye değin kimyasal evrim için gerekli tüm moleküllerin elde edileceği bir deney bilinmiyor. Dolayısı ile çeşitli moleküllerin değişik yerlerde çok uygun koşullarda üretilip, hidroliz ve fotoliz gibi zararlı etmenlere karşı korunup, yeni bir reaksiyon bölgesine taşınması gerekmektedir. Burada tesadüften bahsedilemez çünkü böyle bir olayın kendi kendine gerçekleşme ihtimali yoktur.²⁷

Kıscası evrim teorisi moleküler düzeyde gerçekleştiği iddia edilen evrimsel oluşumlardan hiçbirini ispatlayabilmiş değildir. RNA molekülünün nasıl olup da kendine bir hücre zarı bulduğu, daha sonra hücre organellerini nasıl ortaya çıkardığı gibi birçok soru cevapsız beklemektedir.

Buraya kadar anlattıklarımızı kısaca özetlersek, ne amino asitler ne de bunlardan meydana gelen ve canlıların hücrelerini oluşturan proteinler, "ilkel atmosfer" ismi verilen ortamlarda hiçbir şekilde üretilmemişlerdir. Dahası, proteinlerin inanılmaz karmaşıklığıdaki kimyasal yapıları, sağ-el, sol-el özellikleri, peptid bağlarının oluşmasındaki zorluklar gibi faktörler, proteinlerin gelecekte de bu çeşit deneylerde üretilmelerinin imkansız olduğunu göstermektedir.

Kaldı ki proteinlerin tesadüfi bir şekilde oluştuğu bir an için farzedilse bile bu hiçbir şey ifade etmez, zira proteinler tek başlarına hiçbir anlam ifade etmezler. Çünkü proteinler kendilerini çoğaltamazlar. Ancak DNA ve RNA moleküllerinde şifrelenmiş bir protein molekülü için bir seri üretim mümkün olabilir. DNA ve RNA olmadan bir proteinin çoğaltılması imkansızdır. DNA'da şifreli olarak kaydedilmiş 20 ayrı çeşit amino asidin belli bir şekilde sıralanması, vücuttaki her bir proteinin yapısını belirler. Oysa, önceki bölümlerde de açıkladığımız gibi, DNA ve RNA'nın rastlantılarla meydana gelmesi ihtimal dışıdır.

DİNLERİN EVRİMİ MASALININ ÇÖKÜŞÜ

Zaman zaman bilimsel dergilerde ya da televizyon programlarında, "ilkel toplumların kültürel evrimi" gibi başlıklara rastlarsınız. Bu tip yazı ya da haberlerde, eski çağlardaki insanların çok ilkel bir zihne sahip oldukları, bir sürü batıl inanca inandıkları, çeşitli put ve totemlere tapındıkları gibi klasik temalar tekrarlanır. Bunların yanı sıra, çok önemli mesajlar içeren bir kavram da sık sık telkin edilir: "Tek tanrıcılığın ortaya çıkışı"...

Yani, sözkonusu propagandayı düzenleyenlere göre, tek tanrılı dinler—ki bunlar İslam, Hıristiyanlık ve Yahudilik'tir—insanlık tarihinin belirli bir döneminde ortaya çıkmışlardır. Dahası bir "evrim" sonucunda oluşmuşlardır. "Dinlerin evrimi" olarak adlandırılan bu teoriye göre, din insan yapımı bir kültürdür.

Bu propaganda, açıkça görüldüğü gibi, dinin meşruiyetini ve doğruluğunu reddeder. Allah'ın vahyi ile insanlara öğretilmiş bir inanç olmadığını, aksine bazı insanlar tarafından geliştirildiğini iddia eder. Nitekim bu nedenle de ateizmin temel dayanaklarından biridir. Allah'ın varlığını inkar edenler, dinin nasıl ortaya çıktığı sorusunu da sözkonusu teoriyle cevaplamaya çalışırlar. Yazılı ya da görsel basında rastladığınız bu yöndeki telkinler ise, dünyada sistemli olarak yürütülen ateizm propagandasının sonucudurlar.

Oysa topluma büyük bir bilimsel gerçek, antropolojik bir kanun gibi tanıtılan sözkonusu "dinlerin evrimi" teorisi, bilimsel bulgular tarafından şiddetle yalanlanmış hayali bir senaryodur. 19. yüzyılda Darwin'den ilham alan bazı ateist antropologların masa başında ürettikleri tezlerle doğmuş, ancak ilerleyen dönemlerde yapılan gerçek antropolojik çalışmalarla kesin olarak çürütülmüştür.

Bu nedenle, Darwin'in biyolojik evrim teorisi nasıl bir aldatmaca ise, ondan ilham alınarak geliştirilen dinlerin evrimi teorisi de bir aldatmacadır.

İlerleyen sayfalarda bunun bazı temel delillerini inceleyeceğiz.

Dinlerin Evrimi İddiası Nasıl Gelişti?

Günümüzden yaklaşık bir buçuk asır önce, Charles Darwin'in "Türlerin Kökeni" adlı kitabının henüz ilk baskısının yapılmakta olduğu dönemlerde, evrim kavramı fikir dünyasını çoktan etkisi altına almış bulunuyordu. Çağın düşünürleri insanın çevresinde olup biten herşeyin evrimle açıklanabileceğini düşünüyorlardı. Bu fikre göre

herşey, ilkelden ve basitten başlıyor, daha sonra gelişerek ve ilerleyerek en mükemmel olana ilerliyordu. Darwin bu fikrin biyolojik yönünü ele almıştı, ancak ondan sonraki düşünürler bu fikirleri psikoloji, sosyoloji, antropoloji ve ekonomi gibi çeşitli bilim dallarına da uyarladılar.

Çevrede olup biten neredeyse herşey, artık bu teori çerçevesinde inceleniyordu. Örneğin ekonomi alanında Marksizm, evrimsel bir ilerlemenin kaçınılmaz olduğu- nu ve sonunda tüm milletlerin komünizmi kabul edeceğini söylüyordu. Psikoloji alanında Freud, insanın evrimsel olarak ileri bir tür olduğunu, ancak psikolojik olarak hala ilkel atalarının sahip olduğu güdülerle hareket ettiğini söylüyordu. Aynı şekilde sosyoloji, antropoloji, tarih gibi bilim dallarında da evrim teorisi güdümündeki fikir akımları ağırlığını koymuştu.

Tüm bu evrimsel teorilerin ortak noktası ise dine karşı cephe almalarıydı. Zaten hepsi ateist ve materyalist bir felsefi temele dayanıyorlardı. Yaratıcı'nın varlığını kabul etmiyorlar, evrim fikrine de zaten bu nedenle başvuruyorlardı. Çünkü evrenin ve canlıların yaratılmış olduklarını inkar ettikten sonra, öne sürülebilecek tek iddia, bunların bir evrim süreci içinde geliştikleriydi.

Dinlerin evrimi teorileri de bu amaçla ve bu felsefi temeller üzerinde ortaya atıldı. Bu teorinin en ünlü savunucusu olan Herbert Spencer'a göre, insanlığın ilk dönemlerinde hiçbir dini inanç yoktu. İlk dinler ise ölümlere tapınmayla başlamıştı. İlk kabileden sonra ilahlaştırılmış olabilir. Bir büyücünün, bir kabile reisinin veya herhangi sebepten dolayı kendisine saygı duyulan bir kişinin ruhunun öldükten sonra hala yaşadığı farzedilir ve onu memnun etmek için çeşitli ibadetlerde bulunulurdu. Bu ibadetlerin gittikçe sistematikleşmesi sonucu din denilen tüm bir sistem ortaya çıkmış olabilir.

Dinlerin evrimini savunan başka antropologlar daha farklı teoriler öne sürdüler. Kimisine göre dinin kaynağı animizme (doğaya canlılık atfetme onda ruh olduğuna inanma), kimilerine göre ise totemizme dayanıyordu. Bir diğer ünlü antropolog olan E. B. Taylor'a göre, tarih içinde sıra ile animizm (tabiata canlılık atfetme), manizm (atalar kültü), politeizm (çok tanrıcılık) ve son olarak da monoteizm (tek tanrıcılık) geliyordu.

Dinlerin evrimi teorisi, bilimsel bulgular tarafından şiddetle yalanlanmış hayali bir senaryodur.

19. yüzyılda Darwin'den ilham alan bazı ateist antropologların masa başında ürettikleri tezlerle doğmuş, ancak ilerleyen dönemlerde yapılan gerçek antropolojik çalışmalarla kesin olarak çürütülmüştür.

Dinlerin ilk kökeni hakkında farklı açıklamalar öne sürmelerine rağmen, bu teorilerin tek bir ortak noktası vardı: "Çok tanrılı dinlerin tek tanrılı dinlerden önce ortaya çıktıkları iddiası. Bu kabule göre insanoğlu ilk olarak çok sayıda toteme, puta tapınıyordu. Tek tanrı fikri ise MÖ ikinci binyılda Yahudiler arasında ortaya çıkmıştı. Bu tarihten itibaren Yahudiler Tevrat'ı yazmaya başlamış ve böylece tek tanrı fikrini savunan ilk kutsal kitap oluşmuştu. Bu evrimci düşünörlere göre Hz. İsa'nın getirmiş olduğu İncil ve Hz. Muhammed'in getirmiş olduğu Kuran da Tevrat'ı model olarak yazılmış insan ürünü kitaplardı."

Oysa 19. yüzyılın ateist antropologları tarafından masabaşında yazılan senaryolarla ortaya atılan ve sonra da hararetle savunulan bu teori, bir yanılgı ve bir aldatmacadan başka birşey değildi.

Nitekim ilerleyen dönemlerde dinlerin evrimi iddiası, hem tarihsel bulgular, hem de yapılan araştırmalarla beraber çürütöldü. Bu araştırmaların sonucunda çok önemli bir sonuca daha ulaşıldı: Bu, "dinlerin evrimi" denebilecek bir sürecin değil, "dinlerin dejenerasyonu" denebilecek bir sürecin gerçekten varolduğuydu.

Dinlerin dejenerasyonu, tek tanrılı inanca sahip toplumların, zaman geçtikçe bunu terketme ve çok-tanrılı sisteme geçme yönündeki eğilimleri idi. Dinler, daha doğrusu tüm dinlerin kaynağı olan Allah'ın Hak Dini, zamanla dejenere edilmiş, bozulmuş ve çok ilahlı putperest dinlere dönüşmüştü.

Dinlerin Dejenerasyonu

Az önce de belirttiğimiz gibi, 20. yüzyılda dinlerin kökeni hakkında daha ciddi ve objektif araştırmalar yapılmaya başlandı. Bu sayede dinlerin evrimi teorilerinin de hiçbir bilimsel değeri olmayan, hayal ürünü senaryolar olduğu çok geçmeden ortaya çıkmaya başladı. Andrew Lang, Wilhelm Schmidt gibi önlü antropologların önderliğinde dünya üzerindeki dinlerin incelenmesi ile ortaya çıkan sonuçlar, dinlerin evrim geçirmediklerini, aksine dejenere olduklarını gösterdi. Schmidt'in önderliğinde yayınlanan ve dinlerin kökeni konusunu ele alan *Anthropos* isimli dergide bu konular çok ayrıntılı olarak incelendi.

Özellikle 1900-1935 yılları arasında yapılan çalışmalarda dinlerin evrimi teorilerinin tamamen hatalı olduklarının anlaşılması, birçok antropoloğun evrimci fikirlerini terketmesine yolaçtı. Ancak tüm bunlara rağmen, bazı radikal ateistler bu çökmüş senaryoyu savunmaya devam ettiler.

Bugün de hala İlahi dinlerin Allah tarafından insanlara gönderilmiş olduğunu ka-

bul edemeyen bir kısım ateist çevreler, sanki hiçbir şey olmamış, yanlışlığı hiç ortaya çıkmamış gibi 19. yüzyıldaki öncülerinin dile getirdikleri dinlerin evrimi masalını tekrar ederler. Oysa günümüzde artık dinlerin evrimi teorilerini ciddi olarak savunmanın imkanı yoktur, çünkü bunların tamamen yanlış oldukları kesin olarak anlaşılmış durumdadır.

Aksine, antropolojik bulgular başlangıçta tek ilahlı olan dinlerin zamanla dejenere olduklarını ve çok ilahlı dinlere dönüştüklerini göstermektedir. İlk kurulduğu zamanlarda tek tanrılı bir inanca sahip olan bir topluluk, zamanla sayısız ilaha tapar hale gelmektedir. Mısır'da, Sümer'de ya da diğer tüm eski medeniyetlerde tarihsel akış hep böyle olmuştur. Başlangıçta tek bir Tanrıya tapan bu medeniyetler, zaman geçtikçe yüzlerce, binlerce, hatta onbinlerce sahte ilaha tapar hale gelmişlerdir.

Andrew Lang, Wilhelm Schmidt gibi ünlü antropologların önderliğinde dünya üzerindeki dinlerin incelenmesi ile ortaya çıkan sonuçlar, dinlerin evrim geçirmediğini, aksine dejenere olduklarını gösterdi.

Mezopotamya ve Mısır'da Dinlerin Dejenerasyonu...

Mezopotamya ovası tarihsel kaynaklarda "uygarlıkların beşiği" olarak nitelenir. Gerçekten de Mezopotamya bölgesinin insan uygarlığının bir dönüm noktasına sahne olduğu bilinmektedir. Teknolojik gelişmeler, devlet sistemlerinin kurulması ve yazının gelişmesi gibi birçok faaliyetin ilk defa bu bölgede gerçekleştiği varsayılır.

Mezopotamya ovasına çok da uzakta olmayan bir yerde ise Mısır medeniyeti bulunmaktadır. Mısırlılar da Sümerlilerden kısa bir süre sonra aynı teknolojik devrimleri gerçekleştirmiş ve bilinen tarihin en eski medeniyetlerinden bir tanesi olma ünvanını kazanmışlardır. Bu iki gelişmiş medeniyetin kalıntıları, dünya tarihinin açık olarak bilinen en eski kısımlarını oluşturmaktadır. Bu medeniyetlerden daha öncesinde insanlık tarihi hakkındaki bilgiler kesin değildir ve büyük oranda tahmine dayalıdır.

Çivi yazısı tabletlerin ve Mısırlıların resimlerden oluşan garip alfabesi araştırmacılar tarafından çözüldüğü zaman, bu uygarlıkların şaşırtıcı bulguları gün ışığına çıkmaya başladı. Sayısız tanrı, tanrıça, ruhani varlıkların yaptıkları işler anlatılıyordu. Bunlar, çoğu zaman yıkıcı ve birbirleriyle mücadele halindeydiler. Zaman geçtikçe daha çok bulgu ele geçtikçe ve araştırmacılar bunları çözmekte daha başarılı yöntemler buldukça bu inanılmaz çok-tanrılı sistemin bazı detayları ortaya çıkmaya başladı.

İlk bakışta birbirleriyle savaş halinde olan bu tanrıların ve diğer tüm ruhani varlıkların aralarında hiyerarşik bir düzen vardı. Yani bu varlıklardan bazıları diğerlerine göre daha üstün, bazıları daha aşağıdaydı. Dikkati çeken en önemli bir nokta da bu çok tanrılı hepsinin üstünde tek bir tanrının bulunuyor olmasıydı.

Çok tanrılı inancın içinde bir tek tanrı inancının gizli olduğunu bulan araştırmacılar ilk, Oxford Üniversitesinden Stephan Langdon'du. Langdon, 1931 yılında elde ettiği bulguları bilim dünyasına duyururken, elde ettiği bilgilerin çok beklenmedik olduğunu söylüyordu, çünkü bu bulguların daha önceki evrimci açıklamalarla tamamen çelişmekte olduğunu farkındaydı:

Hem Sümer hem de Semitik dinlerde tek tanrılığın çok tanrılıktan önce geldiği konusunda hüküm vermekle belki yanılıyor olabilirim... Çünkü bu görüş, bugüne kadar kabul edilmiş olan genel kavramlarla tamamen zıt.²⁸

Sümerlilerin tarihteki en eski medeniyet olduklarını söyleyen Langdon şöyle devam ediyordu:

Benim görüşüme göre insanın en eski tarihi, tek tanrı inancından çok sayıda tanrının ve kötü ruhların varlığının inancına doğru çok çabuk bir bozulmayı gösteriyor. Bu gerçek anlamda insanın gerilemesinin tarihi.²⁹

Langdon beş yıl sonra, *The Scotsman* adlı dergide ise şunları yazıyordu:

Dünya üzerinde en etkili ve en güçlü kültürel etkiyi yapmış olan Sümer dininin tarihi, resimlerle yapılmış işaretler aracılığıyla insanın en eski dinsel inançları hakkında bile bizlere bilgi verir. Tüm deliller, kesinlikle başlangıçta bir tek-tanrı inancının bulunduğu gösteriyor. Semitik kökenli halkların arkeolojik ve edebi kalıntıları da en eski zamanlarda bile ilkel bir tek-tanrı inancının var olduğunu gösteriyor. Yahudi dininin ve diğer Semitik kökenli dinlerin, totemistik, putlara dayanan bir kökeni olduğu teorisinin tamamen geçersiz olduğu bugün anlaşılmış durumda.³⁰

İlk kurulduğu zamanlarda tek tanrılı bir inanca sahip olan bir topluluk, zamanla sayısız ilaha tapar hale gelmektedir. Mısır'da, Sümer'de ya da diğer tüm eski medeniyetlerde tarihsel akış hep böyle olmuştur.

Günümüzde Tell-Esmar olarak isimlendirilen MÖ 3000 yılına ait bir Sümer şehrinde yapılan kazılarda da Langdon'un söylediklerini tamamen doğrulayacak yeni bulgular elde edildi. Kazı çalışmalarını yöneten Henry Frankfort resmi raporunda şöyle diyordu:

Kazılarımız, tüm değerli bulgulara ek olarak Babil dinleri hakkında çok önemli bazı gerçekleri daha ortaya çıkardı. Bir sosyal sistem içinde dinsel malzemenin nasıl yerleştirilmiş olduğuna ilk defa şahit oluyoruz.

Bir tapınak ve bu tapınakta ibadet etmekte olan kişilerin evlerinin kalıntıları bulundu. Bu sebeple tek başına bir anlam ifade etmeyen bulguları bir bütün olarak değerlendirebilmekteyiz.

Örneğin, mühürlerin üzerindeki resimlerde genel olarak tanrılara yapılan tapınmalar resmediliyor. Ancak bu resimlerin tümünde bu tapınakta sadece tek bir tanrının merkezi rol oynadığı görülmekte. Bu sebeple, en eski zamandaki Sümer-Akad inanç sistemi içinde, bu tek tanrının değişik özelliklerinin ayrı ilahlar olarak görülmediği anlaşılıyor.³¹

Frankfort'un bulguları çok önemli bir gerçeği gösteriyordu: Çok tanrılı inanç sisteminin ortaya çıkış şekli. Çok tanrılılık, dinlerin evrimi teorisinin iddia ettiği gibi insanların doğa güçlerini temsil eden bazı kötü ruhlara tapınmalarıyla ortaya çıkmamıştı. Tek tanrının değişik özellikleri çeşitli insanlar tarafından değişik yorumlanmışlar ve sonunda yıllar geçtikçe bu insanlar aynı tanrı hakkında konuştuklarını unutmışlardı. Tek bir ilahın değişik özellikleri, zaman içinde birçok ilaha dönüşmüştü.

Ayrıca bazı kabileler veya topluluklar, tek tanrının kendileri için önemli saydıkları bazı özelliklerini almışlar ve bunları ilahlaştırmışlardı. Örneğin savaşçı bir kabilenin tek tanrının şefkat özelliğini vurgulaması veya kanunlarına çok bağlı bir topluluğun bağışlama özelliğini vurgulaması beklenemezdi. Bu nedenle ilk kabile tek tanrının "gücünü", ikincisi ise "adaletini" öne çıkaracaktı. Böylece başlangıçtaki tek tanrının değişik özellikleri vurgulanacak ve böylece çok sayıda tanrı ortaya çıkacaktı.

Langdon'un Sümer tabletlerinin tercümelerini yayınlamasından bir süre önce, Friedrich Delitzch isimli araştırmacı da benzer bir keşifte bulunmuştu. Bu araştırmacı, Babil inanç sistemi içindeki çok sayıda ilahın, gerçekte tek bir tanrı olan Marduk'un farklı özelliklerinden türediğini ortaya çıkarmıştı.

Tanrı Marduk'un çeşitli isimleri vardı. Bunlardan bazıları "Ninib", yani "Güç Sahibi", "Nergal" yani "Savaş Tanrısı", "Bel" yani "Tek İlah", "Nebo" yani "Mesaj Getiren İlah", "Sin" yani "Geceyi Aydınlatan", "Shamash" yani "Adalet Tanrısı", "Addu" yani "Yağmur Tanrısı" ydı. Zaman içinde Marduk'un bu özellikleri Marduk'tan ayrılıp değişik tanrılara dönüştürülmüştü. Örneğin Marduk'un "Sin" özelliği bir süre sonra "Sin" isimli ayrı bir tanrının ortaya çıkmasına yol açmış, buna da "Ay Tanrısı" ismi verilmişti. Aynı şekilde Güneş tanrısı, yağmur tanrısı gibi birçok tanrılar kısa bir süre içinde

hayal gücünün etkisiyle üretilmişlerdi.

Aynı dejenerasyonun izlerini Mısır'da da görmek mümkündür. Araştırmacılar Mısır'ın başlangıçta tek tanrılı bir inanç sistemine sahip olduğunu, daha sonra bu tek tanrılı inancın güneşe tapan "Sabillik"e dönüştüğünü bulmuşlardı. Antropolog Le Page Renouf bu konuda şunları söyler:

Mısır dininin oluşumu, çok sayıda tanrının elenerek tek tanrıya dönüşmesiyle olmamıştı. Aksine, Mısır dininin tek tanrı inancına yakın olduğu zamanlar bu uygarlığın şahit olunan en eski zamanlarına denk geliyordu. Mısır dininin son aşamaları ise tüm Mısır dininin en çok bozulmuş hali olmuştur.³²

Yine Sümer ve Babil'de de Mısır'daki gelişmelerin bir benzeri yaşanmıştır. Başlangıçta aynı tek tanrıya inanan topluluklar, zamanla çoğalmışlar ve birbirlerinden ayrılmışlardır. Değişik toplulukların tek tanrının değişik özelliklerini vurgulamaları sonucu ortaya yüzlerce tanrı çıkmıştır.

Ünlü antropolog Sir Flinders Petrie de, tek tanrılı tevhid inancını taşıyan dinlerin zaman içinde bozulduğunu söylemektedir. Üstelik bu dejenerasyon süreci, sadece geçmişte yaşamış topluluklarda değil günümüzde de gözlemlenmektedir. Mısır dini üzerine araştırmalar yapmış olan Petrie şöyle demektedir:

Eski zamanlardaki dinlerde ve din sistemlerinde birçok sınıfta tanrıya rastlanır. Ancak günümüzdeki pek çok kültürde de böyle bir yaklaşım sergilenir. Örneğin bir Hindu, sayıları gittikçe artmakta olan tanrı ve tanrıçalar arasında yaşamaktan zevk duyar... Diğerleri ise tanrılara bile tapmazlar, animistik ruhlara, şeytanlara tapınırlar...

Eğer ruhlara tapmak tek bir tanrıya tapmaya uzanan bir evrim sürecinin ilk basamağı olsaydı, bu durumda çok tanrılılığın gittikçe tek tanrılığa evrimleşmesinin kanıtlarını görmemiz gerekirdi... Bunun tam aksine tek görebildiğimiz, din sistemleri içinde tek tanrı inancının her zaman ilk basamak olduğudur...

Çok tanrı inancını ilk oluşumuna kadar izleyebildiğimiz her yerde, bunun tek tanrı inancının bir çeşitlemesi olduğunu görüyoruz... Anladığımız kadarıyla, her bir şehrin tek bir tanrısı vardı, sonradan buna diğerleri eklenmişti. Benzer şekilde Babil şehirlerinin de aslında tek bir üstün tanrıları vardı, sonra şehirler birleşince tanrılar da birleştirildi ve sonunda ortaya çok tanrılı bir tapınma şekli çıktı. Yapmış olduğumuz incelemelerde aslında bir şehir içindeki her grubun kendi tek tanrısı olduğunu görebiliyoruz.³³

Hindistan'da Çok Tanrılığın Kökeni

Uygarıkların beşiği olan Mezopotamya ve Mısır bölgesinden biraz daha doğuya uzandığımızda Hindistan'a geliriz. Hint kültürü, Ortadoğu kültürleri kadar eski olmasa da, yine dünyanın eski ve en gelişmiş medeniyetlerden birisi sayılmaktadır.

Hindistan dinlerinde tapılan ilahlar neredeyse sayısızdır. Bu dinlerini inceleyen en önemli araştırmacılardan bir tanesi ise Andrew Lang'dır. Lang, uzun araştırmaları sonucunda, çok tanrılı dinlerin Ortadoğu'da çıkış sürecinin bir benzerinin Hindistan'da da yaşanmış olduğunu ortaya çıkarmıştır. Ancak Hindistan'da çok tanrılı kültür kesintiye uğramadan binlerce sene boyunca devam etmiş, bu sebeple tapınılmakta olan sahte tanrıların sayısı yükselmiştir. Sümer'de tapınılan tanrıların sayısı binlerle ifade edilirken bu sayı Hindistan'da onbinlere çıkmıştır.

Edward McCrady de, Hintlilerin "Veda" isimli kanun kitaplarını incelerken, Hint kültürünün erken dönemlerinde tanrıların tek bir üstün tanrının değişik özellikleri olarak yorumlandıklarını yazar.³⁴ Batılı araştırmacılar Veda kitabındaki ilahilerin en erkeninin MÖ 1500-1200 tarihleri arasında bulunduğunu söylerler.³⁵ Ancak Hintlilerin kendileri bunların çok daha eskilere dayandığını iddia etmektedirler. Bunların tarihleri her ne olursa olsun, burada açık olarak tek tanrılı tevhid inancının bozuluşunun izlerini görmek mümkündür. Konuyu inceleyen önemli araştırmacılardan Max Müller, başlangıçta tek tanrı inancının bulunduğunu kabul etmektedir:

Çok tanrılılık, dinlerin evrimi teorisinin iddia ettiği gibi insanların doğa güçlerini temsil eden bazı kötü ruhlara tapınmalarıyla ortaya çıkmamıştı. Tek bir ilahın değişik özellikleri, zaman içinde birçok ilaha dönüşmüştü.

Veda'da tek tanrı inancının çok tanrı inancından daha önce olduğunu görüyoruz. Çok uzun bir zaman geçtikten sonra bile sayısız tanrılar arasında tek bir sonsuz Tanrının hatırası, göğü bir sis gibi sarmış olan putperest anlayışın arasından mavi göğün belirivermesi gibi ortaya çıkıyor.³⁶

Bundan da bir kez daha anlaşılmaktadır ki, dinlerin evrimi değil, dini inançların dejenerasyonu, yani zaman içinde bozulması sözkonusudur.

Avrupa'da Çok Tanrılı İnançın Kökeni

Ortadoğu ve Hindistan'dan daha batıya, Avrupa'ya uzandığımızda aynı dejene-

rasyonun izlerini görmek mümkündür. Örneğin Eski Yunan'ın dini inançları üzerine araştırmalar yapmış olan Axel W. Persson, *Tarih Öncesi Yunan* isimli eserinde şöyle der:

İlk baştan beri varolan Tek Tanrı, daha sonra Yunan dinsel mitlerinde gördüğümüz sayısız önemli önemsiz tanrısal kişiliklere dönüşmüştür. Benim görüşüme göre bu birçok ilahın varlığı, tek ve bir olan bir tanrıyı tanımlayan değişik isimlerin zamanla değişik yorumlanmasına bağlıdır.³⁷

Aynı dönüşümün izlerini İtalya'da da takip etmek mümkündür. Rosenzweig,³⁸ erken Etrüsk dönemine rasgelen Iguvine Tabletleri üzerinde yaptığı incelemelerde "ilahlar ilk olarak sıfatların değişik özellikler olarak yorumlanmasından ortaya çıkmaktadır" demektedir.

Kıscası yaklaşık bir yüzyıldır ele geçirilen tüm antropolojik ve arkeolojik bulgular, toplumlarda önce tek tanrı inancının var olduğunu, ancak bunun zamanla bozulduğunu göstermektedir. Başlangıçta her şeye gücü yeten, her şeyi bilen ve çok bağışlayıcı olan Allah'a inanan toplumlar, zamanla O'nun sıfatlarını ayrı ayrı tanrılar olarak düşünmüş ve birden fazla ilaha tapınmaya başlamışlardır. Yani orijinal ve gerçek olan din, tek ilah olan Allah'a ibadet edilen dindir. Çok ilahlı dinler ise bu asıl dinin dejenere edilmesiyle ortaya çıkmışlardır.

Dinin Gerçek Kökeni

Bu bölüm boyunca incelediğimiz antropolojik bilgiler, bizlere dinin bir toplumda ilk kez ortaya çıktığında tek bir ilaha ibadet etmeyi emreden bir inanç olduğunu, ancak sonları giderek çok ilahlı hale geldiğini, putperest inançlara dönüştüğünü gösteriyor. Bu ise, "dinlerin evrimi" teorisinin, aynı Darwin'in biyolojik evrim teorisi gibi bir safсата olduğu anlamına gelir.

Peki ama dinin kökeni evrim olmadığına göre nedir?

Mantıksal bir analiz yaptığımızda bunun cevabını bulabiliriz: Din bir toplumda bir evrim süreciyle ortaya çıkmadığına göre, o topluma "dışarıdan" öğretilmiş olmalıdır.

Bu analizi ilerletirken bir noktaya daha dikkat etmek gerekir: Yeryüzünün farklı coğrafyalarında doğup büyümüş olan kadim dinlere baktığımızda, bunların çok fazla ortak inanç içerdiklerini görürüz. Aralarında kültürel bir alışveriş yaşanmasının mümkün olmadığı toplumların dinlerinde, melek, cin ve şeytan gibi insan tarafından algılanamayan varlıklardan, ahiret gibi kavramlara, insanın çamurdan yaratılmasından,

yapılan ibadet şekillerine kadar birçok ortak yön bulunmaktadır. Örneğin Nuh Tufanı ile ilgili bilgiler, Sümer kayıtlarından Galler efsanelerine, Çin yazıtlarından antik Litvanya inanışlarına kadar pek çok farklı kültürde bulunabilir.³⁹

Bu gerçek ise bizlere, dinin eski toplumlara hem tek ilahlı bir inanış olarak "dışarıdan" girdiğini, hem de hep aynı kaynaktan geldiğini gösterir. Dünyanın dört bir yanındaki farklı kültürler, aynı kaynaktan gelen ve tek bir ilahın varlığını haber veren dinlerle eğitilmişlerdir.

Bunun bizi hangi noktaya ulaştırdığını görmek ise çok kolaydır: Açıktır ki din, insan-üstü bir kaynaktan gelmiş ve tüm toplumlara da aynı kaynaktan öğretilmiştir.

Bu insan-üstü kaynak, tüm evrenin ve insanların yaratıcısı olan Allah'ın indirdiği vahiydir. O, tarihin her döneminde kullarının bazılarını elçi (resul) olarak seçmiş, onlar aracılığıyla kendisini insanlara tanıtmış ve insanlar için seçtiği dini bildirmiştir. O'nun son vahyi olan Kuran, "her topluluk için bir hidayet önderi vardır" (Rad, 7) hükmü ile bu gerçeği haber verir. Bir başka ayette ise, Allah'a isyan ettikleri için helak edilen toplumlardan söz edilirken şöyle denir:

"Kendisi için bir uyarıcı olmaksızın, biz hiçbir ülkeyi yıkıma uğratmış değiliz. Hatırlatma (yapılmıştır); biz zulmedici değiliz." (Şuara, 208-209)

Allah, Kuran'ı vahyette olduğu Hz. Muhammed'e hitaben de şöyle der: "Andolsun, senden önce geçmiş topluluklara da elçiler gönderdik." (Hicr, 10)

Dinin kökeni, Allah'ın tarihin her döneminde farklı kültür ve toplumlara gönderdiği bu elçilerdir. Bu seçilmiş insanlar, toplumlarına hep bir ve tek olan Allah'a iman ve kulluk etmeleri gerektiğini öğretmişler, O'nun ve yarattığı evren hakkında hep aynı bilgileri vermişlerdir. Dinlerin dejenerasyonu ise bu seçilmiş elçilerin getirdikleri dinin zaman içinde insan eliyle bozulması, çok tanrılı ilahlara dönüştürülmesidir.

İnsanlığın kurtuluşu ise bu elçilere ve onların miras bıraktıkları İlahi kitaplara uymakla mümkündür. Bu İlahi kitapların sonucusu olan—ve Tevrat ve İncil gibi tahrif edilmemiş olan—Kuran, işte bu nedenle bugün insanlığın en büyük yol göstericisidir.

Orijinal ve gerçek olan din, tek ilah olan Allah'a ibadet edilen dindir. Çok ilahlı dinler ise bu asıl dinin dejenerasyonu ortaya çıkmışlardır.

AKLA DAVET

Şüphesiz, mü'minler için göklerde ve yerde ayetler vardır. Sizin yaratılışınızda ve türetip-yaydığı canlılarda kesin bilgiyle inanan bir kavim için ayetler vardır. (Casiye, 3-4)

Materyalist ve ateist literatüre baktığınızda, din ve akıl kavramları arasında ısrarla bir ayırım yapılmaya çalışıldığını görürsünüz. Vermek istedikleri imaj, dinin sadece bir takım önkabullere dayandığı, aklını kullanan insanların ise bu önkabulleri aşmış kimseler olduklarıdır.

Oysa bu son derece ucuz bir aldatmacadır. Temelinde ise cahillik yatar.

Çünkü akıl ve din arasında bir ayırım olamaz. Aksine din, akıl sayesinde anlaşılabilen bir gerçektir. Öyle ki dinin gerçek kaynağı olan Kuran, dinin temelini akıl olduğunu haber verir. Kuran'a göre, dine inanan insanların özelliği akıl sahibi olmaları, inkar edenlerin özelliği ise akledememeleridir. Yüzün üzerinde ayette de, insanlar akıllarını kullanmaya, düşünmeye davet edilirler.

Peki bu düşüncenin yöntemi nedir? Kuran, neyin düşünülmesini istemektedir?

Kuran, insanlardan, karşılaştıkları olayların nasıl ve neden olduğunu düşünmelerini ister. Gerçek din, ancak bu düşünceden doğar.

Örneğin bir çiftçi, toprağa tohum eker ve bu tohumun bir süre sonra topraktan fıskırıp güçlü bir ekin haline geldiğini görür. Eğer bunun nasıl ve neden olduğunu düşünürse, şahit olduğu olayın olağanüstülüğünü anlayacaktır. Çünkü kuru bir tohumun toprağa atılır atılmaz canlanması, büyümeye başlaması, etrafındaki topraktan kendisi için gerekli olan maddeleri ayırıştırarak alması, güneşin ne yönde olduğunu bilmesi ve sert toprağı yararak o yöne doğru ilerlemesi, sonra da gür bir biçimde büyü-yüp insanlara lezzet ve sağlık verecek bir ürün yapması, sıradan bir şey değildir. Tohum bilinçli bir varlık olmadığı halde, çok büyük bir bilinç ve akıl gerektirecek bir iş yapmaktadır. Dolayısıyla birisinin bu tohumu bu iş için "programlamış" olması gerekir.

İşte Kuran'ın bize gösterdiği düşünce yöntemi budur: Gözümüzle gördüğümüz evrenin nasıl işlediği üzerinde düşünmek ve tüm bu işleyişin ardında bir Yaratıcı'nın var olduğunu anlamak. Vakıa Suresi'nde ardarda sorulan aşağıdaki sorular, insanı bu düşünceye yöneltmek amacını güder:

Şimdi ekmekte olduğunuz (tohum)u gördünüz mü? Onu sizler mi bitiriyorsunuz, yoksa bitiren Biz miyiz? Eğer dilemiş olsaydık, gerçekten onu bir ot kırıntısı kılarıdık; böylelikle şaşar-kalırdınız... (Vakıa, 63-65)

Eğer insan bu gerçekler üzerinde düşünmezse, dünyanın başıboş ve sahipsiz bir biçimde işlediğini sanmaya başlar. İnsanların tesadüfen bu dünyaya geldiklerini, tesadüflerle yaşayıp yine tesadüflerle öldüklerini zanneder. Bu bilinçsizlik içinde kısa süre içinde Allah'ın varlığını dahi inkar edecek hale gelir. "Eğer evren tesadüflerle işliyorsa, ilk ortaya çıkışı da tesadüfen olmuş" diye düşünür. Eğer bir de ateizmi bir inanç haline getirmiş olan bir kaç bilimadamının, özellikle de ateşli bir Darwinist'in sözlerini de bir yerden öğrenirse, içine düştüğü cahilce durumu büyük bir akıllılık sanmaya başlar.

Bunun nasıl bir cahillik ve akılsızlık olduğunu açıklayabilmek için bir örneğe başvurabiliriz. Bir ev akvaryumu düşünün. Diyelim ki bu akvaryumda bir düzine küçük balık yaşar ve akvaryumun sahibi de onları özenle besleyip büyütür. Akvaryumun sahibi her gün düzenli olarak onlara yemlerini verir, suyu belirli bir ısıda tutar, suyun havalanması ve filtrelenmesi için motorlu bir pompa çalıştırır. Hastalıklara karşı suya antiseptik ilaçlar atar. Dahası, akvaryumun balıkların doğal ortamına benzemesi için kumlarla, kayalarla ve deniz bitkileriyle süsler.

Kuşkusuz böyle bir durumda balıkların yaşamasını sağlayan kişi, akvaryumun sahibidir. Çünkü akvaryumdaki hayat onun müdahale ve düzenlemeleri ile sürmektedir. Eğer bu sistemi bir kez başıboş bırakırsa, balıklar açlıktan, havasızlıktan, soğuktan ya da çeşitli hastalıklardan öleceklerdir. Yani balıkların içinde yaşadıkları dünya "başıboş" değildir.

Oysa balıklar bunu anlayamazlar, çünkü bunu anlamak için gerekli olan akla sahip değildirler. Her gün, içinde yüzdükleri suyun yüzeyinde düzenli olarak yemlerinin belirdiğini görürler ve bunları yerler. Ama hiçbiri bu yemlerin nasıl olup da suyun üstünde oluştuğunu düşünmez. Bu noktadan yola çıkarak gerçekte kendilerini besleyen bir sahipleri olduğunu farketmez. Çünkü balıklar birer hayvandır ve hayvanların bu tür bir muhakeme yetenekleri yoktur. Olayların nasıl ve neden öyle olduklarını düşünüp, sonra da Yaratıcı'yı kavrayacak bir akla sahip değildirler.

İşte Allah'ı inkar ederek yaşayan insanların durumu da, akvaryumdaki balıklara benzer. Onlar da içinde yaşadıkları dünyanın ve sahip oldukları bedeninin nasıl ve neden var olduğunu düşünmezler. Sadece yer, içer ve gezerler ama "bunları kimin sayesinde yapabiliyoruz" diye hiç düşünmezler. Nitekim bu akılsızlıkları nedeniyle Kuran onların hayvanlarla aynı boyutta olduklarını haber vermektedir. Onlar akletmezler, sadece "metalanırlar ve hayvanların yemesi gibi yerler". (Muhammed, 12)

Bu boyuttan kurtulmanın yolu ise, Kuran'ın ısrarla vurguladığı gibi, akletmek, Allah'ın delilleri üzerinde düşünmektir. İlerleyen sayfalarda bunu yapacak ve Kuran'ın insanları üzerinde düşünmeye davet ettiği bazı delilleri inceleyeceğiz.

EVRENDEKİ DÜZEN

Kuran'a baktığımızda, göklerin ve yerin yaratılmasıyla ilgili ayetlerde sık sık "düzen" kavramının vurgulandığını görebiliriz. Allah'ın gökleri yaratışından söz edilirken "göğe yönelip (istiva edip) de onları yedi gök olarak düzenleyen O'dur" denir. (Bakara, 29) Bir başka ayette, "güneşi ve ayı emre amade kılmıştır, her biri adı konulmuş bir süreye kadar akıp gitmektedir; işte bunları yaratıp düzene koyan Allah sizin Rabbinizdir" (Fatur, 13) diye yazılıdır. Bir ayette şöyle denir:

Yaratmak bakımından siz mi daha gücsünüz yoksa gök mü? (Allah) Onu bina etti. Boyunu yükseltti, ona belli bir düzen verdi. (Naziat, 27-28)

Bu ayetlerden anlaşıldığına göre, gökyüzünde gözlemlenebilir bir düzen vardır ve bu düzen de evrenin Allah tarafından yaratılmış olmasının sonucudur. Gökcisimleri gelişigüzel, tesadüfi, başıboş bir biçimde dağılmamışlar, bir düzene göre yerleştirilmişlerdir. Nitekim bir ayette, "güneşi ve ayı emre amade kılmıştır, her biri adı konulmuş bir süreye kadar akıp gitmektedir" (Fatur, 13) ifadesiyle, gökcisimlerinin düzenliliğine işaret edilir.

Gökyüzünü gözlemlediğimizde, gerçekten de büyük bir düzenlilik görürüz. En büyük gökcisimleri olan yıldızlar, tesadüfi bir dağınıklık içinde değil, galaksiler adını verdiğimiz ve somut bazı şekillere sahip olan gruplar içinde yer alırlar. Galaksiler yine düzenli galaksi grupları oluştururlar. Bunları ilerleyen bölümlerde inceleyeceğiz.

Önemli olan ise, bu düzenliliğin nasıl ortaya çıktığıdır. Eğer evren Big Bang ile var olmaya başladıktan sonra hiçbir bilinçli müdahale ile düzenlenmeseydi, böyle bir düzen de oluşamazdı. Maddeyi ortaya çıkaran Big Bang'in ardından atomların oluşması, dahası evrendeki tüm atomların aynı dizilime ve yapıya sahip olması da mümkün olmazdı. Ortaya sadece kaos, karmaşa ve düzensizlik çıkardı. Oysa atomlardan galaksilere kadar herşeyde bir düzen gözlemlenmektedir.

Güneş Sistemi

Sözkonusu düzenliliğin en açık biçimde görüldüğü yerlerden biri de Güneş Sistemi'dir. Sistemin en önemli unsurları, Güneş'in etrafında dönen dokuz gezegendir. Bunlar güneş sistemi varolalı beri dönmektedirler ve bu durum pek çok insana doğal geliyor olabilir. Oysa bu dokuz gezegenin hepsinin düzenli bir biçimde, yani yörüngelerinden sapmadan dönmeleri, inanılmaz derecede hassas hesapların sonucudur.

Gezegenlerin yörüngelerinde kalmalarını sağlayan şey, güneşin çekim gücü ile

gezegenlerin sahip oldukları merkez-kaç kuvveti arasındaki dengedir. Güneş sahip olduğu büyük çekim gücü nedeniyle tüm gezegenleri çeker, onlar da dönmelerinin verdiği merkez-kaç kuvveti sayesinde bu çekimden kurtulurlar. Ama başlangıçta eğer güneşin çekim gücü biraz daha fazla olsaydı ya da gezegenlerin dönüş hızları biraz daha yavaş olsaydı, o zaman bu gezegenler hızla güneşe doğru çekilirler ve sonunda güneş tarafından büyük bir patlamayla yutulurlardı.

Bunun tersi de mümkündür. Eğer başlangıçta güneşin çekim gücü daha az olsaydı ya da gezegenler daha hızlı dönselerdi, bu sefer de güneşin gücü onları tutmaya yetmeyecek ve gezegenler dış uzaya savrulacaklardı. Oysa çok hassas olan bu denge kurulmuştur ve sistem bu dengeyi koruduğu için devam etmektedir.

Bu arada sözkonusu dengenin her gezegen için ayrı ayrı kurulmuş olduğuna da dikkat etmek gerekir. Çünkü gezegenlerin güneşe olan uzaklıkları çok farklıdır. Dahası, kütleleri çok farklıdır. Bu nedenle, hepsi için ayrı dönüş hızlarının tespit edilmesi lazımdır ki, güneşe yapışmaktan ya da güneşten uzaklaşıp uzaya savrulmaktan kurtulsunlar.

Tüm bunlar, sistemin çok hassas bir denge üzerine kurulduğunu gösterir.

Ancak hepsi bu kadar da değildir. Hesapları daha da karmaşıklaştıran bir başka faktör daha vardır: Gezegenlerin uyduları. Bu uydular ile bağlı oldukları gezegenler arasındaki ilişki, güneş ile gezegenler arasındaki ilişki gibidir: Gezegenler uydularını çekerler, uydular ise dönüşlerinin verdiği merkez-kaç kuvvetiyle bu çekimi dengelerler. Eğer bu denge kurulmasaydı, uydular gezegenlere yapışır ya da kopar giderlerdi. Örneğin, Ay şu an sahip olduğu dönüş hızından biraz daha yavaş dönse hızla dünyaya çarpar ve böylece dünyanın sonunu getirirdi. Güneş Sistemi'ndeki gezegenlerin toplam 61 tane uyduya sahip olduklarını hatırladığımızda ise, var olan dengenin muhteşemliği iyice açığa çıkar.

Bu inanılmaz denge sisteminin tek bir parçasının dahi "tesadüfen" oluşması, yani bir Yaraticı'nın düzenlemesi olmadan patlamayla varolması mümkün değildir. Patlamalar düzensiz dağılımlara neden olurlar ve düzensiz dağılımlar içinden de, değil bu denli muhteşem bir sistem, tek bir düzenli sistem bile çıkamaz. Bu, bir kutunun içine atılıp karıştırılan irili ufaklı yüzlerce küçük dişli çarkın tesadüfen birbirlerine uygun biçimde yerleşip ortaya bir saat çıkarmalarından çok daha imkansızdır.

Güneş sistemindeki düzenliliğin bir başka şaşırtıcı yönü de, gezegenlerin tümünün yörüngelerinin birbirine paralel olmasıdır. Gezegenlerin yörüngeleri tek bir düzlem üzerindedirler. Yani güneş sistemine "yandan" bakılacak olursa, gezegenlerin hep-

sinin sanki bir ip üzerine dizilmiş gibi paralel oldukları görülür. Buna neden olacak hiçbir fiziksel zorunluluk da yoktur; gezegenlerin yörüngeleri pekala, aynı atomun elektronlarının yörüngeleri gibi, güneşin etrafında farklı açılarda dönebilirlerdi. Düzenlilik, çok açıktır.

Yüzlerce Hassas Denge

Yalnızca güneş sistemi değil, bu sistemin yegane canlı gezegeni olan Dünya da çok hassas dengeler üzerine oturtulmuş, üstelik bu dengeler özel olarak insanoğlu için ayarlanmıştır. Eğer mevcut yüzlerce dengeden birkaçını yakından incelersek, yaşadığımız dünyanın bizim için nasıl dizayn edildiğini daha iyi anlarız;

Yerçekimi:

- Eğer daha güçlü olsaydı: Dünya atmosferi çok fazla amonyak ve metan biriktirir, bu da yaşam için çok olumsuz olurdu.
- Eğer daha zayıf olsaydı: Dünya atmosferi çok fazla su kaybeder, canlılık mümkün olmazdı.

Güneşe uzaklık:

- Eğer daha fazla olsaydı: Gezegen çok soğur, atmosferdeki su döngüsü olumsuz etkilendirir, gezegen buzul çağına girerdi.
- Eğer daha yakın olsaydı: Gezegen kavrulur, atmosferdeki su döngüsü olumsuz etkilendirir, yaşam imkansızlaşırdı.

Yer kabuğunun kalınlığı:

- Eğer daha kalın olsaydı: Atmosferden yerkabuğuna çok fazla miktarda oksijen transfer edilirdi.
- Eğer daha ince olsaydı: Hayatı imkansız kılacak kadar fazla sayıda volkanik hareket olurdu.

Dünyanın Kendi Çevresindeki Dönme Hızı:

- Eğer daha yavaş olsaydı: Gece gündüz arası ısı farkları çok yüksek olurdu.
- Eğer daha hızlı olsaydı: Atmosfer rüzgarları çok çok büyük hızlara ulaşır, kasırgalar ve tufanlar hayatı imkansızlaştırırdı.

Ay ile Dünya Arasındaki Çekim Etkisi:

- Eğer daha fazla olsaydı: Ayın şiddetli çekiminin, atmosfer şartları, dünyanın kendi eksenindeki dönüş hızı ve okyanuslardaki gelgitler üzerinde çok sert etkileri olurdu.
- Eğer daha az olsaydı: Şiddetli iklim değişikliklerine neden olurdu.

Dünyanın Manyetik Alanı:

- Eğer daha güçlü olsaydı: Çok sert elektromanyetik fırtınalar olurdu.
- Eğer daha zayıf olsaydı: Güneş Rüzgarı denilen ve güneşten fırlatılan zararlı partiküllere karşı dünyanın koruması kalkardı. Her iki durumda da yaşam imkansız olurdu.

Albedo Etkisi (Yeryüzünden Yansıyan Güneş Işığının, Yeryüzüne Ulaşan Güneş Işığına Oranı)

- Eğer daha fazla olsaydı: Hızla buzul çağına girilirdi.
- Eğer daha az olsaydı: Sera etkisi aşırı ısınmaya neden olur, dünya önce buzdağlarının erimesiyle sular altında kalır daha sonra kavrulurdu.

Atmosferdeki Oksijen ve Azot Oranı:

- Eğer daha fazla olsaydı: Yaşamsal fonksiyonlar olumsuz şekilde hızlanırdı.
- Eğer daha az olsaydı: Yaşamsal fonksiyonlar olumsuz şekilde yavaşlardı.

Atmosferdeki Karbondioksit ve Su Oranı:

- Eğer daha fazla olsaydı: Atmosfer çok fazla ısınırdı.
- Eğer daha az olsaydı: Atmosfer ısısı düşerdi.

Ozon Tabakasının Kalınlığı

- Eğer daha fazla olsaydı:Yeryüzü ısısı çok düşerdi.
- Eğer daha az olsaydı:Yeryüzü aşırı ısınır, güneşten gelen zararlı ultraviyole ışınlarına karşı bir koruma kalmazdı.

Sismik (Deprem) Hareketleri

- Eğer daha fazla olsaydı: Canlılar için sürekli bir yıkım olurdu.
- Eğer daha az olsaydı: Okyanus zeminindeki besinler suya karışmaz, okyanus ve deniz yaşamı dolayısıyla bütün dünya canlıları olumsuz etkilenirdi.

Atmosferdeki Oksijen Oranı

- Eğer daha fazla olsaydı: Bitkiler ve hidrokarbonlar tahrip olurdu.
- Eğer daha az olsaydı: Diğer canlıların solunum yapması zorlaşırdı.

İşte tüm bu dengeleri, "bunlar nasıl kuruldu" ya da "hangi irade evreni insan yaşamına uygun olarak düzenledi" sorularıyla incelediğimizde, bunların Allah'ın yaratışının çok açık birer delili olduğunu görebiliriz. Allah, evreni büyük bir akıl ve güçle yaratmış ve dünyayı da insanın yaşamı için özel olarak hazırlamıştır. Pek çok insan bundan habersiz bir hayat sürer, ama gerçek budur. İşte bu nedenle Allah, kitabında şöyle buyurur:

Elbette göklerin ve yerin yaratılması, insanların yaratılmasından daha büyüktür. Ancak insanların çoğu bilmezler. (Mümin, 57)

Bir başka ayette ise Allah'ın evrendeki gücü şöyle haber verilir:

(Allah) Geceyi gündüze bağlayıp-katar, gündüzü de geceye bağlayıp-katar; güneşi ve ayı emre amade kılmıştır, her biri adı konulmuş bir süreye kadar akıp gitmektedir. İşte bunları yaratıp düzene koyan Allah sizin Rabbinizdir; mülk O'nundur. O'ndan başka taptıklarınız ise, 'bir çekirdeğin incecik zarına' bile malik olamazlar. (Fatır, 13)

BİR İNSANIN OLUŞUMU

İnsanın yaratılış öyküsü, birbirinden çok uzak iki ayrı yerde başlar. İnsan, kadın ve erkek bedeninde birbirinden tümüyle bağımsız olarak oluşan, ama birbiriyle tümüyle uyumlu olan iki ayrı özün birleşmesiyle hayata adım atar. Erkek bedeninde oluşan spermin erkeğin isteği ya da kontrolü ile oluşmadığı ortadadır, aynı kadın bedeninde oluşan yumurtanın kadının isteği ya da kontrolü ile oluşmadığı gibi. Onların bu oluşumlardan haberi bile yoktur. Ancak bunların birbirlerine tam uyumlu olmaları, bizlerden göreceğimiz gibi, insanın yaratılmış olduğunun kesin birer kanıtıdır.

Testislerde dakikada ortalama 1000 adet üretilen sperm, erkek vücudundan kadının yumurtasına doğru yapacakları yolculuğu "bilyormuşçasına" özel bir dizayna sahiptirler. Sperm, baş-boyun-kuyruk parçalarından oluşur. Kuyruk, spermin bir balık gibi ana rahminde ilerlemesini sağlar. Bebeğin genetik şifresinin bir bölümünü barındıran baş kısmı ise özel koruyucu bir zırhla kaplanmıştır. Bu zırhın faydası ana rahmine girişte anlaşılacaktır. Rahimdeki ortam, annenin mikroplardan korunması amacıyla son derece asidiktir. Baş kısmındaki zırh bu aside karşı korunma sağlar. Spermin, bu asidin varlığını bilen "bir irade" tarafından koruyucu zırhla kaplanmış olduğu son derece açıktır. Sperm bu milyonlarca yıl süren denemeler sonucunda başarmış olmazlar, hiçbir spermin edindiği bilgileri iletme üzere erkek vücuduna geri döndüğü görülmemiştir çünkü! (Zaten böyle bir durum söz konusu olsaydı bile, geri dönen bir sperm testislere gelerek "ana rahminde geçtiğimiz yolda bir asit var, ona göre yeni spermleri zırhla kaplayın!" gibi bir komut veremeyecekti.)

Bu sırada anne vücudunda da, yine annenin hiçbir isteği yada kontrolü olmadan yumurta hücresi üretilmiştir. Yumurtalıklardan yola çıkarak fallop tüpü adı verilen bir bölgeye ulaşır ve spermlerin gelmesini beklemeye başlar. Ancak pasif bir bekleyiş değildir bu. Bekleme sırasında özel bir sıvı salgılar ve sperm de işte bu sıvı sayesinde bir tuz tanesinin ancak yarısı kadar olan yumurtayı bulurlar. Dikkat edelim: Yumurta "salgılamaya başlar" derken bir insandan ya da gelişmiş bir bilgisayardan bahsetmiyoruz. Bu ufak protein yığınının "kendi kendine" böyle bir şeye "karar vermesi", dahası spermi kendine çekecek bir kimyasal bileşim hazırlayıp salgılaması inanılır şey midir?

Özetle, vücudun üreme sistemi özellikle yumurtayla spermi buluşturacak şekilde hazırlanmıştır. Ve kadın üreme sistemi spermlere, sperm de kadın vücudundaki ortama uygun olarak yaratılmıştır.

Yumurtayı dölleyecek sperm yumurtaya yaklaştığında yine yumurtanın salgılamaya "karar verdiği" ve sperm için özel olarak hazırlanmış bir sıvı, spermin koruyucu zırhını eritir. Bunun sonucunda da bu kez spermin ucunda olan ve yine özel olarak yumurta için hazırlanmış bulunan eritici enzim kesecikleri açığa çıkar. Sperm yumurtaya ulaştığında bu enzimler yumurtanın zarını delerek spermin içeri girmesini sağlarlar.

Şimdi buraya kadar anlattıklarımızı bir düşünelim.

1) İki ayrı insanın vücudunda iki ayrı üreme sistemi oluşuyor.

2) Erkeğin vücudunda üretilen sperm, hayatında hiç görmediği kadın vücudundaki ortamı "biliyor" ve bu yüzden özel bir zırhla kaplı. Sperm, geçeceği ortamın asidik olduğunu, buna karşı kendisini koruyacak zırhı nasıl üreteceğini nereden biliyor?

3) Kadının vücudunda üretilen yumurta ise, gelecek olan spermleri hayatında hiç görmediği halde, onlara yol göstermek amacıyla bir sıvı salgılıyor. Spermlerin geleceğini nereden biliyor? Onları çekecek karışımdaki sıvıyı üretmeyi nasıl başarıyor?

4) Yumurtaya ulaşan sperm, yumurtanın bir sıvı salgılayacağını ve böylece zırhının eriyerek özel enzim keseciklerinin serbest kalacağını nereden duymuş? Bu keseciklerin yumurtanın zarını deleceğini nasıl bilebiliyor? Yumurtanın bir zarı olduğunu nereden biliyor?

5) Yumurta kendisine ulaşacak spermlerin taşıdığı enzimleri kimden haber almış? Bunların açığa çıkması için zırhın erimesi gerektiğini ona kim haber veriyor? Bunun için gereken eritici sıvıyı salgılamayı nasıl başarıyor? Formülü nasıl hesaplıyor?

Elbette az bir kısmını anlattığımız insanın üreme sisteminin olağanüstü özellikleri daha yüzlerce sayfa doldururdu. Ancak yukarıda açıkladığımız bir iki aşama dahi bizlere erkek ve kadının tam olarak birbirlerine uygun yaratıldığını, her ikisinin de, her ikisini de bilen bir varlık tarafından "dizayn edildiğini" açıkça göstermektedir. Evrim teorisinin yegane mekanizmaları olan doğal seleksiyon ve mutasyon, bu anlattıklarımızı izah etmekten çok uzaktır. Bu anlatılanların tesadüflerle meydana gelemeyeceği her şuurlu insan için çok açık bir gerçektir. Ortada somut bir dizayn etme ve biçim verme, somut bir yaratılış vardır.

DEVE NASIL YARATILDI?

Kuran'ın Gaşıye Suresi'nin 17. ayeti, üzerinde dikkatle düşünülmesi ve ibret alınması gereken bir hayvandan, "deve"den bahsetmektedir. Kuran'ın "*bakmıyorlar mı o deveye nasıl yaratıldı*" ifadesiyle üzerinde düşünmeye davet ettiği bu hayvanı biraz inceleyelim.

Deveye baktığımızda, onu özel bir canlı yapan en önemli yönünün, en ağır şartlardan bile etkilenmeyen vücut yapısı olduğunu görürüz. Bu öyle bir vücuttur ki, açlık ve susuzluğa günlerce dayanır, günler boyu sırtında yüzlerce kilo ağırlıkla yol katedebilir. Devenin, bu özellikleri hayvanın kurak ortamlara göre özel bir yaratılışla yaratıldığını ve insanın hizmetine verildiğini göstermektedir. Şimdi bu özelliklere bakalım.

AÇLIK VE SUSUZLUĞA OLAĞANÜSTÜ DAYANMA

Deve, 50°C sıcaklıkta 8 gün aç susuz kalabilir. Bu süre içinde toplam ağırlığının %22'sini kaybeder. İnsan, vücudunda bulunan suyun %12'sini kaybettiğinde ölürlen,

deve, vücudundaki suyun %40'ını kaybettiği halde ölmez. Devenin susuzluğa dayanıklılığının diğer bir sebebi de, gündüz vücut ısısını 41°C'ye kadar çıkartan bir mekanizmaya sahip olmasıdır. Bu sayede gündüz aşırı çöl sıcaklığında su kaybını minimum seviyede tutabilmektedir. Soğuk çöl gecelerinde ise vücut ısısını 30°C'ye kadar düşürebilmektedir.

MÜKEMMEL SU KULLANIM ÜNİTESİ

Develer, 10 dakikada ağırlıklarının üçte biri oranında su içerler. Bu miktar kimi zaman 130 litreyi bulabilmektedir. Bunun yanısıra deve, insana oranla 100 kat daha geniş alanı kaplayan bir burun mukozasına sahiptir. Hayvan, çok büyük ve kıvrımlı burun mukozası sayesinde, nefes alırken havadaki nemin %66'sını tutabilmektedir.

BESİNLERDEN VE SUDAN MAKSİMUM İSTİFADE:

Hayvanların çoğu böbreklerinde biriken üre kana karıştığı anda zehirlenerek ölür. Oysa, deve, vücudunda oluşan üreyi defalarca karaciğerden geçirerek, sudan ve besinlerden maksimum derecede istifade edebilmektedir.

Devenin kan ve hücre yapısı da, çöl şartlarında uzun süre susuz yaşayabilmesini sağlayabilecek şekildedir. Hücre duvarları, hücrelerinin fazla su kaybetmesini engelleyecek yapıdadır. Kan yapısı ise, devenin vücudunda su minimuma indiğinde bile kan akışında bir ağırlaşmaya olanak vermeyecek biçimdedir. Ayrıca susuzluğa dayanıklılığı arttıran albümin enzimi, devenin kanında diğer canlılara oranla çok daha fazla miktarda bulunmaktadır.

Devenin bir başka destekleyicisi de hörgüçüdür. Hörgüçlerde vücut ağırlığının beşte biri kadar yağ depo edilmiştir. Devede yağın tek bir noktada toplanması, vücudun –yağa bağlı olarak– her yerinden yoğun oranda su atılmasını engeller. Bu da devenin suyu yine minimum oranda kullanmasına sebep olur.

Bir hörgüçlü deve, normalde günde 30-50 kilo besin alabilirken, zor şartlarda günde sadece 2 kg kuru otları bir ay boyunca yaşayabilmektedir. İlginç olan bir başka nokta, devenin neredeyse her türlü organik maddeyi sindirebilmesidir: Hayvanın ağız ve dudak yapısı, ayak kabı kösesini delecek kadar sivri dikenleri bile rahatlıkla yiyebileceği şekildedir. Dört yüzlü midesi ve sindirim sistemi ise önüne çıkan herşeyi öğütebilecek kadar güçlüdür. Normalde yiyecek sınıfına girmeyen kauçuk gibi maddelerden bile istifade etmesini bilir. Kurak ortamlarda bu özelliğin ne kadar değerli olduğu açıktır.

FIRTINALARA KARŞI ÖNLEM

Devenin gözleri iki kat kirpiklidir. Kirpikler, kapan gibi içiçe geçerek, çölde sık rastlanan şiddetli kum fırtınalarına karşı gözü tam bir korumaya alırlar. Develer ayrıca burun deliklerini de içlerine kum girmesini engellemek için kapatabilirler.

SICAK VE SOĞUĞA KARŞI ÖNLEM

Bütün vücudunu kaplayan sık tüyler, çölün yakıcı güneşinin hayvanın derisine ulaşmasına engel olurlar. Bunlar aynı zamanda soğukta da hayvanın ısınmasını sağlarlar. Çöl develeri 70°C'lik sıcaklıktan etkilenmezken, çift hörgüçlü develer sıfırın altında 52 derecelik soğuklarda yaşayabilmektedir. Bu tip develer, 4.000 metrelik yüksek yaylalarda bile hayatlarını sürdürebilmektedirler.

KIZGIN KUMLAR İÇİN ÖNLEM

Develerin bacaklarına oranla son derece büyük olan ayakları da özel olarak "dizayn" edilmiş, hayvan kuma batmadan yürüyebilin diye genişletilip yayılmıştır. Ayak tabanlarındaki özel kalın deri ise kızgın çöl kumlarına karşı alınmış bir tedbirdir.

Tüm bu bilgiler ışığında düşünmek gerekir; deve, kendi vücudunu çöl ortamına göre kendisi mi ayarlamıştır? Burun mukozasını kendisi oluşturup, tepesindeki hörgüçü o mu meydana getirmiştir? Ya da hortum ve fırtınalara karşı göz ve burun yapısını kendisi mi tasarlamıştır? Kan ve hücre yapısını su harcamama esası üzerine kendisi mi düzenlemiştir? Vücudundaki tüylerin dokusunu o mu seçmiştir? O mu kendisini "çöl gemisi"ne dönüştürmüştür?

Deve —herhangi bir başka canlı gibi— elbette bunları yapamaz, kendi kendini insanlara faydalı hale getiremez. Bu denli kusursuz tasarımlar, hiçbir tesadüf ve tesadüfe bağlı "evrim süreci" ile de oluşamaz.

"*Bakmıyorlar mı o deveye, nasıl yaratıldı?*" ayeti, gerçekten de bu olağanüstü hayvanın varoluşunu en iyi biçimde açıklamaktadır. Deve de, başka her şey gibi yaratılmış, çeşitli özelliklerle bezenmiş ve Yaratıcı'nın yaratmadaki üstünlüğünün bir işareti olarak yeryüzüne yerleştirilmiştir.

Deve, bu tür üstün fiziksel özelliklerle yaratılırken, insana hizmetle görevlendirilmiştir. İnsan ise, tüm varlık aleminin içindeki buna benzer yaratılmış mucizelerini görmek ve tüm varlıkların yaratıcısı olan Allah'ı bilip-tanımlamak...

TARIM YAPAN KARINCALAR

Canlılar dünyasındaki en ilginç türlerden biri karıncalardır. Çünkü bu küçük canlılar, sahip oldukları "toplum düzeni" ile boylarından çok büyük işler başarırılar.

Karıncaların çok farklı türleri vardır. Ancak bunların en ilginçlerinden biri, "atata karıncaları" olarak da bilinen yaprak kesici karıncalardır. Bunların belirgin özellikleri, koparttıkları yaprak parçalarını başlarının üstünde yuvalarına taşıma alışkanlıklarıdır. Karıncalar, sağlamca kenetlenmiş çenelerinde taşıdıkları, kendilerine oranla oldukça büyük yaprak parçalarının altına gizlenirler. Bu nedenle işçi karıncaların gün boyunca çalıştıktan sonra yuvaya dönüşleri çok ilginç bir görünüm ortaya çıkarır. Böyle bir sahneye karşılaşan kişi, ormanın zemini sanki canlanmış, yürüyormuş hissine kapılacaktır. Yaprak kesiciler yağmur ormanlarında, yere dökülen yaprakların yaklaşık %15'ini yuvalarına taşıyabilirler. Bu yaprak parçalarını taşımalarının sebebiyse, elbette güneşten korunmak değildir. Karıncalar kestikleri bu yaprak parçalarını yiyecek olarak da değerlendirmezler. Peki bu kadar yaprağı ne için kullanırlar?

Attaların bu yaprakları mantar üretiminde kullandıkları hayretle keşfedilmiştir. Mantar, dişi işçi karıncaların yerin üzerinden toplayıp yuvaya getirdikleri yaprak parçacıklarında gelişir. Karıncalar yaprakların kendisini yiyemezler çünkü, bitkilerde hücre zarının temel bölümünü oluşturan selülozu sindirebilmek için gereken enzimlere sahip değildirler. İşçi karıncalar bu yaprak parçalarını çiğneyerek bir yığın haline getirirler ve yuvanın yeraltındaki odalarında saklarlar. İşte bu odalarda da yaprakların üzerinde mantar yetiştirirler. Bu yolla, büyüyen mantarların tomurcuklarından kendileri için gerekli proteini elde ederler.

Ancak attalar yuvadan ayrıldıklarında, oluşturdukları bahçe kötülecek ve zararlı mantarlara yenilecektir. Peki bahçelerini yalnızca "ekim" öncesinde temizleyen attalar, zararlı mantarlardan nasıl korunabilmektedirler? Bunun sırrı, yaprakları çiğnedikleri sırada kullandıkları tükürükte gizlidir. Tükürüğün istenmeyen mantarların oluşumunu engelleyici bir antibiyotik içerdiği düşünülmektedir. Muhtemelen, doğru mantarın gelişimini hızlandırıcı bir madde de içermektedir.

Şimdi şunu düşünmek gerekir: Bu karıncalar mantar yetiştirmeyi nasıl öğrenmiştir? Bir gün karıncalardan biri tesadüfen ağzına bir yaprak alıp çiğnemiş, sonra yine tesadüfen lapa haline gelen bu sıvıyı tam uygun bir yer olan kuru yaprak zeminin üzerine sermiş, arkasından yine bir tesadüf sonucu diğer karıncalar buraya mantar parçaları getirip ekmiş, son olarak da burada yiyebilecekleri bir besin yetişeceğini tahmin eden karıncalar bahçeyi temizleme, gereksiz maddeleri ayıklama ve ürünü toplama

ma işlemlerini yapmış olabilirler mi? Sonra da gidip tek tek bütün koloniye bu işlemi öğretmiş olduklarını düşünmek ne derece akılcı olabilir? Üstelik neden yiyemedikleri halde o kadar yaprağı yuvalarına taşıma zahmetine katlanmış olsunlar?

Diğer yandan bu karıncalar düzenli bir bakım olmaksızın mantar üretimini sağlamak için, yaprakları çiğnerken kullandıkları tükürüğü nasıl oluşturuyor olabilirler?

Bu tükürüğü bir şekilde meydana getirdikleri düşünülse bile, tükürüğün içinde istenmeyen mantarların oluşumunu engelleyici bir antibiyotik olmasını hangi bilgileriyle sağlayabilirler? Çünkü böyle bir işlemi gerçekleştirebilmek için, ciddi bir kimya bilgisine sahip olmak gerekir. Bu kimya bilgisine sahip olsalar bile—ki bunun komikliği ortadadır—nasıl olur da salgıladıkları tükürüğe sözkonusu kimyasal özelliği katabilirler?

Böylesine mucizevi bir olayı karıncaların nasıl gerçekleştirdiğini düşündüğünde, insanın karşısına yukarıdakilere benzer daha yüzlerce karmaşık ve yorucu soru çıkacaktır. Ve soruların hepsi de cevapsızdır.

Buna karşılık, eğer tek bir açıklayıcı cevap verilirse, bu soruların hepsi cevaplanmış olur: Karıncalar, yaptıkları işi yapmalarını sağlayacak şekilde tasarlanmış ve programlanmışlardır. Gözlemlenen olay, karıncaların çiftçiliği bilerek dünyaya geldiklerini, daha doğrusu getirildiklerini kanıtlamaya yeterlidir. Böylesine karmaşık davranışlar, zaman içinde aşamalarla gelişebilecek basit olaylar değildir. Gerçek bir kimya bilgisinin ve çok üstün bir aklın sanatıdır. Dolayısıyla evrim savunucularının, zaman içinde yararlı davranışların seçildiği ve bunun için gerekli organların, mutasyonlarla geliştiği iddiaları, tamamen mantıksız hale gelmektedir. Tüm bu bilgileri var oldukları ilkgünden itibaren karıncalara veren, onları tüm hayret verici özellikleriyle yaratan, şüphesiz her şeyin Rabbi olan Allah'tan başkası değildir.

Bir Örnek

Atta karıncalarının yukarıda anlattığımız özellikleri, aslında daha pek çok canlıda gözlemleyebileceğimiz tablo çıkarmaktadır karşımıza. Elimizde düşünme yeteneğinden yoksun bir canlı vardır, ama bu canlı insanın bile aklını zorlayan büyük bir iş başarmakta, müthiş bir akıl gösterisi sunmaktadır.

Peki bu tablodan ne çıkar?

Cevap basit ve tektir: Madem bu hayvanın gerçekte yaptığı işi yapmasını sağlayacak bir akli yoktur, o halde yaptığı akıl gösterisi, açıkça bize bir başkasının aklını tanıtmaktadır. Bu hayvanı var eden Yaratıcı, kendi varlığını ve yaratışındaki üstünlüğü göstermek için, bu hayvana onun "harcı" olmayan işler yaptırılmaktadır. Hayvan bu Yaratıcı'nın ilhamıyla hareket etmektedir, dolayısıyla sergilediği akıl da aslında bu ilhamdır.

Bunu bir örnekle daha iyi açıklayabiliriz. Boş bir caddede yürürken küçük bir köpek gördüğünüzü varsayın. Caddenin bir yerinde de bozuk parayla çalışan otomatik bir çikolata makinası olduğunu farz edin. Eğer bu köpek, gözünüzün önünde, yerde duran metal bir parayı dişlerinin arasına alır, sonra makinanın yanına gidip, bu parayı çok usta bir biçimde makinanın para deliğine atarsa, sonra da makinadan çıkan çukulatayı bekler ve çıktığında da onu alıp yerse, ne düşünürsünüz?

Açıktır ki, köpeğin yaptığı iş, normalde bir köpeğin yapamayacağı bir iştir. Çünkü belirli bir akıl, muhakeme hatta kültür gerektirir. Ama hayvan bunu rahatlıkla yapmıştır. Böyle bir durum karşısında varacağınız yegane mantıklı sonuç, bu köpeğin yaptığı bu iş için özel olarak eğitilmiş olduğu sonucu olacaktır. Bu köpek muhtemelen bir sirkte çalıştırılmaktadır ve yaptığı bu hareket ona özel yöntemlerle öğretilmiştir.

İşte aslında tüm hayvanlar dünyasında buna benzer bir durumla karşı karşıyayızdır. Karşımızda, bir akla ve muhakeme yeteneğine sahip olmadıkları halde, çok üstün akıl gösterileri sergileyen yaratıklar vardır. Karınca bunların en çarpıcılarından biridir. Ve o da, diğer hayvanlar gibi, gerçekte kendisini eğiten iradenin verdiği programa (ilhama) göre hareket eder. O iradenin, yani Allah'ın aklını ve gücünü yansıtır. Nitekim bir ayette Allah'ın tüm canlılar üzerindeki hakimiyeti şöyle bildirilir:

Gaybın anahtarları O'nun katındadır, O'ndan başka hiç kimse gaybı bilmez. Karada ve denizde olanların tümünü O bilir, O, bilmeksizin bir yaprak dahi düşmez; yerin karanlıklarındaki bir tane, yaş ve kuru dışta olmamak üzere hepsi (ve her şey) apaçık bir kitaptadır. (En'am, 59)

ÖRÜMCEKTEKİ MUCİZE

İnsan ve içinde yaşadığı evren, en ince noktasına kadar tek bir Yaratıcı tarafından yaratılmıştır ve O'nun varlığını göstermek, O'nu yüceltmek için vardır. Küçük bir hayvan olan örümcekte bile Allah'ın yaratışındaki mükemmelliği görmek mümkündür..

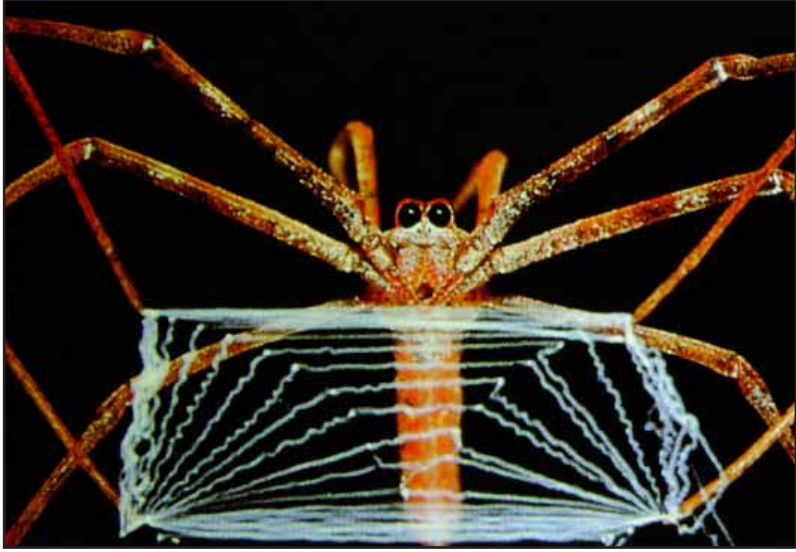
Yeryüzünde yüzlerce cins örümcek yaşar. Bu küçük hayvanlar kimi zaman yuvasının statik hesaplarını yapabilen bir inşaat mühendisi, kimi zaman üstün tasarımlar yapabilen bir mimar, kimi zaman olağanüstü güçlü ve esnek ipler, öldürücü zehirler, eritici asitler üreten bir kimyager, kimi zaman da son derece kurnaz taktiklerle avlanan bir avcı olarak karşımıza çıkarlar.

Sanıldığına aksine bütün örümcekler ağ kurarak avlanmazlar. Birçok örümcek, kendilerine Allah tarafından verilmiş özel kabiliyetler sayesinde, şaşırtıcı taktikler kullanılarak avlanır.

Kapı Tuzaklı Örümcek

Bu örümcek çeşidi öldürücü çöl sıcağında, kumun içine açtığı yuvasında yaşar. Bu alelade bir yuva değildir. Öncelikle yuvanın içi örümceğin ürettiği özel bir salgıyla kaplanmış ve çöl sıcağına karşı mükemmel bir izolasyon yapılmıştır. Yuvanın girişi ise yine örümceğin yaptığı disk şeklinde bir kapakla örtülüdür. Bu kapak bir tarafından girişe menteşelenmiştir. Kapağın üzeri ise çalı çırpı ile kamufl edilmiştir. Yuvaya herhangi bir böcek yaklaştığında örümcek titreşimleri fark eder ve kapağı açarak böceğin üzerine saldırır. Yürüdüğü zeminin altından, bir kapağın içinden fırlayan örümceğe karşı böceğin hiçbir şansı kalmaz.

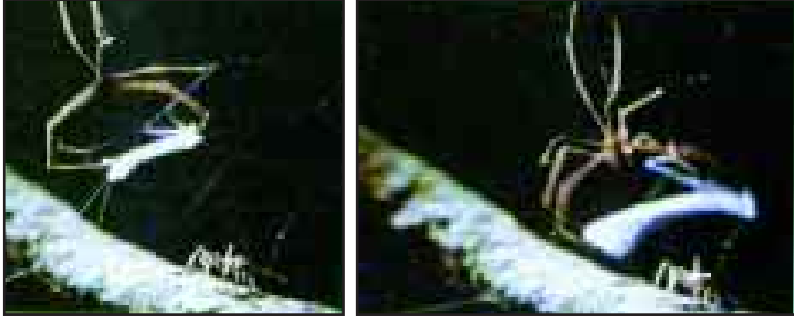
Ağ Atan Örümcek

Dinops adlı örümcek sabit bir ağ kurup avını beklemek yerine, küçük ve son derece üstün özelliklere sahip bir ağ örer ve bu ağı avının üzerine atar. Ardından avını bu ağ ile iyice sarar. Yakalanan böceğin yapabileceği hiçbir şeyi yoktur. Ağ o kadar mükemmel bir tuzaktır ki böcek çırpındıkça ağa daha çok dolanır. Örümcek besinini muhafaza edebilmek için avının üzerini yeni ipliklerle kapatarak onu bir anlamda "paketler".

Kement Atan Örümcek

Bolas adıyla bilinen örümcek, kendisini bir iple dala bağlayarak aşağı sarkar. Daha sonra dişi güvelerin erkek güveleri çağırmak için salgıladıkları özel bir koku salgılar. Bu sahte çağrıya kanan erkek güve örümceğe doğru uçar. Örümcek daha önceden hazırladığı ve ucunda yapışkan bir top bulunan ipini sallamaya başlar. Bu ip örümceğin kementidir. Güve yaklaştığında hızla bu kementi atar ve güveyi yakalar.

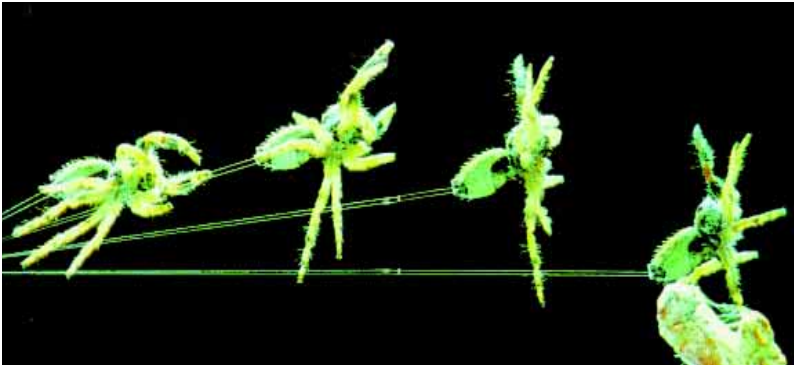

Örümcek bir dala veya yaprağa bağladığı ipe tutunarak kendini boşluğa bırakır. Ve pusuda bekleme-ye başlar. Alından geçecek olan av için kurtuluş yoktur. Örümcek bir anda atılır ve ağını avın üzerine dolayverir.

Sıçrayan Örümcek

Sıçrayan örümcekler vücutlarında ürettikleri uzun bir ipin ucunu, bir bitki yaprağı veya dala sıkıca tuttururlar. Sıçrayan örümcek, havadan herhangi bir böcek geçtiğinde, son derece özel olarak yaratılmış bacakları sayesinde muhteşem bir atlayış yapar ve avını havada yakalar. Daha önceden bağlamış olduğu ip, örümceğin yere düşmesini engeller ve havada asılı kalmasını sağlar. Daha sonra örümcek tekrar bu ipe tutunarak yukarı çıkar. Hayvan, başarılı bir atlayış yapabilmek için en uygun açıyı hesaplamak, avının hızını ve uçuş yönünü hesaplamak, rüzgar kuvvetini hesaba katmak zordur.

Örümceğin Ağı

Örümcekler ağ kurmak için kendi vücutlarında ürettikleri ipeksi iplikleri kullanırlar. Bu mükemmel iplikler birbirinden çok farklı amaçlara hizmet eder. Aynı kalınlıktaki çelik bir telden beş kat daha sağlam, son derece hafif ve son derece esnek olan bu iplikleri biraz daha yakından inceleyelim.

Örümcekler farklı amaçlar için farklı iplikler kullanırlar. Örneğin bir bahçe örümceği ağını kurarken dört-beş farklı özellikteki ipliği birlikte kullanır. Hayvanın avını yakalamak için kullandığı yapışkan iplik ile ağın üzerine kurup hareket ettiği iplik aynı yapıya sahip değildir. Şimdi aynı örümceğin vücudundan salgılanan değişik türdeki ipliklere bir göz atalım.

1. Örümceğin bir asansör gibi inip çıktığı ve köprü gibi kullandığı tutunma iplikleri.
2. Örümcek ağının iskeletini oluşturan temel ağ iplikleri.
3. Avın yakalanmasını sağlayan yapışkan iplikler.

4. Ağdaki iplikleri birbirine bağlayan birleştirme iplikleri.
5. Yakalanan avı sarıp sarmalamaya yarayan sarma iplikleri.
6. Örümceğin evini oluşturan koza iplikleri.
7. Yavru örümcekleri dış tehlikelere karşı koruyan ipek iplikleri.

Bu saydığımız ipliklerin herbiri esneklik ve sağlıklı bakımından farklı özelliklere sahip oldukları gibi, kalınlık ve yapışkanlık bakımından da farklılık gösterirler. Peki küçük bir örümcek tüm bunları nasıl üretebilmektedir?

Örümceklerin kuyruklarında ipek kesesi denilen altı çift bölüm vardır. Keselerin herbirinde farklı salgılar üretilir. Bu keselerin salgıları değişik kombinasyonlarda birleşerek, farklı türdeki ipek iplikleri meydana getirirler. Keseler arasında büyük bir uyum vardır. Son derece gelişmiş pompa, vana ve basınç sistemleri kullanılır. Üretilen ham ipek, musluk gibi çalışan memeciklerden lif şeklinde dışarı akıtılır. Örümcek bu memeciklerin püskürtme basıncını değiştirebilir. Böylece üretilen ipliğin çapı, direnci ve elastikiyeti ayarlanır.

Şimdi, eğer bu anlatılanlar size çok olağan doğa olayları gibi geliyorsa, biraz duralım ve düşünelim.

Ufak bir örümceği gözünüzün önüne getirin, boyutları yaklaşık bir tırnağınız kadar bir örümceği... Bu ufak hayvanın vücudunda, kuyruk kısmında bulunan ve "ipek kesesi" denilen minik bölümü düşünün. Kendi içinde altı kısma ayrılmış bu bölümün küçüklüğünü tahmin edebilirsiniz. İşte böyle minicik bir yerde, örümceğin kimyasal yapılarını ve nasıl üretildiklerini dahi bilmediği öyle salgılar salgılanmaktadır ki, hayvan bunları çok farklı amaçları için kullanabilmektedir. Bu aşamada şu soruları cevaplamamız gerekir:

- Bir örümcek bu benzersiz kimyasal yapıyı nasıl tasarlamaktadır?
- Tasarladığını farzetsek bile, bunların üretimi için gerekli olan hammaddelerin kaynağını nasıl tesbit etmektedir?
- İhtiyacı olan altı farklı temel maddenin üretimini nasıl gerçekleştirmektedir?
- Bu maddelerin karışım oranlarını hangi ölçüm aletlerini kullanarak tesbit etmektedir?
- Karışımı yapacağı eş zamanlı, basınç kontrollü kesecikleri kendisi mi dizayn etmiştir?
- Bu dizaynı yaptıktan sonra laboratuvara benzer bir yapıyı kendi vücudunda kendi isteğiyle mi inşa etmiştir?

U Y A R I !

Bu bölümde okuyacağınız gerçekler, dünyadaki yaşamın en önemli sırrından söz etmektedirler. Maddesel dünyaya bakış açınızı kökten değiştirebilecek olan bu konuyu, çok dikkatli bir biçimde ve sindirerek okumalısınız.

MADDENİN ARDINDAKİ SIR

Önceki sayfalarda incelediğimiz canlılar, açık bir yaratılışın ürünüydüler. Nitekim çevresini akıl ve vicdan yoluyla izleyen kişi farkeder ki, sırf burada verdiğimiz bir kaç örnek değil, evrendeki her şey, özellikle de canlılar bilinçli olarak yapılmış, yaratılmışlardır.

Peki tüm bunlar kim tarafından yaratılmıştır?

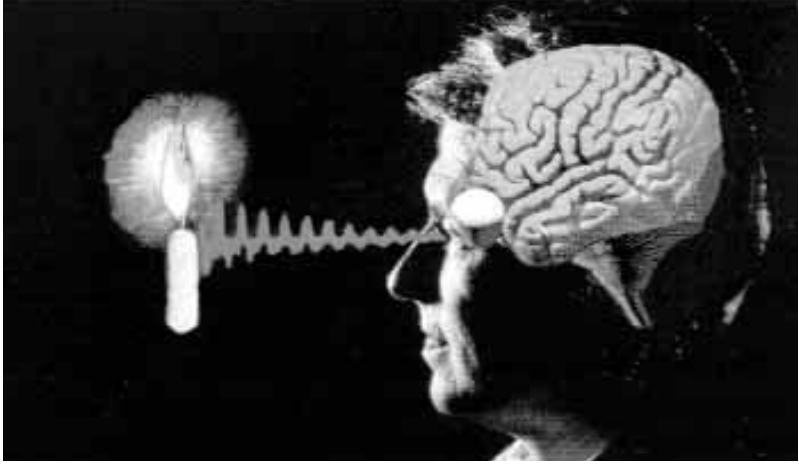
Açıktır ki, evrenin her noktasında kendini belli eden "yaratılmışlık", evrenin kendisinin bir ürünü olamaz. Örneğin bir böcek kendi kendisini varetmiş olamaz. Güneş sistemi kendi kendisini yaratıp-düzenlemiş olamaz. Bitkiler, insanlar, bakteriler, alıyuarlar, kelebekler kendi kendilerini yaratmamışlardır. Tüm bunların "tesadüfen" ya da "kendi kendine" oluşması gibi bir ihtimal de sözkonusu değildir.

Dolayısıyla şu sonuca varabiliriz: Gözümüzle gördüğümüz her şey yaratılmıştır... Ancak gözümüzle gördüğümüz şeylerin hiçbiri de "yaratıcı" olamazlar. O halde, Yaratıcı, gözümüzle gördüğümüz her şeyden başka ve üstün bir varlıktır. Kendisi görünmeyen, fakat var olan her şeyin kendisinin varlığını ve vasıflarını gösterdiği üstün bir güç.

İşte Allah'ın varlığını tanımayanların saptığı nokta da buradadır. Bu kişiler, Allah'ı gözleriyle görmedikleri sürece, O'nun varlığına iman etmemeye şartlandırmışlardır kendilerini. Çünkü onlara göre, tüm evreni kaplayan, sonsuza kadar uzanan bir madde yığını vardır ve Allah bu madde yığınının hiçbir yerinde değildir. Binlerce ışık yılı uzağa da gitseler , Allah'la karşılaşmayacaklardır. Bu nedenle Allah'ın varlığını reddederler. (Işık yılı saniyede 300. 000 km hızla giden ışığın 1 yılda katettiği yoldur ve en uzun mesafe birimi olarak kabul edilir)

Ancak bu durumda evrenin her yerinde apaçık görünen "yaratılmışlık" özelliğini gizlemek, evrenin ve canlıların yaratılmamış olduğunu sözde ispat etmek durumunda kalırlar. Evrim teorisi, önceki sayfalarda değindiğimiz gibi, bu konudaki sonuçsuz çarpışların ünlü bir örneğidir.

Allah'ı inkar edenlerin temel yanılgısı, aslında Allah'ın varlığını inkar etmeyen, ancak çarpık bir Allah inancına sahip olan pek çok kişi tarafından da paylaşılr. Toplumun çoğunluğunu oluşturan bu kişiler, her yanda görünen "yaratılmışlık" örneklerini reddetmezler, ancak Allah'ın "nerede" olduğuna dair ilginç batıl inançları vardır: Çoğu Allah'ın "gökte" olduğunu sanır. Bilinçaltlarındaki düşünceye göre, Allah çok uzak-

Bir cisme, örneğin bir mumu baktığınızda gözünüze trilyonlarca ışık parçacığı ulaşır. Bunlar kimyasal etkileşimler oluştururlar ve bunun sonucunda beyne gönderilecek bir elektrik akımı üretilir. Artık görüntünün orijinalinden eser kalmamıştır. Beyne sadece elektrik akımı gider. Bu akım saniyenin milyonda biri gibi çok kısa bir süre içinde görme merkezine ulaşır. Beynin bu merkezi bu akımı değerlendirir ve "görme" dediğimiz olay oluşur.

lardaki bir gezegenin arkasında oturur ve çok nadiren "dünya işlerine" karışır. Ya da hiç karışmaz; evreni bir kere yaratmış ve bırakmıştır, insanlar kendi kaderlerini kendileri çizerler...

Başka kimseler Kuran'ın Allah'ın "her yerde" olduğuna dair haberini duymuşlardır, fakat bunun anlamını tam olarak çözemezler. Bilinçaltlarındaki düşünce, Allah'ın radyo dalgaları ya da görünmez, hissedilmez bir gaz gibi maddeleri çevrelediği şeklindedir.

Oysa bu düşünce ve baştan beri saydığımız, Allah'ın "nerede" olduğunu bir türlü çözemeyen (belki de bu yüzden O'nu inkar eden) düşünceler, ortak bir yanılsa dayanmaktadır: Hiçbir temele dayanmayan bir önyargıyı benimsemekte, ondan sonra da Allah ile ilgili olarak zanlara kapılmaktadırlar.

Nedir bu önyargı?..

Bu önyargı maddenin varlığı ve mahiyeti ile ilgilidir. Ve eğer bunu aşabilirsek, çok büyük ve etkileyici bir gerçekle karşılaşırız. İlerleyen sayfalarda Kuran'ın işaret ettiği bu büyük gerçeği açıklamaya çalışacağız.

Elektrik Sinyallerinden Oluşan Dünya

"Dış dünya" olarak tanımlanan şey, elin hissettiği, gözün gördüğü, dilin tattığı, burunun kokladığı, kulağın duyduğundan ibarettir. Kısaca, "dış dünya" hakkındaki tüm bilgilerimizin kaynağı beş duyumuzdur. Doğumumuzdan itibaren bu duyulara bağlı olduğumuz için "dış dünya"nın, duyularımızın bize tanıttığından farklı olabileceğini hiç düşünmemişizdir. Evrenin tıpkı bizim algıladığımız gibi olduğuna öyle şartlanmışızdır ki, bu konuyu tartışmayı bile gereksiz buluruz.

Oysa, bugün birçok bilim dalında yapılan araştırmalar, klasik evren ve madde anlayışını yıkarak son derece farklı bir anlayışı beraberinde getirmiş, algılarımız ve algıladığımız dünya ile ilgili ciddi şüphelerin oluşmasına neden olmuştur.

Öncelikle bilinmesi gereken gerçek şudur: Beynimizde "dış dünya" olarak oluşan kavram yalnızca elektrik sinyallerinin beyinde yarattığı bir etkidir. Rengin kırmızılığı, tahtanın sertliği, dahası anneniz, babanız, aileniz, sahibi olduğunuz bütün mallar, eviniz, işiniz ve bu kitabın satırları yalnızca ve yalnızca elektrik sinyallerinden ibarettir.

İsterseniz önce bunun teknik açıklamasına bir göz atalım. Bildiğimiz gibi dış dünyayı algılamamıza yarayan beş duyumuz vardır. Bunların hepsi de aslında aynı prensiple çalışırlar; beyne elektrik sinyalleri gönderirler.

Konuyu açıklamak için öncelikle, dış dünya hakkında bize en çok bilgi veren duyumuz olan görmeden söz edelim.

"Nasıl görüyoruz?" sorusuna verilecek cevap genellikle "tabii ki gözümüzle görüyoruz" olur. Ancak durum pek de öyle değildir. Görme olayı oldukça aşamalı bir biçimde gerçekleşir. Cisimden gelerek göze giren ışık demetleri (fotonlar) bir dizi işlemde sonra elektrik sinyaline dönüştürülür ve beyne elektrik sinyali olarak ulaşır. İşlemin buraya kadar olan bölümü hemen herkes tarafından bilinir. Ama genelde dikkatlerden kaçan nokta şudur: Dış dünyadaki ışık ile beynin algıladığı şey, aynı şey değildir. Yani görme merkezine ışığın kendisi değil, elektriksel bir bilgi ulaşır. Görüyorum derken, aslında zihnimizdeki elektrik sinyallerini seyrederek ve bildiğimiz tüm evreni birkaç cm^3 büyüklüğündeki görme merkezinin içinde algılarız.

Bu nedenle, dış dünyayı gören merkez, göz değil, beyindeki görme merkezidir.

Görüyorum derken, aslında zihnimizdeki elektrik sinyallerini seyrederek ve bildiğimiz tüm evreni birkaç cm^3 büyüklüğündeki görme merkezinin içinde algılarız.

Ve beyne giden şey ışık değil, elektriksel bir bilgidir. Zaten beyin ışığa yalıtıktır; içi kapkaranlıktır. Bu nedenle de ışığın kendisiyle muhatap olması mümkün değildir.

Duyma algısı da aynı şekilde çalışır: Ses dalgaları beyin tarafından elektrik sinyaline çevrilir ve duyma merkezine yollanır. Gözün çalışma sisteminde olduğu gibi, ses dalgaları da elektrik sinyalleri şeklinde sinirler vasıtasıyla duyma merkezine iletilir. Ayrıca ışık dalgalarında olduğu gibi, ses dalgalarının da duyma merkezine ulaşması mümkün değildir. Çünkü beyin ses dalgalarına karşı da yalıtıktır.

Diğer duyular da aynı sistemle çalışır. Tad, koku ve hissetme duyuları, dilde, burunda ya da deride değil, beyinde yaşanır.

"Dış Dünya" Beynimizin İçinde Oluşuyor

Yukarıda anlattığımız fiziksel gerçekler bizi tartışılmaz bir sonuca ulaştırır: Bizim gördüğümüz, dokunduğumuz, duyduğumuz ve adına "dünya" ya da "evren" dediğimiz şey, sadece ve sadece beynimizde oluşan elektrik sinyalleridir.

Dolayısıyla, örneğin meyva yiyen biri, aslında meyvanın beyindeki algısıyla muhatap olur, aslıyla değil. Kişinin "meyva" diye nitelendirdiği şey, meyvanın biçimi, tadı, kokusu ve sertliğine ait elektriksel bilginin beyinde hissedilmesinden ibarettir.

Bir insanın kendisinden çok uzakta sandığı maddeler de aslında beyninin içindedir. Örneğin insan göğe bakıp yıldızları seyrederek ve bunların kendinden milyonlarca ışık yılı uzakta olduklarını sanır. Oysa yıldızlar onun içindedirler; beyindeki görüntü merkezindedirler. Aynı şekilde uzaktaki dev bir gemiye bakan kişi, aslında o gemiyi beyninin içinde seyrederek. Bu yazıları okurken içinde oturduğunuzu sandığınız odanın da aslında içinde değilsinizdir; aksine oda sizin içindedir.

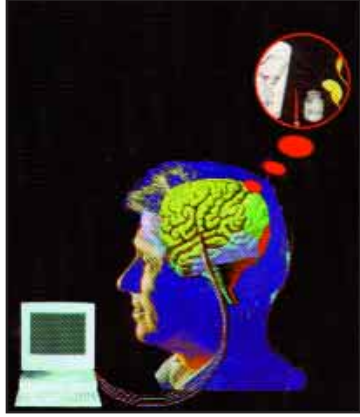
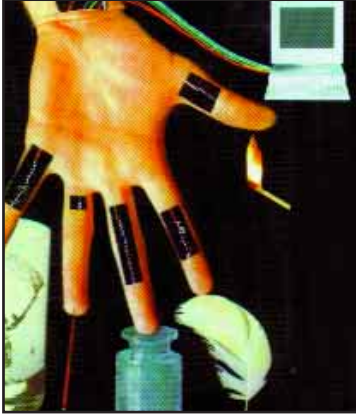
Çünkü algılarımızın bize tanıttığı "dış dünya", aynı anda beynimize ulaşan elektrik sinyallerinin bütününden başka bir şey değildir. Beynimiz hayatımız boyunca bu sinyalleri değerlendirir. Biz de bunları maddenin "dışarıdaki" aslı sanarak yanıltıcı farkında olmadan bir ömür süreriz.

Yanırlız, çünkü algılarımızla maddenin kendisine asla ulaşamayız. Bu yüzden de, zihnimizde "dış dünya"nın aslını gördüğümüzden asla emin olamayız.

Ekranla Yaşayan Adam

Bu anlattıklarımızı daha kolay anlaşılır hale getirmek için bir örnek verelim. Doğduğu andan itibaren bir evde yaşayan, bu evin dışına hiç çıkmamış, hatta evin dışını hiç görmemiş bir insan düşünün. Evin hiçbir penceresi, açılabilir kapısı olmadığını

Sinir sistemimizin beynimize taşıdığı, soğukluk, basınç, acı, yumuşaklık vb. gibi algıları meydana getiren elektrik uyarılarının kaynağı doğal olmayabilir. Bir bilgisayar sistemi ile oluşturulan aynı elektrik uyarıları, beyinde sanki doğal bir kaynaktan gelmiyormuşcasına inandırıcı uyarılar meydana getirecektir.

varsayın. Bu insanın dış dünyayla olan tek bağlantısının da bir televizyon ekranı olduğunu düşünün. Diyelim ki bu ekranda her gün çeşitli kişilerin görüntüleri ve konuşmalar belirsin. Dünyanın farklı ülkelerinden farklı kişiler, bu ekran aracılığıyla bu insana mesajlar yollasınlar, ona kısa televizyon yayınları ile bağlansınlar.

Bu tip bir durumda olan insan, dış dünyayı sadece televizyon ekranında seyrettiği mesajlarla tanıyacaktır. Ekranda belirip kendisiyle konuşan insanları dostu olarak kabul edecektir. Örneğin kendisine sık sık dostça mesajlar yollayan yirmi kişi varsa, dünyada yirmi ayrı arkadaşı olduğunu düşünecektir. Bu arkadaşlarının kendi ülkeleri, evleri ve çevreleri hakkında verdiği bilgileri öğrenecek, belki bunların ekrandaki görüntülerini seyredecek ve bu sayede dış dünya hakkında bilgi edinecektir. Hatta belki de kendisini izleyen bir kamera aracılığıyla ekrandaki insanlarla karşılıklı konuşma imkanı elde edecek, dostlarıyla ekran aracılığıyla sohbet imkanı bulacaktır.

Bu insanın beslenmesinin de sadece özel geliştirilmiş bazı haplarla sağlandığını düşünün. Kendisine televizyon ekranından bazı meyvalar gösterilsin ve bu meyvaların tadlarının bu haplarla aynen sağlandığı söylensin. Bu durumda bu insan elma yemek istediğinde kendisine bir "elma hapi" verilecektir. Portakal yemek istediğinde "portakal hapi" yutacaktır. Bu hapların koku ve tadlarının, ekrandan gördüğü meyvaların koku

ve tadlarına aynen benzediğine inandığı sürece de, gerçek dünyaya büyük ölçüde ulaşabildiğini düşünecektir.

Ancak bu insan büyük bir yanılgı içinde olabilir. Neden mi?... Çünkü televizyon ekranında izlediği insanların "aslını" hiçbir zaman görmemiştir. Kendisine sadece bir takım elektrik sinyalleri gelmekte ve bunlar da ekranda insan görüntüsü ve sesi olarak belirmektedir. Ama bu elektrik sinyallerinin kökeni, hiç ummadığı bambaşka bir kaynak da olabilir.

Örneğin bu insan, dünyada değil, Mars gezegeninde kurulmuş küçük bir uzay üssünde yaşıyor olabilir. Ekranda izlediği ülkeler, şehirler, evler, insanlar; bunların hepsi birer senaryo olabilir. Aksine, buz gibi bir gezegenin ortasındaki ölü bir vadide kurulmuş küçük bir üste, kendisinden başka bir kaç teknisyenle yaşıyor olabilir. Ekran aracılığıyla konuştuğunu sandığı dostları ise, yine tamamen hayali insanlar olabilirler. Belki de ekranın içinde küçük bir bilgisayar vardır ve bu bilgisayar önceden kaydedilmiş görüntüleri düzenli olarak bu şahsa gösteriyordur. Belki bu bilgisayara bağlı olan kamera, sözkonusu kişinin sözlerini anında analiz edip, ekranda gösterdiği görüntülere de bu sözlerle uygun cevaplar verdiriyordur. Yuttuğu elma ya da portakal hapları da, aslında elmayla ya da portakalla hiçbir ilgisi olmayan koku ve tadlara sahip olabilirler.

Kısacası, sözkonusu kişi, tamamen yapay ve hayali bir dünyada yaşıyor olabilir. Çünkü kendisine ulaşan bilgiler, sadece birer elektrik sinyalidir. Monitörde gördüğü insanların aslını, ya da kendisine tarif edilen dünyanın aslını hiçbir zaman göremez. Haplarını yuttuğu meyvaların aslını hiçbir zaman tadamaz. Dış dünya sandığı şey, bir bilgisayara önceden kaydedilmiş olan, kendisinin tepkilerine göre yeniden çizilen ve kendisine düzenli olarak yollanan elektrik sinyallerinden başka bir şey değildir.

Beyinde Oluşan Evren

Yukardaki örnekte tarif ettiğimiz insanın durumu, aslında hepimizin içinde bulunduğu durumdur. Çünkü biz de yaşamımız boyunca bize ulaşan "elektrik sinyalleri" ile, yani algılarla muhatap oluruz. Bunlar beyinde yorumlanır ve dış dünya beynin içinde kurgulanır. "Dışarda" ne olduğunu ise asla bilmeyiz.

Dahası, "dış dünya" dediğimiz şeyi nasıl algıladığımız, tümüyle bizim algılamamıza, yani beynimizin kendine göre yaptığı yoruma bağlıdır. Bu nedenle, "dış dünya" tümüyle izafi bir kavramdır.

Bunu açıklamak için yine üstteki ekran örneğine başvurayım. Örnekte üç temel

Nesnel gerçekler olmasa da onları var zannetmek rüyada olan bir olaydır. Rüyamızda hüzünlenir, sevinir, acı duyar ya da zevk alırız. Bir dakikada bir macera yaşayabiliriz. Oysa bunları beynin dışında sağlayan hiçbir maddi gerçeklik yoktur.

öge vardır: Ekranı gelen elektrik sinyali, bu sinyali anlaşılabilir bir görüntüye dönüştüren televizyon ekranı ve görüntüyü izleyen kişi. Görüldüğü gibi sinyal ile kişi arasındaki aracı, ekrandır. Kahramanımız, ekran sinyalleri nasıl yorumluyorsa, öyle algılar. Örneğin eğer ekran kendisine ulaşan elektrik sinyallerini görüntü değil de, dalga boyu olarak ekrana dökmeye ayarlıysa, bu kez yollanan sinyaller bir insan görüntüsü olarak değil, karmaşık bir grafik olarak ekrana dökülecektir. (Kalp atışlarını gösteren hastanelerdeki elektrokardiyografi cihazı gibi.) Ekran, kendisine gelen elektrik sinyallerinin dalga boylarını rakamsal olarak göstermeye de ayarlı olabilir. Bu durumda ekrana bakan kişi, anlamlı görüntüler değil, milyonlarca karmakarışık sayı görecektir. Ekran kendisine gelen sinyalleri düzenli görüntülere çevirse bile, yine de aldatıcı olabilir; eğer renklerin negatif göstermeye ayarlıysa, siyahları beyaz, kırmızılıarı da yeşil olarak resmedecektir.

Yani ekrana gelen sinyaller tek başına bir şey ifade etmezler, yorumlanmaları gerekir. Yorumlamayı yapan ise ekrandır ve bunu çok farklı şekilde yapabilir. Ancak, dikkat edilirse, bu yorumlar tümüyle izafidir.

Bu durum, algılarla muhatap olan, ancak bu algıları beynimizin yorumu sayesinde-

de anlamlı hale getiren bizler için de geçerlidir. Beynimizin bize çizdiği dünyanın içinde yaşarsınız. Beynimiz kendisine ulaşan elektriksel algıları anlamlı görüntülere dönüştürür. Oysa gerçekte, evrende ne gördüğümüz, tanımladığımız gibi ışık, ne işittiğimiz gibi ses ve ne de algıladığımız gibi bir sıcaklık mevcuttur. Duyu organlarımız, beynimizi bir takım algılar aktarmakta ve bunlar beyinde izafi yorumlara neden olmaktadır.

Aynı şey diğer algılar için de geçerlidir. Örneğin duyma algısı: "Dış dünya"daki ses dalgalarını örneğin bir senfoniye çeviren aslında beynimizdir. Yani müzik, beynimizin oluşturduğu bir algıdır. Aynı şekilde renk algısını ele alalım; renkleri görürken aslında gözümüze ulaşan sadece farklı dalga boylarıdır. Bu farklı dalga boylarını renklere çeviren yine beynimizdir. Örneğin; elmayı kırmızı görmemizin sebebi elmanın yansıttığı dalga boyunun beynimiz tarafından kırmızıya dönüştürülmesidir. Yani aslında ne elma kırmızı, ne gökyüzü mavi ne de ağaçlar yeşildir. Onlar, sadece biz öyle algıladığımız için öyledirler. Algı, algılayana bağlıdır.

Hayvanların farklı şekillerde ve farklı renklerde görmesi, algının algılayana bağlı olduğunun bir başka kanıtıdır. Bir at için gökyüzü mavi değil, gridir. Arılar insanların tersine ultraviyole ışınlarını da görürler ve bu yüzden bambaşka renkler algırlar. Timsahlar, köpekler ve tarla fareleri için ise herşey siyah-beyazdır. Hayvanlar sadece renkleri değil, şekilleri de insanlardan farklı algırlar.

Bu durum karşısında, doğal olarak ilk sorgulanması gereken şey, insanların gördükleri mi doğru, yoksa hayvanların gördükleri mi? sorusudur. "İnsanın gördüğü en doğrudur veya hayvanın gördüğü en doğrudur" demenin herhangi bir dayanağı olamayacağı ortada olduğuna göre, en doğru açıklama, algılanan nesnenin mutlak gerçekliğinden emin olamayacağımızdır.

Diğer bir deyişle, varlıklara yüklediğimiz tüm nitelikler, "dış dünyada" değil, içimizdedir.

Peki o zaman "dış dünya"da geriye ne kalır ki?...

Kafatasımızın İçinde mi Yaşıyoruz?

Şu gerçeğin altını tekrar çizelim: Bir cismi bize "var" dedirten, o cisme ait görme, dokunma, duyma gibi algıların bizde oluşmasıdır. Ancak bu algılar, cismin kendine ait özellikler değil, zihnimizin o cisme yüklediği özelliklerdir. Yani görme ve duyma gibi sıcaklık, soğukluk, sertlik, yumuşaklık, tat alma ya da acı gibi tüm algılamalarımız "dış dünya"da olan şeyler değil, zihnimizde meydana gelen etkilerdir.

Dolayısıyla, her nesne yalnız algıların bir toplamı olduğuna, algılar da yalnız zi-

hinde var olduğuna göre, "dış dünya"nın sadece algılardan ibaret olduğunu söyleyebiliriz. Yani tanıdığımız dünya, zihnimizin içinde olan, orada çizilen, seslendirilen ve renklendirilen, kısacası zihnimizde meydana gelen bir dünyadır ve bizim emin olabileceğimiz tek dünya da budur.

Bu durumda "dış dünya" dediğimiz şeyin maddesel varlığı da şüpheli bir hale gelmektedir. Çünkü muhatap olduğumuz evren, maddesel varlıklar evreni değil, algılar evrenidir. Algıların maddesel karşılıkları olduğunu ise asla ispatlayamayız. Aynı, televizyon ekranının kendisine çeşitli insanların ismiyle gösterdiği görüntülerin, gerçekten o insanlara ait olduğunu asla ispatlamayacak olan örneğimizdeki insan gibi...

Bunu gözlelemek de mümkündür. Yapay olarak oluşturulan uyarılar sonucunda, dışarıda herhangi bir maddesel gerçeklik yokken, beynimizde aslı kadar gerçek ve canlı bir maddesel dünya oluşabilir.

Örneğin her türlü elektriksel sinyalin kaydedilebildiği çok gelişmiş bir kayıt cihazı düşünelim. Önce herhangi bir mekana ait tüm verileri (vücut görüntüsü, sesler, dış ortam vs.) elektrik sinyallerine dönüştürerek bu cihaza aktaralım. İkinci olarak beyninizi vücudunuzdan ayrı bir yerde yaşatabildiğinizi düşünelim. Son olarak kayıt aletini sinir görevi görecektir elektrotlarla beyne bağlayalım ve önceden kaydedilmiş verileri beyne ulaştıralım. Bu durumda, kendinizi yapay olarak meydana getirilen bu mekanın içinde yaşıyor hissedersiniz. Sadece beyinden ibaret olduğunuzu anlamamanız ise hiçbir zaman mümkün olmaz. Çünkü beyin içinde bir dünya oluşması için gerekli olan, gerçek bir dünyanın var olması değil sadece bir takım uyarıların olmasıdır. Bu uyarıların yapay bir kaynaktan, örneğin bir kayıt cihazından ya da daha farklı bir algı kaynağından geliyor olması ise pekala mümkündür.

Dolayısıyla tüm yaşamımız da yapay algıların bir toplamı olabilir. Yani evren dediğimiz şey, bir hayalden ibaret olabilir.

Nitekim, bize bunu fiili olarak gösteren rüya gibi açık bir örnek de vardır.

Rüyadaki Dünya

Rüyanızda olaylar tamamen sizin kontrolünüz dışında gelişir. Ne yeri, ne zamanı, ne de senaryoyu siz tayin edersiniz. Uykunuzun bir yerlerinde kendinizi aniden

Algılarımızla maddenin kendisine asla ulaşamayız. Bu yüzden de, zihnimizde "dış dünya"nın aslını gördüğümüzden asla emin olamayız.

olayların içinde buluverirsiniz. Değişik mantık örgüleri, anlaşılmaz doğa yasalarıyla karşı karşıya kalmanıza rağmen bunlar size hiç de garip gelmez.

Sizin için gerçek, elle tutulan, gözle görülen şeylerdir. Oysa rüyada da "elinizle tutar, gözünüzle görürsünüz", ama gerçekte ne eliniz vardır, ne gözünüz, ne de görülpütutulacak birşey. Açıkça aldanırsınız.

Peki gerçek yaşamla rüyayı ayıran nedir? Gerçek yaşamın sürekli olup, rüyanın kopuk kopuk olması ya da rüyada farklı sebep-sonuç ilişkilerinin bulunması mı? Bunlar temelde önemli farklar değildir. Çünkü sonuçta her iki yaşantı da beynin içinde oluşur.

Rüya sırasında gerçek olmayan bir dünyada rahatlıkla yaşayabiliyorsak, aynı şey pekala içinde bulunduğumuz dünya için de geçerlidir. Rüyadan uyandıığımızda gerçek yaşantı dediğimiz daha uzun bir rüyaya başladığımızı düşünmemize engel hiçbir mantıklı gerekçe yoktur. Rüyayı hayal, dünyayı gerçek saymamızın nedeni, alışkanlıklarımız ve önyargılarımızdan başka birşey değildir.

Beynin de Bir Algı Değil mi?

Buraya kadar anlattığımız gibi, yaşadığımız dünyanın beyinde oluştuğuna kuşku yoktur. Ama asıl önemli soru burada ortaya çıkar. Eğer tüm gördüklerimiz ve yaşadıklarımız aynı rüya gibi maddesel bir gerçekliğe dayanmayan görüntülerse, bu görüntüler nasıl oluşmaktadır?

Bu görüntülerin kaynağının beynin keşfedilmemiş bir fonksiyonu olduğu söylenir kimi zaman. Buna göre rüya, hafızanın, nasıl olduğu anlaşılabilen bir biçimde "ürettiği" bir şeydir. Kısacası "beyinde bu görüntüleri gösteren kim?" sorusuna, aslında hiçbir delil olmadığı halde "beynin kendisi" cevabı verilmektedir.

Oysa, eğer "dış dünya"nın, ki bu "dış dünya"ya bedenimizi de dahil ediyoruz, bir görüntüler bütünü olduğunu anlıyorsak beynimizi de bu "dış dünya"dan ayrı değerlendiremeyiz. Beynimiz de bu görüntüler bütününe bir parçasıdır.

Rüya ile ilgili bir örnek konuyu daha iyi açıklayabilir. Rüyayı, şimdiki kadarki anlatımlara uygun olarak, beynimizin içinde seyrettiğimizi düşünelim. Rüyada hayali bir bedenimiz olacaktır. Hayali bir kolumuz, hayali bir gövdemiz, hayali bir gözümüz ve de hayali bir beynimiz. Rüya sırasında bize "nerede görüyorsun?" gibi bir soru gelse, vereceğimiz cevap "beynimde görüyorum" olacaktır. Beynimizin nerede ve nasıl bir şey olduğu sorulsa, hayali elimizle hayali kafatasımızı tutup "beynim bu kafatasının içindeki bir kilodan biraz daha ağır bir et parçasıdır" cevabı vereceğiz.

Ama ortada beyin falan yoktur, hayali bir kafatası ve hayali bir beyin vardır. Görüntüyü gören, rüyadaki hayali beyin değil, ondan daha "ötede" olan bir varlıktır.

Rüyadaki ortamla gerçek hayat dediğimiz ortam arasında herhangi bir fiziksel fark yoktur. Öyleyse, bize gerçek hayat dediğimiz ortamda, "nerede görüyorsun?" sorusu sorulduğunda da üstteki örnekteki gibi "kafatasımızın içindeki et parçasında" cevabını vermenin fazla bir anlamı yoktur.

Beyni analiz ettiğimizde karşımıza, diğer canlı organizmalarda da bulunan protein ve yağ molekülleri gibi moleküllerden daha farklı bir malzeme çıkmaz. Yani beyin dediğimiz et parçasında, görüntüleri meydana getirecek, bilinci oluşturacak, kısacası "ben" dediğimiz şeyi yaratabilecek birşey yoktur.

Gören, beyinin daha "gerisinde"dir ve ondan daha farklı bir varlıktır.

Bu "varlık", gören, hisseden, düşünebilen, sevebilen, korkabilen, akıl ve bilinç sahibi, kendisine "ben buyum" diye bir benlik veren varlıktır. Bu varlık "canlı"dır ve ne madde ne de görüntü değildir.

Dolayısıyla hisseden, gören, düşünen ve "ben" dediğimiz şeyi vücudun dışında aramamız gerekir. Din bu "ben"i ruh olarak ifade eder. "Dış dünya" dediğimiz şey, bu ruh tarafından seyredilen bir hayaldir. Nasıl rüyadaki bedenimizin ve dış dünyanın maddesel bir gerçekliği yoksa, içinde yaşadığımız evrenin ve sahip olduğumuz bedenin de maddesel bir gerçekliği yoktur.

Gerçek olan şey, ruhtur. Madde ise, sadece ruhun gördüğü algılardan ibarettir.

Gerçek Mutlak Varlık

Şimdiye kadar anlatılanlar, çok büyük bazı gerçeklerin anlaşılmasını sağlamaktadır.

Öncelikle ortaya çıkan gerçek, maddenin kendi başına müstakil bir varlığı olmadığını göstermektedir. Madde bir algı olduğuna göre, "yapay" bir şeydir. Yani bu algının bir başka güç tarafından yapılması, daha açık bir ifadeyle yaratılması gerekir. Hem de sürekli olarak. Eğer sürekli bir yaratma olmazsa, madde dediğimiz algılar da yok olur giderler. Bu, bir televizyon ekranında görüntünün devam edebilmesi için, yayının da sürekli devam etmesi gibidir.

Dolayısıyla, içinde yaşadığımız tüm maddesel evreni, yani algılar bütünü yaratılan ve sürekli yaratmaya devam eden üstün bir Yaratıcı olmalıdır. Bu Yaratıcı, bu denli görkemli bir yaratılış sergilediğine göre bunu mutlaka bir amaca yönelik olarak yapmalıdır. Bu amacı bize öğretmesini beklememiz ise en mantıklı sonuçtur. Aynı Ya-

ratıcı'nın bize verdiği mantıklı düşünme yeteneği, bu sonuca varmamızı sağlar.

Nitekim o Yaratıcı, bize kendisini tanıtır. Yarattığı algılar evreni içinde bir de kitap yaratmıştır ve bu kitap yoluyla bize Kendisini, evreni ve bizim mahiyetimizi tanıtır. O Yaratıcı Allah, Kitabının ismi ise Kuran'dır. Kuran'ın bize öğrettiği ilk gerçek ise, Allah'ın evren dediğimiz tüm bu algılar bütününe yarattığı, tüm bu algılar bütününe hakimi ve sahibi olduğu ve tüm bu algılar bütününe "kuşattığı"dır.

Bir ayette, "göklerde ve yerde ne varsa tümü Allah'ındır. Allah, her şeyi kuşatandır" (Nisa, 126) denilerek bu sır haber verilir. "Nereye dönerseniz Allah'ın yüzü oradadır. Şüphesiz Allah kuşatandır, bilendir" (Bakara, 115) ayeti de, Allah'ın tek mutlak varlık olduğunu ve her yerde yalnız O'nun var olduğunu haber verir.

Göklerin ve yerin, yani evrenin sabit ve kararlı olmadığı, sadece Allah'ın yaratmasıyla vücut buldukları ve O yaratmayı durdurduğunda yok olacakları ise, bir başka ayette şöyle ifade edilir:

"Şüphesiz Allah, gökleri ve yeri zeval bulurlar diye (her an kudreti altında) tutuyor. Andolsun, eğer zeval bulacak olurlarsa, kendisinden sonra artık kimse onları tutamaz. Doğrusu O, Halim'dir, bağışlayandır." (Fatır, 41)

Bu gerçek karşısında, "Allah nerede?" şeklindeki klasik sorunun cevabı da açıkça belli olur.

Girişte de belirttiğimiz gibi, insanların çoğu, Allah'ın kadrini hakkıyla takdir edemediklerinden, O'nu göklerde bir yerlerde bulun ve dünya işlerine pek karışmayan bir varlık olarak tahayyül eder. Bu mantığın temeli, evrenin bir maddeler bütünü olduğu, Allah'ın da bu maddelerin "dışında", uzak bir yerlerde bulunduğu şeklindedir. Bazı dinlerdeki Allah inancı da bu yöndedir.

Oysa, şimdiye dek incelediğimiz gibi, madde bir algıdan ibarettir. Gerçek mutlak varlık ise Allah'tır. Böyle olunca da, Allah'ın madde topluluğunun "dışında" olması gibi bir şey söz konusu olamaz. Allah ancak "her yerde"dir ve her şeyi kaplamaktadır. Kuran'daki "Muhakkak Rabbin insanları çepeçevre kuşatmıştır" ifadesi (İsra, 60) bu gerçeği haber vermektedir.

**Madde bir algıdan ibarettir.
Gerçek mutlak varlık ise
Allah'tır. Böyle olunca da,
Allah'ın madde
topluluğunun "dışında"
olması gibi bir şey
söz konusu olamaz. Allah
ancak "her yerde"dir ve
her şeyi kaplamaktadır.**

"Dış dünya" dediğimiz evren ise (buna kendi bedenimizde dahildir), Allah tarafından yaratılan bir hisler ve algılar bütününden başka bir şey değildir. Allah bunları sürekli olarak yaratır. Nasıl uykumuzda bize hiçbir maddesel gerçekliği olmayan rüyalar gösterirse, "uyanık" olduğumuz zaman da yine hiçbir maddesel gerçekliği olmayan algılar gösterir.

Bunların seyrederken, yani hayatımızı sürerken de, bize en yakın olan varlık, herhangi bir algı değil, Allah'ın kendisidir. Kuran'da yer alan "andolsun, insanı biz yarattık ve nefsinin ona ne vesveseler vermekte olduğunu biliriz. Biz ona şahdamarından daha yakınız" (Kaf, 16) ayetinin sırrı da bu gerçekte gizlidir.

Tabiat Kanunları?...

Bütün bu gerçekler karşısında, "tabiat kanunları" denilen şeyin ne olduğunu da yeniden düşünmek gerekiyor. Tümüyle görüntüler ve algılardan oluşan bir ortamda nasıl "kanun" oluşabilir? Sadece bir algı olan suyun "kaldırma kuvveti" nasıl olabilir? Ya da yine sadece bir hayal olan havanın sürtünme etkisine sahip olması nasıl açıklanabilir?

Kuşkusuz bunlar maddeci düşüncedeki sebep-sonuç ilişkileri ile açıklanamaz. Nitekim Kuran ayetleri, tabiat kanunlarını alışlagelmiş maddeci düşünceden çok daha farklı açıklar:

Göğün boşluğunda boyun eğdirilmiş kuşları görmüyorlar mı? Onları Allah'tan başkası tutmuyor. Şüphesiz iman edenler için bunda deliller vardır. (Nahl Suresi, 79)

Sizin Rabbiniz, fazlından aramanız için denizde gemileri sizin için yürütür. (İsra Suresi, 66)

Taneyi ve çekirdeği yaran şüphesiz Allah'tır..." (En'am Suresi, 95)

Gökten yere her işi O (Allah) evirip düzene koyar... (Secde Suresi, 5)

Bu ayetlerde anlatılan gerçek, ancak tüm evrenin bir algılar bütünü olduğunun anlaşılmasıyla kavranabilir. Çünkü tabiat kanunları dediğimiz şeyler, Allah'ın görüntüleri bir düzene göre yaratmasından başka birşey değildir. Örneğin Allah bir çiçek görüntüsü yaratmadan önce bir tohum görüntüsünü yaratır. Tohum görüntüsünü yaratmadan çiçek görüntüsünü yaratmaz. Yani sebepleri de bunların sonuçlarını da yaratan Allah'tır. Tabiat kanunları denilen şeyler ise bu düzenli yaratılmanın insanlar tarafından isimlendirilmesinden başka birşey değildir.

Bunun gibi, gemilerin sürekli yüzer şekilde yaratılmasını bizler suyun kaldırma

kuvveti olarak yorumlarız. Aynı şekilde kuşların uçar şekilde yaratılmasını da havanın kaldırma kuvveti şeklinde yorumlarız. Gerçekteyse ayetlerde; "kuşları gökte Allah'tan başkası tutmuyor" veya "gemileri sizler için yüzdürür" gibi ifadelerle, doğada herhangi bir güç olmadığı, Allah'ın olayları bu şekilde düzenlediği anlatılmaktadır. Kaldırma kuvveti, yer çekimi kuvveti gibi doğada varolduğunu sandığımız kuvvetlerse, bu düzenli yaratılmayı bizim isimlendirmemizden başka birşey değildir.

Zaten eğer maddesel boyutta düşünülürse, tonlarca ağırlıktaki bir metal yığını olan geminin suyun üzerinde durması ya da bir et parçası olan bir kuşun havada kolaylıkla süzülmesi, normal karşılanabilecek olaylar değildir. Bunları sürekli gördüğümüz ve "suyun kaldırma kuvveti" ya da "aerodinamik" gibi kavramları duymaya alıştığımız için, bu tür olayları normal karşılarız. Ancak bu önyargıdan uzak olan, örneğin hayatında ilk kez bir gemi ya da kuş gören bir insan, sözkonusu cisimlerin nasıl olup da suda ya da havada kalabildiklerine şaşıracaktır.

Kuran ayetleri bu konuya işaret eden büyük sırlar verirler. Örneğin gölgenin olması için bir ışık kaynağı olması gerektiğini herkes bilir. Ama Kuran, gölge ve ışık ilişkisiyle ilgili hiç alışık olmadığımız bir mantık aktarmaktadır:

Rabbini görmedin mi, gölgeyi nasıl uzatıvermiştir? Eğer dilemiş olsaydı onu durgun kılardı. Sonra biz güneşi ona(gölgeye) bir delil kılmışızdır. (Furkan Suresi, 45)

Dikkat edilirse ayet, gölgenin, güneşin bir etkisi olarak "kendiliğinden" oluştuğunu değil, özel olarak yaratıldığını bildiriyor.

Allah'ın güneş ve gölge örneğiyle anlattığı gerçek, doğada birbirini etkileyen, biri diğerinin sonucu olan hiçbir olayın olmadığıdır. Olayların meydana gelmesine neden olan, bunların sebepleri gibi görünen şeyler değildir. Herşey ruhumuzun seyrettiği, hissettiği görüntülerden ibarettir ve bir görüntünün diğer bir görüntüyü etkilemesi mümkün değildir. Hiçbir görüntü biri diğerinin sonucu ve sebebi olamaz. Güç sadece Allah'ındır ve her görüntü, her an Allah tarafından yaratılır. Allah sürekli yaratır, ve varlıklar ancak bu şekilde var olmayı sürdürürler. "Sizi de yapmakta olduklarınızı da Allah yaratmıştır" ayeti bu gerçeğin çok açık bir ifadesidir. (Saffat, 96)

"Dış dünya"yı algılamamızla, rüya arasında bir fark olmadığını hatırlayalım. O zaman gölge-güneş ilişkisi ile ilgili ayet daha iyi anlaşılır. Rüyamızda gördüğümüz bir gölge, rüyamızdaki güneş nedeniyle mi oluşmaktadır? Olmayan bir güneş, nasıl gölge oluşturabilir? Hatta rüyamızda güneşin parlaklığı gözümüzü kamaştırabilir. Ortada gerçek bir güneş, dolayısıyla da ışık olmadığına göre, bizim gözümüzdeki etki, özel

olarak meydana getirilmektedir. Aynı mantık, rüyada yediğimiz ve gerçekte olmayan bir meyvenin tadının algılanması, ya da çarptığımız ve gerçekte olmayan sert bir cismin verdiği acı için de sözkonusudur.

Doğadaki olayları birbirinin sebepleri ve sonuçları olarak algılamamızın nedeni, Allah'ın sebepleri ve sonuçları ard arda yaratmasıdır. Yani bir filmin karelerden oluşması gibi, teker teker hayatımızın kareleri yaratılmaktadır. Örneğin, ilk karede ağaç, ikinci karede ise meyvesi yaratılır. Biz ise bu iki olayı ard arda gördüğümüz için meyvenin sebebini ağaca veririz. Oysa ağacı da meyveyi de yaratan Allah'tır...

Uyku, Rüya, Ölüm ve Ahiret...

Kuran'ın uyku olayı hakkında bildirdikleri de dünyanın gerçek niteliğinin anlaşılmasına yardımcı olur. Allah uykuyu şöyle açıklar:

Allah, ölecekleri zaman canlarını alır; ölmeyeni de uykusunda. Böylece, kendisi hakkında ölüm kararı verilmiş olanı tutar, öbürsünü ise adı konulmuş bir ecele kadar salverir. Şüphesiz bunda, düşünebilen bir kavim için gerçekten ayetler vardır. (Zümer Suresi, 42)

Sizi geceleyn öldüren (uyutan) ve gündüzün 'güç yetirip etkilemekte (yapıp kazanmakta) olduklarınızı' bilen, sonra adı konulmuş ecel doluncaya kadar onda sizi diriltlen (uyandıran) O'dur. Sonra 'en son dönüşünüz' O'nadır. Sonra yapmakta olduklarınızı size O haber verecektir. (En'am Suresi, 60)

Görüldüğü gibi Kuran'da uyku hali "ölüm" olarak adlandırılıyor. Bildiğimiz "ölüm"le "uyku" hali arasında bir ayırım yapılmıyor. Bu da bize uyku sırasında yaşanan olayın, ölümle aynı sistem içinde gerçekleştiğini gösterir.

Peki nedir uykuda gerçekleşen ve ölümle bu kadar benzeşen olay?

Uyku, insanın ruhunun, "uyanık" olduğu sırada kullandığı bedenini bırakmasıdır. Rüya görmeye başladığında ise bu kez yepyeni bir beden kullanılmaya başlanır ve yepyeni bir ortam algılanır.

Aynı şekilde, ölümle birlikte dünya ortamı ve bu ortamda kullanılan bedenle olan ilgi kesilir, yeniden dirilişe kadar sürebilecek olan bir "uyku" döneminden sonra, ahiret ortamı ve bu ortamda kullanılacak olan bedenle yeniden yaşama başlanır.

Dünyanın bir "görüntü" olduğunu insan ahirette daha iyi anlayacaktır. Yapılması gereken düşünmek ve Allah'ın varlığını geç olmadan kavramaya çalışmaktır.

NOTLAR

- 1 Ali Demirsoy, *Kalıtım ve Evrim*, Ankara: Meteksan Yayınları 1984, s. 61.
- 2 Michael J. Behe, *Darwin's Black Box*, New York: Free Press, 1996, ss. 232-233.
- 3 Richard Dawkins, *The Blind Watchmaker*, London: W. W. Norton, 1986, s. 159.
- 4 Charles Darwin, *The Origin of Species: By Means of Natural Selection or the Preservation of Favoured Races in the Struggle for Life*, London: Senate Press, 1995, s. 134.
- 5 Richard Monestarsky, "Mysteries of the Orient", *Discover*, Nisan 1993, s. 40.
- 6 Richard Dawkins, *The Blind Watchmaker*, London: W. W. Norton, 1986, s. 229.
- 7 Stefan Bengtson, *Nature* 345:765 (1990).
- 8 Earnest A. Hooton, *Up From The Ape*, New York: McMillan, 1931, s. 332.
- 9 Francis Hitching, *The Neck of the Giraffe: Where Darwin Went Wrong*, 1982, s. 204.
- 10 Meydan Larousse, *Cilt 10*, s. 133.
- 11 Stephen Jay Gould, "Smith Woodward's Folly", *New Scientist*, 5 Nisan 1979, s. 44.
- 12 Charles E. Oxnard, "The Place of Australopithecines in Human Evolution: Grounds for Doubt", *Natura*, Sayı 258, s. 389.
- 13 Richard Leakey, *The Making of Mankind*, London: Sphere Books 1981, s. 116.
- 14 Eric Trinkaus, "Hard Times Among the Neanderthals", *Natural History*, Sayı 87, Aralık 1978, s. 10; R. L. Holloway, "The Neanderthal Brain: What Was Primitive?", *American Journal of Physical Anthropology Supplement*, Sayı 12, 1991, s. 94.
- 15 Eric Trinkaus, "Hard Times Among the Neanderthals", *Natural History*, Sayı 87, Aralık 1978, s. 10.
- 16 Ali Demirsoy, *Kalıtım ve Evrim*, Ankara: Meteksan Yayınları 1984, s. 61.
- 17 *Ibid*
- 18 Fabbri Britannica Bilim Ansiklopedisi, *Cilt: 2*, sayı 22, s. 519.
- 19 Richard B. Bliss, Gray E. Parker, *Origin of Life*, California 1979, s. 14.
- 20 Kevin McKean, *Bilim ve Teknik*, Sayı 189, s.7.
- 21 J. P. Ferris, C. T. Chen, "Photochemistry of Methane, Nitrogen, and Water Mixture As a Model For The Atmosphere of The Primitive Earth", *Journal of American Chemical Society*, *Cilt 97*, Sayı 11, 1975, s. 2964.
- 22 Stanley Miller, *Molecular Evolution of Life: Current Status of the Prebiotic Synthesis of Small Molecules*, 1986, s. 7.
- 23 R. T. Brinkman, "Dissociation of Water Vapor and Evolution of Oxygenic the Terrestrial Atmosphere", *Journal of Geophysical Research*, *Cilt 74*, Sayı 23, 1969, s. 5366.
- 24 Frank B. Salisbury, *Doubts About the Modern Synthetic Theory of Evolution*, s. 336.
- 25 Ali Demirsoy, *Kalıtım ve Evrim*, Ankara: Meteksan Yayınları 1984, s. 39.
- 26 Homer Jacobson, "Information, Reproduction and the Origin of Life", *American Scientist*, Ocak 1955, s. 121.
- 27 Reinhard Junker, Siegfried Scherer, "Entstehung Gesiche Der Lebewesen", Weyel, 1986, s. 89.
- 28 Stephen H. Langdon, "Semitic Mythology", *Mythology of All Races*, Vol. V, Archaeol. Instit. Amer., 1931, s. xviii.
- 29 Stephen H. Langdon, "Semitic Mythology", *Mythology of All Races*, Vol. V, Archaeol. Instit. Amer., 1931, s. xvii.
- 30 Stephen H. Langdon, *The Scotsman*, November 18, 1936.
- 31 H. Frankfort, *Third Preliminary Report on Excavations at Tell Asmar (Eshnunna)*: Quoted by P. J. Wiseman in *New Discoveries in Babylonia about Genesis*, Marshall, Morgan and Scott, s. 24.
- 32 P. Le Page Renouf, "Lectures on the Origin and Growth of Religion" as Illustrated by the *Religion of Ancient Egypt*, Williams and Norgate, London, 1897, s. 90.
- 33 Sir Flinders Petrie, *The Religion of Ancient Egypt*, Constable, London, 1908, ss. 3-4.
- 34 Edward McCrady, *Genesis and Pagan Cosmogonies*, Trans. Vict. Instit. 72 (1940): s. 55.
- 35 MacNicol, *The Hindu Scriptures*, Everyman's Library, Dent, London, 1938, s. xiv.
- 36 Max Muller, *History of Sanskrit Literature*: Quoted by Samuel Zwemer, s. 87.
- 37 Axel Persson, *The Religion of Greece in Prehistoric Times*, U. of California Press, 1942, s. 124.
- 38 Book review, *American Journal of Archaeology*, 43 (1939): s. 170-171.
- 39 Ayrıntılı bilgi için bkz. Harun Yahya, *Kavimler Helakı ve Dejenerasyonu*, Vural Yayıncılık, 1997.